

И још
о бригади

НА ПУТУ БРАТСТВА И ЈЕДИНСТВА

Иако ратни пут бригаде временоки није дуг, веома је занимљив и са становишта њеног доприноса једној од ооовних тековина наше НОБ: братству и јединству народа Југославије. Тај допринос се не мјери само националним саставом бригаде, већ, и највише, њеном активношћу на широком простору од Црне Горе до ојеверних граница Словеније. Формирана од бораца из свих крајева Црне Горе и Боке, бригада је најдуже ратовала изван Црне Горе — у Санцаку, Србији, Хрватској и Словенији. Свуда тамо су били специфични услови, које је требало иоизнати, прилагођавати им се и — борбом и политичком активношћу — мијењати их, ако је то требало, у корист НОБ. У неким крајевима Санцака, гдје је бригада водила борбе, окупатор је распривао мржњу између српског и муслиманског живља, која се изродила у међусобно истребљивање. Преко леђа варода обрачунавали оу се четници и муслиманска милиција, а и једни и други су служили окупатору, који их је иомагао али и подстрекивао на међусобне обрачуне. Борећи се у овим крајевима иротив окупатора и издајника ових врста — и четника и муслиманске милиције — бригада је дала велик допринос разобличавању бесмислене окупаторске политике гурања народа на међусобне обрачуне на националној и вјерокој основи. У томе је имала великог успјеха. Онај страх, који су окупатор и његови домаћн слједбеници успјели да развију међу сељацима санчачких села са орским или муслиманским живљем, брзо је нестајао. Држање једиинца бригаде демантовало је, на најбоље могући начин, ове оне огавне измишљотине које су издајници и окупатор ширили о иартизанима.

Људоки однос према народу, без обзира на националну и вјерску припадност, и интензивно објашњавање војно-политичке ситуације и упознавање народа са циљевима НОБ, нијеоу могли остати без утицаја на људе ових сиромашних крајева, које је окупатор унеорећио окрећући их једне против друшх. Због свега тога, и због овоје борбености, бригада је у Санцаку уживала висок углед и поиуларност.

Прелазак у Србију био је веома значајан за бригаду, нарочито због попуњавања њених редова новим борцима, махом омладинцима. Већ иослије ослобођења Ваљева бригада је само по називу остала црногорска: већину борачког састава оу јој сачињавали омладинци из околине Ваљева, Коцељева, Уба, Косјерића, Мионице и других крајева Тамнаве и Колубаре. Зборови омладине у селима Планинице, Раћевине, Брежћа и многам другим били су снажна манифестација братства и једиинства и спремности да се борба настави до побједооноог краја.

У борбама за ослобођење Београда бригади је додијељен задагтак да дејствује у првом ешелону 1. пролетерске дивизије. Узгред, она је и једина црногорска бригада која је учествовала у тој операцији.

Мјесец дана је бригада остала у ослобођеном Београду. Лако је претпоставити колико је имала обавеза у погледу оређивања стања и помоћи у успостављању нове власти, администрације, снабдијевања и др. Посебно је старјешински кадар бригаде мнош допринео да се измучени Београд што пре опорави и оспособи као главни град. И у њему је она, својим држањем и односом према народу, показивала и потврђивала да је наша војска посве нова, револуционарна, народна војска.

Бригаду је попунило много омладинаца и омладики из Београда. Њих неколико стотина, припадници разних националности, различитог занимања, већином добровољци, свестрано оу овјежили бригаду. Увелико се измјенио и њен национални и социјални састав.

Поред угледа који је стекла у београдској операцији и жртвама које је дала за слободу Београда, бригада је — и овом попуном младим Београђанима — успоставила нераскидиве везе са главним градом, и обрнуто — он са њом.

Успомену на бригаду Београд и данас чува преко гробова њених погинулих бораца и старјешина, међу којима је и командант 4. батаљона, народни херој Милисав Буровић. И једна улица Београда ноои име 8. црногорске ударне бригаде а друга њеног команданта, народног хероја Сава Машковића.

Даље борбе бригада је водила у Срему, Славонији и Словенији, да би их завршила недалеко од југословеноко-аустријске границе.

Активност бригаде оообито је запажена у Срему. Водећи скоро свакодневне борбе, до пробоја оремоког фронта, бригада се, у неку руку, одомаћила у селима око Шида и Товарника. У том крају, међу становништвом измијешаним и национално и према вјерској припадности, бригада је дјеловала мобилизатороки. Уважавајући специфичности Срема као подручја са многонационалним живљем и цијенећи његов дотадашњи допринос НОБ, борци бригаде односили оу се према народу изванредно. Томе је, без сумње, донринјело и то што су, још у новембру, јединице добиле једпо упутство у којем, поред осталог, стоји: »Треба имати у виду да је Срем један од крајева који од почетка наше борбе јединствено учеоувје у њој, да је народ у овом крају поднио велике жртве у НОБ-и и да су сви облици наше власти потпуно организовани. Свака наша погрешка наноси овом народу, који је показао у току овог рата високу патриотску свијест, не само велику неправду, већ може имати тешке политичке посљедице на његовом унутрашњем организовању и даљем учвршћивању и може дјеловати на слабљење јединства наших народа с обзиром да су наше јединице састављене од бораца из других крајева Југославије«.

Сарадња са органима власти, партијоким и омладинским организацијама и другим органима била је врло плодна. Споменик палим борцима бригаде у селу Чаковцима остаје трајан спомен веза бригаде са овим крајем.

Слично је било и на даљем борбеиом ходу бригаде — кроз Славонију, Загорје и Словенију.

И они су командовали
јединицама 8. бригаде

ИЉ

*Народни херој Саво Машковић, ко-
мандант бригаде, погинуо 3. децембра
1944. код Маторе шуме (Срем)*

*Народни херој Никола Поповић,
замјеник команданта бригаде*

*Народни херој Милисав Ђуровић, ко-
мандант 4. батаљона, погинуо 17.
октобра 1944. у Београду «*

Непотпун би био овај ооврт на допринос бригаде братству и јединству, ко не бисмо поменули још нешто што је бригади омогућило да борбено ратство и јединство ствара и учвршћује заједно са многим јединицама аше Народноослободилачке војске. Наиме, бригада је у току рата улазила састав неколико дивизија (37. санџачке, 3. црногарске, 1. пролетероке, 11. крајишке), борила се, раме уз раме, оа бригадама из разних крајева аше земље. (3. и 4. санџачком, 1. пролетерском, 3. пролетероком — крајпком, 13. пролетерском — хрватском, 5. козарачком, 12. крајишком другим).

Иако млада, 8. бригада је овојом борбеношћу брзо оовајала повјеће осталих бригада. »Ми омо паносни што уз себе имамо таквог ратног руга и оигурни се осећамо када имамо вас на једном од наших крила« — исао је штаб 3. пролетероке крајиппке бригаде штабу 8. црногорске, оводом прославе прве годишњице бригаде.

У то вријеме, омладина Црне Горе поручује борцима бригаде: »Нека аша орца куцају истом љубављу за слободу Сарајева, Загреба, Љубљане, ао што су куцала за слободу Цетиња и Београда«.

Припадници 8. бригаде могу се похвалити да су поруку своје омлаине увијек достојно извршавали.

Драго БОЖАНОВИЋ

ПОЛИТИЧКИ И ПРОСВЈЕТНИ РАД У БРИГАДИ

Многе оу хвале и признања изречене нашој НОВ и њевим ириадниима, и од савезвика и од противника. И пријатељи и ротиввици су нам ризнавали виооки морални лик, храброст, спремност за жртвовање и самодрицање.

Узроке томе што оу наше јединице, уистину и без претјеривања, биле акве треба тражити у високој свијести њихових бораца и старјешина. [рипадник наше НОВ био је комплетна личноот. Сложеност услова у ојима се одвијала наша НОБ, величина циљева које је пред ообом имала тежина њиховог остваривања, захтјевали су од њених нооилаца свјеоно нгажовање. Не само да извршавају задатке, већ да их извршавају свјесно, бијећевн да је то потребно. То идејно јединство учесника наше НОБ је ило оонов и залога овим успјесима.

Није живот у јединицама био оамо борба. Прије би се рекло да је о била овакодневна борба за нови живот. А тај нови живот тражио је новог човјека. Зато је овака наша јединица, од најмање, десетине, до вих највећих, дивизија, корпуса, армија, била не само борбена јединица гћ и својеврона школа у којој се овакодневно учило — ковачница ових људи.

Идејни лик партизана, борца и етарјешине, је грандиозво дјело КПЈ. на је била оргаеизатор и покретач свих активности у тој изградњи, носила је у њега све овоје револуционарно иокуство. Без ћелија и чланова ПЈ било би немогуће замислити организацију рада на тако широком

пољу. Борце, који оу потицали из разних оредина, са села и из града, би.ш различитих занимања и школске спреме, различитих навика и традиција, КПЈ је идејно оспообљавала за велике подвиге у вријеме у којем оу живјели, борили се и гинули, али и за вријеме које је, као визија, долазило у будућности.

У бригади је политички и просвјетни рад од првог дана њеног формирања био врло интензиван. Садржај му је чинио рад на идејном и идеолошко-политичком уздизању, информативна дјелатност и културно-просвјетни и забавни рад.

Рад на идејном и идеолошко-политичком уздизању организован је у четама и четним ћелијама (основним организацијама). Белије оу поред редовних радних састанака (а пнекад и у оквиру њих, у посебним тачкама дневног реда) одржавале »теоријске« састанке. На њима су ироучаване теме из теорије марксизма-лењинизма, из историје КПЈ, СКП (б) и слично.

Није то баш увијек ишло лако. Сјећам се како омо, негдје у априлу и у мају 1944, обрађивали »Комунистички манифест«. Учинило ми се да је најједноставеије да га, као лекцију, научим напамет. Тако сам и учинио. И док сам »реферисао«, ове је било у реду. Али кад су почела питања, иако наизглед једноставна, на многа нијесам знао шта да одговорим, па је оитуацију спашавао друг Перо Жарковић, руководилац СКОЈ-а у бригади.

Из историје КПЈ обрађивали смо њен развитак од Конгреса уједињења, и теме: »КПЈ и национално питање« и »КПЈ и сељачко питање«. Са историјом СКП(б) »ијеомо имали миого ореће. И иоред ових жеља, даље од IV главе нијеомо могли! Оовојили смо у рату много бункера, али IV главу СКП(б), о историјоком и дијалвктичком материјализму, не, не бар ја и они који оу били са мном... Састанцима су, иоред чланова КП, присуствовали и кандидати за чланове КП и чланови СКОЈ-а. Нарочито се водило рачуна о кандидатима. Нећу претјерати ако кажем да је за пријем у КПЈ, поред личне храброоти и оданости, била врло значајна оијена о теоријокој изграћености.

Идеолошко-иолитички и културно-просвјетни рад одвијао се у оквиру чета и батаљона. Сваки борац је морао знати циљеве наше НОБ. До детаља су израђивани реферати за II засједање АВНОЈ-а и његове одлуке. На четним конференцијама оу редовно давани прегледи политичких догађаја код нас и у свијету. Цио састав јединице редовно се упознавао са текућим догађајима, а и са предвиђањима њиховог развоја. Све је то чинило да свијест сваког нашег борца буде висока. А то је помагало да се сваки задатак лакше изврши, да не буде колебања, да се с вјером гледа у будућност. Сјећам се припрема у вријеме кад омо пошли за Србију и покрета који нас је довео између Лима и Увца. Предочене оу нам све потешкоће, отворено, без увијања. Али и значај задатка.

И бригада је пошла. Избили емо у села Пријепољске жупе. Били смо опкољени, у правом смислу, са свих страна. Нијемци оу баца\и летке у којима је пиоало како је наша 8. црногорока бригада уништена. Летак су нам Нијемци понудили као гаранцију, пропуоницу да се предајемо. Оном ко се преда, писало је, ништа се неће лоше десити. Неколико бораца ми је доијијело те летке. Читали смо их заједно. Коментарисали их.

Нијесмо поводом тога чак ии четни састанак одржали. Толико смо били сигурни у свијест бораца. И то с правом.

Врло значајну улогу за изграђивање моралног лика наших бораца и старјешина имали су четни састанци радног карактера. На њима су анализиране акције, борбе, покрет или било које друго питање из живота чете. Говорило се врло конкретно. Нико на њима није био поштеђен, ништа није остајало скривено. Износило се ко је какав и какав треба да буде као члан колектива. Али оу и најоштрије критике биле дубоко људске и другарске.

Носиоци културно-просвјетног рада били су културно-просвјетни одбори. У свакој чети и у сваком батаљону су образовани већ првих дана послије формирања бригаде. Одбори су организовали предавања из разних области иауке и културе. То су најчешће биле теме које су интересовале читав четни састав, а и оне непосредно повезане са свакодневницом.

Сјећам се да смо као увод у тему »КПЈ и национално питање у Југославији« претходно слушали предавање из историје о сељачким бунама и устанцима. Многи борци су на тим предавањима први пут чули о облику земље и о томе да се она окреће око оунца и око своје осе, или о књижевности и неким писцима. Чак се сјећам једног предавања о умјетности и, посебно, о развоју ликовне умјетности. Поред предавања о личној хигијени, њеној неопходности и начину одржавања, борци су слушали и о разним болестима и начину заштите од њих. Дискусије после таквих предавања биле су врло живе.

Посебно смо много радили на описмењавању неписмених. Стара Југославија је имала више жандармеријских станица него школа. Режим је и почивао на неписмености и жандармима. Зато је, као нека врста заклетве, била обавеза да у нашим четама не смије бити нико ко не зна да чита и пише. Истина је да смо успијевали да за мјесец дана неписменог иаучимо свих тридесет слова. Многи оу то, као радост, нооили до краја живота. Имао сам прилике да видим прво писмо борца који је неписмен дошао у бригаду. Било је то писмо Симе Ставковића, из околине Ваљева. Писао је својим укућанима да је послије толико година — и он прогледао. И како је захвалан овима који оу га описменили.

У четама и батаљонима смо имали хорова и дилетантске групе. Они су спремали програме и давали приредбе за борце и становништво. Вјерујем да су то биле прве позоришне представе које су у свом животу видјели становници Кања, Кукоља, Гостуна и друшх бихорских села. Програм су били пригодни, са обавезним »врапцем«, који је све знао, неком хорском пјесмом, рецитацијом, соло пјесмом и, обавезно, краћим скичком (»Цестар Мујо« и сл.) у којем се демаскирају окупатор и његове усташе и четничке слуге, а популарише наша борба и моралии лик борца. Макар колико — са дистанце гледани — би.ш нанвни сви ти скичеви имали су снажну мобилизаторску улогу. Пјесме које оу ијеване у четном и батаљонском хору пренооиле су се на цијеле чете и батаљоне. Пјесма је била наш стални пратилац. Пјевало се послије завршене борбе, у знак побједи, на маршу, на одмору. Најчешће смо пјевали пјесме »Партизан сам«, »Пушко моја«, »Буди се Исток и Запад«, »Крај Сутјеске«, »Чапајев«, »Краснији флот«, »Аванти поноло« и другс. У пјесми су се чете нагјецале. Свака је жељела да буде најбоља. А била је боља она — која је гласвије

пјевала! Дешавале оу се, при томе, и веселе згоде. Тако смо, једнаиут, на маршу, пјевали цио дан. Скоро промукли орели смо се са једним батаљоном 3. санџачке бригаде. Видећи нас, Санџаклије се распјеваше у сав глас. Иако при крају онаге, прихватисмо такмичење у коме су свежије Санџаклије имале очиту премоћ. Узалуд би друг Перо Жарковић повео пјесму, ми смо више шиштали него пјевали. А после је било грдње, у којој сам ја извукао најдебљи крај.

Послије ослобођења Београда у бригади је, у оквиру пропагандног одсјека, формирана културна секција. У њој су окупљени најбољи глумци у музичари. Секцијом је руководио Родољуб Перовић. У рекордно кратко вријеме секција је ириремила Нушићево »Сумњиво лице« и извела неколико врло успјелих приредби за борце и грађанство. Приредбе су редовно завршаване музичким програмом. Један од чланова екипе био је и Милан Срдоц, познати послеријератни глумац.

Одмах послије рага, по долаоку у Књажевац, од културне екипе је формиран Дом ЈНА, чији је први начелник био дотадашњи шеф екипе, Родољуб Поповић.

Информативна дјелатност у бригади била је врло развијена. Свака чета и батаљон оу издавали своје четне, цепне, односно батаљонске новине. Четне новине су се звале »Борац«, »Све за побједу«, »Ето нас« ... Писане су руком, али читко, на хартији која би била при руци. Зато су им листови често били разнобојни. Највриједије у њима било је то што су их писали борци и што оу писале о борцима. У томе су најактивнији били чланови СКОЈ-а. Најбољи чланци из четних ноаина објављивани су и у батаљонским листовима. Сваки батаљон издавао је лист: 1. батаљон »Кроз борбу«, 2. батаљон »Напријед«, 3. батаљон »Побједу«, 4. батаљон »Ка слободи«. Ти листови су добро пратили живот и рад батаљона. Чак су имали и забавне рубрике. Биле су пуне и здравог, партизанског хумора.

Бригадни лист »Кроз борбу« почео је излазити послије формирања пропагандног одсјека. Велико је узбуђење владало приликом излаока његовог првог броја. Преломљен је у штампарији и имао изглед правих новина, било је у њему чак и слика бораца и старјешина. Уводник је написао друг Перо Раичевић, комесар батаљона. Много нам се свидио тај првијенац. А, ипак, због њега смо извукли дебелу критику. Неискусни, нешто смо мало и иогријешнли. Бригадни лист је излазио недјелно. Сем првог, сви бројеви су раћени на гештетнеру. Објављивао је дописе из борбе и пратио све друге активности бригаде: организацију предавања, резултате анафалбетских течајева, разних такмичења, спорт, хумор, једном рјечју — све што бригада ради. Остала је у њему забиљежена и акција помоћи настрадалим -крајевима. Бригада је дала 778.970 динара, 165.648 куна, нешто лира и лева, и два дневна оброка хране. У листу је записано и да је у такмичењу иушко.митраљезаца на пушкомит{>аљезу брно прво мјесто освојио Војо Лазаревић, из Коцељева, на шарцу Радиша Бајић, а на брзом шарцу Мирко Исаиловић, и да је 2. батаљон у том такмичењу постпгао најбоље резултате. Остала је записана и фудбалска утакмица између штаба бригаде и батал^она (резултат 2:2), чланак о ликовној умјетности, писмо Веселина Драгачевца родитељима, и многи други догађаји.

МЛАДИ У БРИГАДИ

Послије више од три деценије од формирања 8. црногорске народно-ослободилачке ударне бригаде пишем ова сјећања за књигу о њој. Много је времена прошло да би у памћењу остала имена свих оних који оу се храбро борили, пали на трновитом ратном путу бригаде или, пак, ту борбу преживјели; да би се запамтила имена свих оних младих бораца, који су свакодневно попуњавали јединице, заузимали мјеста изгинулих и у борби се истицали омјелошћу и прегалаштвом, не изостајући у томе иза старих, прекаљених бораца. Поготово због тога што су хероизам и самопожртвовање били масовни, и што су велику већину састава свих наших јединица, па и 8. бригаде, чинили млади, борци испод 25 година. Прошли оу они борбени пут од Берана, Ваљева или Београда, преко Срема, Хрватоке и Словеније, до Цеља и југословенско-аустријске границе. На том борбеном путу, на маршевима и у јуришима, у непроспаваним ноћима и на мртвим стражама, као бомбаши и пушкомитраљесци, често ненахрањени и слабо одјевени, млади људи бригаде, скојевци и омладинци — јер овдје је ријеч о њима — исоњили су хмасовни хероизам, другарство и самопријегор, љубав према своме народу и слободи и вјеру у побједу.

Младих је било највише, па оу и носили највећи терет борбе. Они оу били бомбаши и пушкомитраљесци, увијек у првим борбеним редовима, у јуришима и у гоњењу непријатеља. Били су и изврсне старјешине, добри политички радници и нооиноци културно-просвјетног рада. Мнопи оу били чланови КПЈ и СКОЈ-а.

СКОЈ је био њихова организација.

Шта рећи о тој организацији у нашој бригади? Њена организациона структура, критеријуми за пријем чланова и форме рада били су — као и у осталим бригадама. На дан формирања бригаде од 900 поетројених бораца 188 су били чланови СКОЈ-а, организовани у 16 актива. Међу њима: 150 сељака, 9 радника, и 29 ћака. Осим тога, још око 200 омладинаца било је обухваћено разним формама окојевског рада, иако формално нису били скојевци. Већ у јуну је било 240 чланова СКОЈ-а, у 19 актива, али их је убрзо остало само 193; остали су изгинули. Руководиноци СКОЈ-а оу били: у 1. батаљону Боро Павићевић, у 2. Мироје Перовић, у 3. Драго Вујошевић, а у 4. батаљону Драго Божановић. Убрзо је у 2. и 3. батаљону дошло до промјена; у њима су за руководиоце СКОЈ-а дошли Владо Томашевић и Вељко Булајић.

Организација СКОЈ-а бригаде извршавала је овоје задатке у потпуности, са свијешћу, одговорношћу и самокритичношћу. Сва питања претресала је на овјим састанцима, конкретизовала их и, даље, преносила на борце. У том погледу, кад год је ситуација захтијевала, ништа скојевце није могло спријечити да одрже саетанак и да на њему разраде задатке, па, ако треба, и прецизно их одреде оваком појединцу.

Због храбросш, самооријегора и другарства скојевци оу уживали велики углед. Они су већ од првих дана добијали најодговорније задатке. У сјећању ми је један такав примјер. Када је наш 2. батаљон кренуо на марш ка Колашину и Мојковцу оставио је групу другова да сачека патроле које су биле на извићању. С том групом је остао и Владо Томашевић, руководилац СКОЈ-а. До касно у ноћ је сачекивао патроле, и кад

су се прикупиле, прошле су кроз Беране, иако су ту већ били Нијемци и четници. Батаљон су ститли сјутрадан око подне, на Трешњевику, а загрљај команданта батаљона и радост бораца што оу стигли живи била им је највеће признање за извршени задатак...

Сувишно је говорити о томе са каквом су озбиљношћу и одговорношћу млади људи извршавали задатке. Бомбаши и воће бомбаша, иушкмитраљесци, нишанције на митраљезима — били су чланови СКОЈ-а или КПЈ. И ганули су међу првима. Од априла до јула 1944. године, дакле, у врвим борбама бригаде, погинуло је око 50 скојеваца. Курири-скојејвци Марковић, Пиљевић, Милачић, Секуловић, Докњић, Чавор, Вучковић и други стизали оу и тамо гдје је то изгледало немогуће и батаљонима на вријеме преносили заповијести и наређења из бригаде. Бригадни и батаљонски извиђачи били оу такође чланови СКОЈ-а, кандидати или чланови КПЈ. Како ли су тек они смјело ишли у позадину непријатеља, да би бригада имала иодатке о њему!

Прили-ком покрета бригаде за Србију, пред њу је постављен задатак не само да учествује у борбама за ослобођење Србије, већ и да широко политички дјелује. Скојејвци су знали да за припреме немају много времена, али да морају разрадити задатке — и за организовају СКОЈ-а и за сваког скојејвца. Састаици су оАржавани у току марша. Говорило се на њима о предстојећим борбама, али, још више, о прихватању нових младих бораца, о политичком и културно-пр>освјетном раду са народом у краје-вима кроз које буду пролазили.

Послије преласка у Србију у бригаду је добровољно ступио велики број младих људи из крајева у којима се водила борба. Скојејвци су их другарски примили. Помагали им у борбеној обуци, у овладавању оруж-јем, у политичком раду и свему другом. Ти, новодошли млади људи, брзо су усвајали партизанско ратно другарство и друге партизанске »обичаје« — да буду храбри, пожртвовани. Многи од њих су брзо постали чланови СКОЈ-а, а неки чак и чланови КПЈ.

Сјећање на те дане, на борбе, јурише, маршеве и логоровања у исто вријеме је и сјећање на јунаштва, самопожртвовања, пјесме у јуришу, на подвиге појединаца и јединица. Ево, неких.

Мило Томашевић. Двадесет и једна година. Храбар и искусан командир, од 1941. до 1944. године борац пролетерских бригада, а оида дошао у 8. црногорску. Био је прави командир, умјешан у командовању, храбар у борби, увијек међу борцима и увијек у првим борбеним редовима. Кад је прекомандован у штаб бригаде често је одлазио у своју стару чету, нарочито ако јој је предстојала борба. Није могао одољети да у тим тренуцима не буде међу својим »соколићима«. У једној таквој борби, у нееоореднај близини Чаковаца, храбро је и пошнуо.

Душан Оровић. Увијек добро расположен, и у најтежим окршајима спреман за шалу. Пуш-комитраљезац. Био му је то најбољи друг, говорио је. Душан је могао бити мокар, али његов пушкмитраљез је морао увијек бити сув. Могао је Душан бити и гладан, али пушкмитраљез је морао бити подмазан и спреман да дејствује без застоја. Приликом покрета из Црне Горе борцима је говорио: »Мени је свеједно гдје ћу се и у ком крају борити. Важнс је тући непријатеља«. То је понављао борцима у Србији, на сремском фронту и даље. Најрадије је ишао са бомбашма,

а ватру из свог »другара« отварао је са-мо на јуришном одстојању, да не би, како је говорио, узалуд трошио муницију. У таквој једној борби је и погинуо.

Коцељевац Момчило Радовановић, звали омо га Струја, био је снајперист. Млад борац, жељан борбе, добио је онајперку међу првима. Од ње се није одвајао. Био је необично храбар, дисциплинован и спреман да изврши сваки задатак, па је брзо постао члан СКОЈ-а. Као онајпериста је и погинуо.

У јуришу на Београд јунаштво омладинаца, екојеваца и комуниста, како оних из строја у Беранама, тако и оних који су у бригаду дошли касније, било је задивљујуће. Алекса Ненадовић, Миодраг Мирковић, Сретен Живаиовић, Миладин Петровић и многи друш такмичили су се са исуоним, старијим борцима, својим друговима, Благоном Булатовићем, Миланом Божовићем, Милосавом Лопчићем, Љубом Бојићем, Стеваном Кандићем, Тонком Лазовићем, Ником Грозданићем, Драгишом Вушановићем и другим. Много их је остало на плочницима Београда, али је Миладин Петровић, млади радник из Непричаве, први развио заставу са петокраком звијездом на крову високе палате »Албаније«, објављујући да је центар Београда слободан.

Колико би се само могло навести примјера из борби на Фрушкој Гори, нарочито на положајима Маторе шуме, гдје је погинуо и командант бригаде, Саво Машковић. Биле су то тешке борбе. Иокуоном непријатељу лгорало се прилазити кроз минска поља, у чему нијеоомо имали искуства. А мине је непријатељ постављао свуда испред овојих положаја. Бригада је имала много жртава. Али јој то није сметало да се херојски бори.

У тим борбама догодило се меого дирљивих жртвовања, из жеље да се, по цијену живота, номоше другу. Стоји забиљежен овакав примјер. На извиђачком задатку, 3. децембра 1944. године, рањен је Бранко Булатовић, обавештајни официр батаљона. Малиша Пантић покушава да га извуче, али и сам бива рањен. Водник Јовица Томић успио је да дође до њих. -Даница Брајушковић, замјеник референта санитета 1. батаљона, била је у стрелачком строју, али видећи рањене другове похита кроз ватру, да им гтомоше. Није стигла. Остала је мртва, недалеко од њих, али су остали да живе — њена племенитост и другарство.

Пушкомитраљеца Сретен Живановић, иако тешко рањен, изнио је, код Каишевца, рањену другарицу Милку Шћекић и овој пушкомитраљеца.

За Александра Митровића Леку, иушкомитраљесца 2. чете 2. батаљона, у 6. и 7. броју »Побједе«, листа 2. батаљона, пише да се не може говорити о борцима, а не сјетити се њега, храброг пушкомитраљесца. Није било оружја које није познавао, ни борбе, од Коцељева надаље, у којој није учествовао са својим вјерним шарцем. »Крчио је чеш пут кроз Матору шуму, испред Шида, испред Чаковаца. Пао је у првим борбама за село Буриће. Метак му је преојекао врат. Али је и мртав изгледао као да пуца на непријатеља, наслоњен на шарац, са кажипрстом који је грчевито држао окидач.

Сличан њему је био и Драгомир Ваоилевић, такође иушкомитраљеца. Ватру је отварао само кад му непријатељ приће на јуришно одстојање. То је урадио и 15. марта 1945. тдине. Из аутомата је убио 15 Нијемаца. Тада му је, засут земљом од експлозије мине, затајио аутомат. Али ни тада не престаје да пуца, узима пушку и њом туче непријатеља. И шне.

Сличан подвиг учинио је и Павле Рабреновић. Убио је 6 Нијемаца прије него што је и сам покошен.

Безброј примјера, који не би смјели пасти у заборав, свједочи о толге и овај податак: командант 1. пролетероке дивизије, јануара 1945. године, уручио је за освједочену храброст 43 одликовања борцима наше бригаде.

Било је периода, истина ријетких, када се није било на положајима. Млади ни тада нијесу мировали. Ношени жаром младооти настојали су да се политички и културно уздижу. Организовали су приредбе за народ. Били су и режисери и глумци, диригенти и пјевачи, солисти и чланови оркестра, а, веома често, и аутори текстова. У четним и батаљонским листовима били су уредници и допионици, поете и приповједачи, илустратори, хумористи.

Али им је увијек прва брига била — да што боље овладају оружјем. У вријеме прославе »Свјетске омладинске недеље«, на иницијативу СКОЈ-а организовано је такмичење у руковању оружјем. Резултати нијеоу изостали. Тако у »Билтену бригаде« читамо да је Војислав Лазаревић раставио пушкомитраљез брзо за 7, Светомир Јевтић за 8, а Боривоје Јовановић, Петар Шајин и Петар Маринковић за 9 секунди; да је Радомир Сарић раставио шарца за 15 секунди. Светислав Јовановић, Живко Нешић и Милан Бачкош раставили су тешки минобачач за 17, а саставили га и припремили за борбу за 16 секунди.

Млади су увијек били спрехмни и да на разне начине, чак и материјалио, помошу народу. И преморени су се лаћали физичког рада, да би помогли мјештанима, ако је то ситуација дозвољавала. За пострадале су се одрицали и својих обједа.

Приликом проласка бригаде кроз ратом опустошене крајеве дата је иницијатива да се становништву материјално помоше. Млади борци, на прво мјесту скојевци, одмах су ступили у акцију. Материјални ефекат није изостао. У бригади је сакупљено 778.970 динара, 165.648 куна, 4.579 лира, 500 лева и 20 рубаља. Поред тога састав бригаде поклатио је дво-дневно следовање хране, 8.344 оброка.

Знам да је ово што записујем само блиједа слика стварног јунаштва и самоиријешра младих наше бригаде, да ријечи и нијесу довољно онажне да се вјерно опише њихов лик. Али, знам и то да су ти млади људи, у првом реду скојевци, били прихмјер како се воли своја зехмља, свој народ и слобода.

Перо ЖАРКОВИЋ

РЕВАНШИРАО СЕ КОМЕСАРУ

Видак Вујичић Вицко, командир чете у 4. батаљону, био је познат не само као храбар и добар командир већ и као велика шаливчииа.

Једном га његов комесар, Рајко Секуловић, да заподјене шалу, упита:

»Вицко, што те то бије глас да много волиш снаше!«

»Ти, комесаре, стално причаш да треба да одржавамо добре везе с народом, па ја то и чиним.« Па, знајући да комесар воли добар и укусан залагај, а нарочито срце на жару, додаде: »Неко воли срце са жара, а неко срце из њедара-«

(Р. С.)

САНИТЕТ ЈЕ УВЕК ИМАО ПОСАА
(Сећања комесара бригадне болнице)

У време пете непријатељске офанзиве налазила сам се у 1. далматинској бригади. Онда сам распоређена у 10. херцеговачку бригаду, у чијем сам 2. батаљону била четна болничарка, до рањавања, кад су ме нребацили у бригадну болницу. По оздрављењу, упућена еам на санитетоки курс организован при 3. ударној дивизији. По овршеном курсу били смо уиућени у Беране (Иванград), где се формирала 8. црногорска бригада, у којој смо распоређени као санитетски радници.

Распоређена сам у бригадни санитет са другом Момом Јанковићем и другарицом Даницом Лаковић.

Санитетока служба у бригади била је организована тако да је свака чета имала болничара или болничарку (четни санитет), у баталону је био референт санитета, а у бригади (при штабу) руководилац санитетске службе, који је координирао рад службе у бригади.

Док смо били у Беранима добили омо, друг Томаш и ја, задатак да пребацимо »партизанску бурад« на положај у Полицу, ради дезинфекције одијела бораца. Када смо прошли негдје око иола пута бурад су се изненада откачила с коња и почела да се тумбају. Једва смо их, уз велике напоре, извукли и поново натоварили на коња.

Другом приликом, недалеко од Бијелог Поља, били смо на десној обали Лима, послао ме друг Бошко Брајовић у једну кућу да превијем рану дјетету. Рана је била доста загађона, тако да сам морала навраћати неколико пута. Дјетету је било већ сасвим добро кад смо отишли са тог терена. То је био један од начина помоћи партизанског санитета народу. Другови из штаба су увијек о томе водили рачуна.

Јуна 1944. године штаб бригаде је наредио да се хитно иребацимо са десне на лијеву обалу Лима. Ко је знао да плива, за њега није било проблема. Али ја сам била непливач. Стала сам и гледала другове у води. У томе ме је позвао начелник штаба бригаде, Војо Еоровић, и рекао да се пребацитим преко ријеке јашући његовог коња. Заиста, нешто љепше у том тренутку нијесам могла пожелети. Неки другови, да не би пливали у одијелима, брзо од одијела направише велику балу и метнуше на коња, испред мене. Било је тада смијеха и шале на мој рачун. Али, кад је коњ допливао до оредине ријеке, почео је правити неке покрете као да хоће да ме збаци. А ја, да би се на њему одржала, пустим одијела. Шта ми би? Комесар бригаде, Јокаш Брајовић, мислећи ваљда да сам и ја у води, дозива другове пливаче да ми притекну у помоћ.

Другови који ми повјерише одијела остали су у мокром доњем вешу. Ипак, нису се наљутили, нити ме критиковали. Био им је важнији живот другарице. Али ја сам се секирала, све док нијесу добили друга одијела из бригадне интендатуре.

У борбама за ослобођење Београда, октобра 1944, доживјела сам један од најтежих ратних тренутака. Била сам, са једном другарицом, одређена да преносим рањенике у Војну болницу. Од много поела нисмо имале времена за разговор. Рањенике је требало брзо преноонити и смјештати у болницу.

Групу тешких рањеника донијели омо на Хируршко одјељење. Да бисмо их омјестили отворила сам врата једне од соба. Призор је био страхан! Соба са двадесетак кревета, пуна мртвих другова, бораца. Омонтане оу, како којем, глава, груди, руке, ноге. Ниједан кревет није био празан.

Тај иризор ме је страшно потресао. Много је наших другова погинуло у борбама за ослобођење Београда, још више је било рањених. Борбе оу се још увелико водиле за ослобођење града, а болничког особља је било мало. Једино што смо могле тог тренутка да урадимо било је да видимо није ли неко од познатих међу погинулим друговима. Препознала сам комесара чете у 3. крајишкој бригади, друга Симу Морачу.

По одлаоку бригаде из Београда, на сремски фронт, вршила сам дужност комесара бригадне болнице. У том периоду одржали смо три партијска оостанка, иако су услови за њихово одржавање били тешки, јер су се борбе непрекидно водиле. Била сам и делегат на партијској конференцији 1. пролетероке дивизије. Ти саотанци и конференције су нас освјежавали, оплемењивали. Са њих смо одлазили са новим сазнањима и иокуствима.

У Чаковцима се болница налазила окоро на самој линији фронта, да би се рањеним ДЈ>уговима што прије указала помоћ. Рањеници су били стално припремни за покрет. Наређење да са болницом што прије идемо у правцу Томпојеваца саопштио нам је друг Раде Раичевић.

Народ у Чаковцима примио нас је најљепше што је могао. Једна жена, звала се Маришка, за потребе болнице поклонила је двоја кола, са два пара коња.

У Мартинцима, код Сремске Митровице, добила сам наређење да идем у Београд, у Војну болницу, гдје сам распоређена на дужност политичког радника за три одјељења болнице: очно и ушно, нервно и инфективно.

На тој дужности затекло ме ослобођење земље.

Дара КУБУРИЋ-ХИНИЋ

СТАРИНА СИМО БАБИН (Сећање на најстаријег партизана у бригади)

Симо Бабић, а звали смо га Стрико, био је најстарији партизан у бригади. Чинило ми се да је већ давно превалио седамдесету. Висок, тих, скоро неприметан, са дугим седим брцима; испод густих, онежних обрва сијале су очи из којих је зрачила беокрајна доброта. Налазио се при штабу бригаде.

Спријатељили смо се. Ја сам се помало старала о њему око рубља и лежаја, ако га је било, а и често бих га запитала за неки савет.

Једне вечери седели смо уз слабу светлост запаљеие свеће. Причали смо дуго. Онда је заћутао, као да се беше замислио. Одједвом се прену из мисли, па ми, на онај његов тихи начин, рече: »Знаш, зажелио сам се пригавица, ових што их прави моја стара.«

Истога тренутка одлучила сам да му ту скромну жељу испуним.

»Стрико, а како се праве приганице?«

»Не знам ти ја то, дијете. Треба мало шећера, брашна, јаја и масти« — одговори он.

Већ сутра, у највећој тајности, кренула сам у »акцију«, да Стрику испуним жељу. У то је време била актуелна парола »онаћи се«, па сам се и ја онашла. Била сам чврсто убеђена да се ради о ванилицама (колачићима који се праве од истог материјала). Умесила сам ванилице и иосле, сва пресрећна, дотрчала до Стрика.

»Стрико, ево пригавица«.

Ов узе једну и на моју велику жалост, рече:

»Лијепо ти је ово. Но, нијесу то приганице. Оне су мекане, а ово је мало еуво, ка' ијесак«.

После неког времена разболела сам се. Имала сам врло високу температуру. Тада је, ето, дошло да се Стрико стара о мени. Мирјана Поповић и ја смо спавале на поду, а Стрико у кревету. Стрико ми је, болеоној, пришао и рекао: »Ајде ти сад у кревет, ја ћу спавати на поду«.

»Нека, Стрико, не треба«.

»Ајде, ајде, мораш, немој ништа да се устручаваш. Имам и ја кћер као ти, зове се Радушка«.

Морала сам прећи у кревет. Мало сам одопавала. Кад сам отворила очи, Стрико је еедио крај постеље, озбиљан и забринут. Видео је да сам се пробудила па ме је, очински нежно запитао:

»Оли мало варенике?«

»Хоћу, Стрико«. Мислила сам да је то неки његов назив за врућу ракију, шумадијоки чај.

Стрико се некуд изгуби и, мало после, врати се са шољом топлог млека. Сад сам ја била разочарана.

»Па то, Стрико, није вареника«.

После рата лежала сам у болници на Карабурми. Са мном у соби била је и једна стара Црногорка. Нисам ни слутила да је то Стрикова »стара«.

Кад је дошао дан посета у собу је ушао Стрико.

»Стрико, откуда ти овде?«, извикнула сам. Богзна како смо се срдачно гхоздравили. Онда се Стрико окренуо старој, и значајно јој саопшти:

»Ово је моја ратна другарица«.

Идуће посете Стрико ме је поново обишао. Пришао је мом кревету, из цепа извадио црвену јабуку, дивног сјаја.

»Ово је за моју ратну другарицу!«

Тада сам, чини ми се, поново видела у његовим очима онај сјај које су имале онда давно, када ми је донео шољу топлог млека.

Чудни су оусрети у рату. Личе поиекад на сан, а јава су. Некад пријатна, некад не. Рат често раздваја и најближе. Али зато сиаја и непознате. Ето, одвојио је и мене од најближих, од мајке и сестре. Али сам међу онима за које никад раније ни чуо нисам — нашао најближе. Били су то кратки оусрети или заједнички, краћи или дужи рад у једној јединици, или на истом задатку. Често смо се после растајали, да се више никада не оретнемо, или да се оретнемо — на неки јубилеј. Па, ипак, много тога остане нзаборавно. Има, тако, на пример, људи који се намстну једноставношћу и њом вас трајно освоје.

Један од таквих био је — Милија Савељић. Срели смо се у 2. чети 4. батаљона, као помоћник комесара и комесар чете. Били смо заједно овега 3—4 мјесеца. Послије је он отишао. Али је заувјек остао са мном и у мени.

Упознала нас је Дара Милачић, замјеник политичког комесара батаљона, када сам јој се јавио на распоред. Рекла је једноставно: »Е, ово ти је помоћник комесара. Ти си Илија, он је Милија, иа сад гурајте«.

Милија ми је пружио руку у знак поздрава и пошли смо у чету.

Чету сам упознавао кроз маршеве и борбе. Тако сам упознао и њега, Милију. Није имао много година, али је стигао и да много види и много доживи. Јер је живио борећи се. Рано је остао без оца, са мајком и млаћим братом. Рано је осјетио окрутну немаштину, али и традиционалну одговорност најстарије мушке главе у кући. Изузетно бистар, лако је (учио и научио да у онаквим друштвеним односима какви су били живот неће бити бољи, па је приступио напредном младинском покрету. Јулоки устанак је дочекао спреман. Послије је четницима у селу био трн у оку. Покушали су да га намаме и одвоје од другова. Један од тих зликоваца, иначе његов комшија, платио је то главом, јер Милија је, поред другог, био и одличан стријелац.

Борбени пут га је водио од мјесне илгале до одреда и делегата на II конгресм УСАОЈ, у Дрвару, и до помоћника комесара чете и батаљона у 8. црногорској бригади.

Сјећам се добро првих дана и првих борби које смо водили послије мог долаока у чету. Милија је, некако, стално био испред мене. Кад год се пуцало тако се постављао да сам био директно иза њега. Мислио сам најприје да је то случајно, а убрзо ми је то почело сметати. И једног дана ријеших да га упозорим. Чак сам то учинио мало љутито, ако се човјек на њега могао уопште наљутити. А он, само се осмјехнуо, погледао ме, па онако, као да прича неком другом, рече: »Е, мој Илија, ти ако погинеш нико ти остат неће, а ја ако погинем ипак имам брата«.

Изненађен, нијесам знао шта да кажем. Загрлио сам га.

У борби је стизао свуда, а најчешће је био тамо гдје је најтеже. Па и тада је стизао да каже борцу топлу, другарску ријеч. Личио храбар, неустрашив, умио је да разумије тренутну људоку слабост, страх, рецимо, или неку другу. Догодило се да нам у једној борби пушкомитраљезац затаји. Био је то, иначе, врло храбар пушкомитраљезац, али је, ето, у једном тренутку, ко ће то знати зашто, изневјерио самог себе, а и нас.

и иовукао се тамо гдје је било сигурније. Некако смо одбили неиријатељски јуриш. Спремао сам се да добро изгрдим пушкомитраљесца, чак сам размишљао и о томе да му узмемо пушкомитраљез. Кад се борба завршила, када смо опет били на окупу и ја се спремао за пријекоре, Милија је пришао оном пушкомитраљесцу и, онако с осмјехом, рече му: »Богами је било густо, тресао сам се и ја као прут, од страха, али ето. Заборави то, и немој друш пут«. Не знам о чему је тада размишљао млади пушкомитраљезац, али знам да омо га у борбама које смо као није водили врло често гледали како из отојећег става коси овојим митраљезом!

На партијским састанцима Милија је био јасан и једноставан. И кад је најоштрије кришковао у-вијек је налазио ријечи које не вријсћају. Мало је што могло промаћи ако не ваља, а да на то не реагује. Али увијек некако пажљиво, одмјерено. Због тога је био тако омиљен. Чини ми се да не само чланови Партије него и остали борци пред њим нијеоу имали никаквих тајни.

Милија је учио врло много. И изванредно се развијао. Већ у Београду је помоћник комесара батаљона; на завршетку рата прво води аштацију и пропаганду, а затим је начелник иолитичког одсјека. Његова жећ за знањем вије била обична. У свему је тражио суштину. Са одличним успјехом је завршио шмназију.

У то вријеме смо прораћивали историју СКП(б). На једном часу повела се дискуоија о лијевом и десном скретању и Троцком и троцкизму. Сви смо тврдили да су поставке Троцког лијево окретање, само је Милија тврдио да је то — десно окретање. Неко је потегао Стаљинов цитат. Милија му је на то одговорио: »А зар друг Стаљин не може да погријеши?« То је било 1946. године.

Волио је обичне ствари. Да се наспава, да се насмије, да се нашали ... Пребацивали смо му — за шећер у пасуљу са славином. Смијао се и одговарао како му је то жеља из дјетињства. Радио је упорно и савјеено. Волио је људе, помагао их, бодрио. Најстрожи је био према себи. Нетачност није никако трпио. И једног дана, журећи на састанак, први и последњи пут је закаовио. Није ни дошао. Другови су га чекали, чудећи се шта га је то могло спријечити да доће на вријеме. А он је лежао мртав, на плочвику зајечарске улице; који минут раније тр-ашчно је поги-нуо-у саобраћајној неорећи.

Илија ПРЕЛЕВИЋ

ЈА ЊИХ ОД КАПУТА НЕ ВИДИМ

Курир 2. батаљона Н. Буровић имао је обичај да борце на положају опомињеда се боље маскирају како не би откривали положаје, а сам о томе није много водио рачуна. Кад једног дана, док се кретао ка 1. чети, непријатељ на њега отвори ватру он повика: »У заклон«, а реверима капута заклони лице и продужи кретање, као да се ништа није десило. Кад га упиташе што се не склони, одговори: »Ја њих од капута не видим.«

(Р. В.)

НАЈТЕЖЕ ЈЕ КАД НЕ МОЖЕШ ПОМОНИ ДРУГУ КОЈИ УМИРЕ

(Сјећања четне болничарке)

Хтјела бих и ја да су ми сјећања на ратне дане веселија, радоонија. Али, ако она иијесу таква, него чешће тужна, тешка, разумијећете, јер су такве биле и многе омрти које сам гледала немоћна да им се супротставим. И многе ране које сам превила... Била сам четна болничарка.

Прекомандована сам из Комског партизанског одреда у тек формирану 8. црногорску бригаду и распоређена за болничарку у 3. чету 4. батаљона. Оно мало знања стеченог на кратком курсу за болничарке није било бог зна шта, али ми је, ипак, помогло да стекнем повјерење бораца да ћу им, када затреба, сигурно помоћи. Чинила сам све да то њихово повјерење оправдам ...

Први дани у чети су протицали обично: у војној обуци, на политичким предавањима. Било је и приредби и оусрета са омладином из села кроз која смо пролазили или гдје смо се одмарали. Али то није трајало дуго. Већ иоловином априла водили смо свакодневне борбе са четницима и муслиманском милицијом. Нашли смо се тако код села Раките. Пошумљена главица, коју мјештани зову Лиоичја глава, личила ми је на кошницу из које, умјесто пчела, излијећу ужарена овјетлећа зрна. Чета јуриша. Први у строју је омладински руководилац чете, Милош Јововић, младић из Тепаца. Четници не издржаше, повукоше се ка Ракити и отуда нас засуше ватром. Погодише Милоша. Видјех како пада. Покушавам да му прићем. Тешко рањен довикује ми: »Не, Марта, мене, ја сам смртно рањен у стомак; помози другима.« И ућута. Командир чете, Зарија Гошовић, такође лежи рањен иза једног камена. Поред мене је Зора Тапушковић. Иекако иревисмо Зарију и кренуомо ка Милошу. Не даје знака живота. Четници врше нротивнаиад и ми се повлачимо. Носимо рањене. Милош је остао тамо гдје је пао. Видим чет-нике који оу стигли до њега како га ударају и вуку ка некој јарузи. Онда оу пристигле и остале чете нашег батаљона, па смо поново пошли у јуриш. Заузесмо Ракиту. Наћооом Милоша, грозно унакаженог и избоденог ножем по лицу и тијелу. Сахранили смо га изнад села, тамо гдје је пао у јуришу.

Светозар Јеврић, младић од својих 20 година, и Петар Бубања, курир, обојица окојевци, као да су жељели да што прије освете Милоша, свог омладиноког руководиоца. Уз поток обрастао шумом привлаче се четничким иоложајима. Одјекнуше бомбе и у рововима гдје су били четници — сада су Светозар и Петар. Кренуше даље. Скривен у једном жбуну четнички пушкомитраљезац отвара ватру. Светозар паде као покошен. Погођен је са два метка у стомак. Покушавамо да га превијемо. Гледа нас. Још има снаге да нам пружи пушку, муницију и један вунени џемпер. »Дајте ово другоме, мени неће требати«. Затим скида сат и вади фотографије. »Ово предајте мојој мајци«.

Гледам како се гаси један живот. Обузела ме нека немоћ. Не могу да мислим, ни да говорим. Послије сам дала сат и слике Миличку, комшији Светозаровом, да их преда њшвој мајци. (Но он то никад није учинио; дезертирао је из партизана). Тек кад је касније овај крај осло-

бођен, мајка Светозарова пренијела је његове поомртне остатке у село Заграђе.

... Ближи се крај априла. Пред нама су Бојне њиве, изнад Мојковна, на њима добро утврђени четници. Није ово први пут да се крв лије по овим брдим. Било је тога и раније, 1942. године, и још раније 1915, а можда је тако од када ове горе постоје. Само што је проливане крвп сваки пут све више. Вечерас ми нападамо. Ту сам се орела са Граном Бешић, из Мартинића, и Миленом Букић, из Полице, такође болничаркама, младим скојевкама. Дошле су да се виде са мном и да обиђу Букана, рођака Милениног, родом из Мојковца. Неколико убичајених ријечи и поздрав: »Да се послјије борбе видимо.« То је ове.

И видјела сам их, али не онако како сам се надала и жељсла. Милену на једном пропланку, раширених руку, као да неког хоће да загрли, док танак поточић крви тече иопод ње. А Грану на носилима. Лице блнједо, бескрвно, чини се као осмјехнуто. Очи затворене, уста непомична. Било је то посљедње недјеље априла 1944. на Бојној њиви, више Мојковца. Остадоше на њој два цвијета, двије дјевојке, скојевке, двије четне болничарке.

... Обров је брдо код Бијелог Поља, на десној обали Лима. Друга је половина јуна. Наша 3. чета и цио 4. батаљон нападају га ноћае. Тишина. Само су звијезде овједоци нашег покрета. На зачељу сам колоне. Мислим о томе како се, из борбе у борбу, омањује наша колона. И о томе кога од нае у њој сјутра неће бити? Приближавамо се непријатељским положајима. Чета као да нестаје испред мене у ноћи. Онда два-три усамљена пуцња, неколико експлозија бомби, а затим — запали се брдо. Чујем да неко дозива болничарку. Крећеим тамо. »Брзо, Марта, Букан, готов је«, рече мн један борац. Трчећи за њим готово да нагазих на Букана Букића, из Мојковца, борца наше чете. Лежи згрчен и тихо јечи, крв већ обилно натопила земљу око њега. Тражим рану, да је превијем. Али крв и даљс отиче, а са њом — и живот. Видим да нема спаса, али га, у некој варљивој нади, превијам, иревијам све док му се живот не угаси.

... Често се Аогаћало да се Радоје Вуквић, из околине Андријевице, по годинама један од старијих бораца наше чете, препире са скојевцима /око тога ко треба први да иде кад се напада, а ко последњи кад се одступа. »Е, вала, ћецо, послушајте ме добро, ја сам се наио качамака, па је боље да мене ћаво изије, но да неко од вас остави гаће на трњу ... Аужни смо ми старији вама и пред богом и пред људима«, тим ријечима завршавао би Радоје расправу. Најчешће ее добровољно јављао у бомбаше. И сваки пут кад би се вратио из борбе, у којој је неко рањен или погинуо, само би тужно закључио: »А, ето, мене и овога пута нешћек«. Негдје крајем јула били смо на десној обали Лима, на положајима код села Грбавче. Тих дана оу Нијемци, четници и муслиманска милиција овим силама настојали да нас одбаце од Лима и удаље од Србије. Борбс су биле свакодневне и тешке. У једној од њих погинуо је и Радоје. Подигао се да баца бомбу и, у том тренутку, куршум га је погодио у главу. Тако се »одужио« овима којима је било шта био дужан. Сахранили смо га у Грбавчу.

Велика је била наша радост када смо прешли у Србију, а још већа када смо 14. октобра почели битку за ослобођење Београда. Борце и стар-

јешине нико није могао зауставити и стријеиила сам да ће нам то донијети губитке који би се могли избјећи. Наша 2. чета била је 17. октобра пред палатом »Албанијом«, деоно од ње 1, а 3. је била у резерви. Нијемци су све чинили да разбију батаљон. Нарочито оу жестоко нападали на 2. чету, која се пред »Албанијом« нашла готово усамљена. Могло је бити испред подне када је Милисав Буровић, командант нашег батаљона, пошао ка 2. чети. Није душ прошло а стиже глас да је пошнуо. Потрчала сам тамо. У једној соби наићох на гужву. Око Милисава готово цео штаб батаљона, неколико бораца, нашао се ту и неки љекар, цивил. Покушавају да му помогну. Погођен је у главу, улазна рана је на челу. Груди му се надимају, јекне, очи не отвара, не говори. Командант бије посљедњу неравну битку, битку за живот. И губи је. Умире пред нашим очима, а ми му не можемо помоћи. Гледам га и мислим шта да урадим. Он би, сигурно, нешто учинио да нама помогне, као што је то и мало прије покушао кад је пошао ка 2. чети. А ми смо, ето, немоћни. И у тој немоћи, и од ње, прсти се скупљају у пеоницу, срце се стеже, оузе саме теку.

... У ослобођеном Београду омладина је попунила проријеђени строј наше чете. Дошле су и Зора Дутина, Деса Петровић и Нада, чије презиме сам заборавила. Мислим да су биле са Чукарице. Брзо су училе од нас старијих. И чекале да се покажу у борби. И дочекале су сремоки фронт, прошле Матору шуму, Шид и Ердвик, да би у једној децембарској ноћи погинуле на Каишевачком салашу. Прва је рањена Нада, тешко, кроз плућа. Превила сам је, а она ме моли да је оставим да ту умре и да је сахраним како би је родитељи послије могли наћи. Умрла је на путу до дивизијске болнице. Зора Дутина је погинула исте ноћи, пос.шје скојевског састанка који је одржан »у покрету«. Деса као да није хтјела да их |изневјери. Бутке је прошла поред мене и отишла у ноћ без повратка. Тако су у једној ноћи погинуле три младе скојевке, Београћанке, водне болничарке наше 3. чете.

Једна децембарска ноћ ми је пред селом Грабовом отела Милисава Новаковића, командира вода. Њемачки куршум га је погодио у само срце и ту оу га покопали мјештани, а његове ствари сачували и послије рата — послали породици у Ржаницу код Берана. Ноћ послије његове смрти на истим положајима је погинуо и командир 3. чете, Душан Кривовокапић, и још један командир вода... Нијемо сам стајала и гледала их мртве. Чували су друге, као старјешине, да не погину, али, ето, себе нијеу сачували.

Када је формирана противтенковска батерија бригаде за командира јој је постављен Драгутин Вељић, до тада командир пратећег вода бригаде. На Маторој шуми, децембра 1944, моја се чета нашла на положају заједно са његовом батеријом. Нијемци су извршили изненадни противнапад, да би нас зауставили. Настало је комешање у нашим редовима. Нарочито је у тешком положају била батерија. Драгутин је тада повикао на борце да се боре, а сам је из стојећег става почео гађати Нијемце. Борци су слиједили примјер командира. Противнапад је одбијен, али Је командир Вељић тешко рањен. Превили смо га. При упућивању у болницу пожељела сам му скори повратак у јединицу. Свјестан тежине раве, оомјехнуо се и рекао: »Ето, толико сам могао, ви наставите даље.« Више се није вратио, умро је од рана. Негдје у јануару 1945. код Лаћарака,

последњи пут сам се срела са Михаилом Бабићем, куриром бригаде. Узалудна је била наша помоћ, превијали смо га и кад је већ био мртав ...

На жељезничкој прузи која од Чаковаца води ка Грабову срела сам, у ноћи 16. јануара 1945, водника Вукашина Лутовца. Био је тешко рањен у стомак. Зрно се задржало негдје код кичме. Иако су ране биле тешке, држао се храбро, без јаука је подносио болове. Брзо сам га превила и са пратиоцима упутила у болницу. Па, ипак, спаса му није било.

И тако редом. Рањени ... Погинули ... Четној болничарки остаје да у сјећањима пребира по њиховим ликовима, иијема на њихова питања, и тужна, ма колико била сигурна да је чинила све што је знала и могла да им помogne. Суморна сјећања једне четне болничарке, којој је увијек било најтеже што нема онаге да заустави смрт и помогне својим ратним друговима које је толико вољела ...

Марта ЧОРАЦ

КОЦЕЉЕВЦИ У 8. ЦРНОГОРСКОЈ БРИГАДИ

Са подручја данашње коцељевачке општине у партизанске јединице, које оу оолободиле западну Србију и Ваљево са околином, ступило је преко хиљаду омладинаца. Највише у 8. црногорску ударну бригаду. Са иодручја Коцељева у њу је ступило 175 омладинаца, у борби је погинуло 54, теже и лакше рањено 57, од чега су 28 остали инвалиди, а после рата, кроз врх дееет година од ратних последица 21 их је умрло.

Од 175 омладинаца из Коцељева, који су кренули са бригадом, после ослобођења Београда и потпуног наоружавања и распореда по четама и батаљонима: 79 их је било у 2. батаљону, 38 у 3, а 20 у приштапоким јединицама. Из Београда их је 137 пошло даље, на оремски фронт (пошнула оу у току борбе за Београд 3, у болницама — рањених и болеоних — било је 8, враћено је кућама болеоних и неспоообних 9, а 18 их је отишло у друге јединице).

Како није било довољно наоружања, овега је 30 Коцељеваца учествовало у борбама од Неманикућа до Београда. Међутим, како се у току борби долазило до оружја, растао је и број наоружааих, тако да 52 борца Коцељевца поседују »Споменицу ослобођења Београда.«

Међу Коцељевцима било је и 11 њих који су били у партизанима од јула 1941. до марта 1942. нодине, као и 8 омладинаца који оу били илегали повезани оа члановима КПЈ за Ваљево; они су илегално радили на терену.

До 26. децембра 1944, када је бригада из Београда кренула на оремски фронт, 41 омладинац из Коцељева постао је члан СКОЈ-а, а 6 кандидати за чланове КПЈ.

Савез бораца НОР општинв Коцељева

КОМАНДИР МОМО

Жеља ми је да сачувам од заборава нешто од лијеиих успомена из четворомјесечног друговања, у тешким партизанским условима, са Момом, изузетно пажљивим друшм и храбрим борцем.

У бројној породици Матије Јакића растао је и његов син Момир. Момо. Уз гусле је, још прије иоласка у школу, учио јуначке народне пјесме и из њих се надахњивао. Први учитељ му је у томе био отац Матија, човјек који је, пуних педесет шдина, ове до смрти, имао право да ноии своје ратничко оружје. Погинуо је храбро као командир 1. чете Ускочко-дробњачког батаљона у борби на Пљевљима, децембра 1941. године.

У прољеће 1944. године примио сам дужност политичког комесара 2. чете 4. батаљона. Том приликом сам се први пут орео са Момскм — био је командир те чете. Прије тога речено ми је — да је мало пријеке нарави, а да и сам знам да од добрих међуобних односа командира и комесара често мнош завиои и каква ће бити чета.

Морам одмах рећи да ми није било нимало тешко да уопоставим блиске и другарске односе са Момом. Био је хуман човјек, бринуо о својим борцима, показивао пуно разумијевања за младе, који су морали да се уче тешком ратничком животу. И у најтежим тренуцима, у борби, био је врло хладнокрван, имао је доста војничког знања и искуства и био је оналажљив.

Од првог оусрета иаши оу односи били другароки, тоили, али без »фамилијарности«; развијали су се на обостраном разумијевању и на жељи да задатке које је јединица извршавала обавимо што боље. Момир је био борац са дужим ратним стажом и већим искуством од мене, ја сам Са терена први пут дошао у бригаду, и боље ме је разумио од друшх. Помагао ми је у раду. Знао је да је живот у бригади другачији од оног у одреду, гдје сам ја стицао иокуства. За Мома, као командира, било је најважније да се изврши задатак а људство сачува. Та особина сваког доброг старјешине код њега је била нарочито изражена. Када би неко од бораца пошиуо, Момо би дуже вријеме био потиштен. Стално је истицао да су животи бораца у нашим рукама, да је овака мајка послала свога сина у рат са надом да јој се жив врати.

Те наше односе, наше заједничке бриге и разумијевања учврстило је још нешто — оно што сам оазнао о његовом животу.

Момир је живио са устанком и за устанак. Када су се наше онаге повлачиле пред непријатељем и домаћим издајницима и из Црне Горе кренуле 1942. године за Босну, Талијани су запалили Момирову кућу. Сва његова иородица, њих седморо, била је у партизаннма (двоје је погинуло раније). Приликом иовлачења паршјоко руководство Шавничког ореза одредило је Момира да остане у »иозадини«, на терену који притаска четничка страховлада, и он је на там послу провео до јесени 1942. године. Тада је, видећи да не може даље опстати на терену, са групом чланова Партије кренуо да се пробије ка Босни, до бригада. У путу их је неко открио, четници су их наиаили и нико од 16 људи, колико их је било у групи, није успио да се спасе. Момо је, са још два друга, том приликом

заробљан. Било је то иегдје у рејону Миљевине. Сјутрадан оу сву тројицу спровели четничком суду у Калиновику. Двадесет дана су их саслушавали и мучили ие би ли открили везе и људе који оу поматали партизане у Шавничком орезу, а и шире. Мучили су их четници и Талијани, али им је све било узалуд. Нијесу од њих извукли ни ријечи. Кад је четницима досадило то испитивање и мучење без резултата, спроведу их ка Неве-оињу и тамо — стријељају. Момира су захватила три куршума, један у главу а два у груди. Кад су четници завршили овој зликовачки посао ниоу се више ни освртали на лешеве. По прилици им је било хладно, јер се све то збило 1. јануара 1942. године, око поноћи.

Послије неколико часова Момира је пробудила хладна ноћ. Поред њега оу само мртви другови.

Послије неколико дана истрљен, гладан и крвав од рана свраћа у непознато село (било је то, каоније је сазнао — Главатичево). Избора великог није имао. Много је крви и онаге изгубио, па се морао некеме обратити за помоћ. Случај је хтио да наврати у кућу сеооког хоце, Хасана Разића, партизанског симпатизера. Ту су Мому пружили помоћ. Али су ускоро четници упали у село, одводе Мома, али на интервенцију и због ауторитета хоцина и његових синова, Хамида и Мустафе, четници га ослобађају не знајући ко им је у рукама.

Момо, пошто се мало опоравио, успио се пробити до Ливна и прикључити партизанима. Сумњиво су га примили. И пратила га је та сумњичавост све док му јединица, нешто каоније, у четвртој офанзиви, није прошла кроз Главатичево. Све што је Момо био рекао провјерено је — и утврђено да је све жива истина.

Момо је, поред оца, у партизанима изгубио мајку и два брата. Све то није остало без видљивих посљедица.

Мени је отворио орце, можда зато што је осјетио да ми је драг, да га сматрам најближим другом. То је много утицало на нашу даљу сарадњу и руковођење јединицом.

И мени, као комесару, много је помагао, и у политичкој настави, и као искуони старјешина. У извршењу тежих задатака знао је да каже да је боље да он погине него ја. То се не заборавља и много обавезује. Уосталом, таквог су га знале све етарјешине и борци.

У борби са Нијемцима, негдје код Бијелог Поља, случајно сам му спасио живот. Наиме, једна минобацачка мина, која је иала у нашој близини, ранила је замјеника командира, помоћника комесара и четног болничара. Са њима је прије тога био и Момо. Позвао сам га неколико тренутака раније, како би интервенисао при повлачењу једног вода. И то је схватио — као да сам му спаоно живот. Утицало је и то да наше другарство остане трајно, што се каоније потврђивало у многим ватреним окршајима.

Момо је чету сматрао својом породицом. Борци су разумјели свог командира. Увијек је био пред четом, водио јурише и био више у стрелачком строју него на командном мјесту. Због тога оу га борци вољели и лако му опраштали поједине нетактичности. Момо је успјешно водио чету, све до ослобођења Београда. Заузимање палате »Албаније« била је посљедња већа акција под његовом командом, јер је после пошао на нову дужност.

Рајко СЕКУЛОВИЋ

ЛИКОВИ ДРАГИХ ДРУГОВА

Једна година у животу човјека. Мало или много?! Зависи од много чега. Од рата, на пример. Једна ратна година, овог нашег рата, кад смо се тукли за слободу, најчешће значи и читав живот.

Нашли смо се на окупу у чети, у батаљону. Заједно маршевали и борили се. Некад куршуми, некад нешто друш, растављали оу нас након недјеље, мјесеца или године. Али, иако смо се растајали, и иослије тако мало времена никада се нијесмо раздвојили. Растао сам се са многим друговима, а ето, другујем са њима и данас и — читаво ово послеријатно врјеме. И знам, то друговање завршиће се кад и мој живот. Истина, изб.шједи понешто у сјећању, заборави се некад чак и име, замагли лик, изгуби детаљ, али остају цјелине личности. Ја их, као митраљезац на бреди, још увијек видим и чујем, понекад са њима и разговарам. Не, не у сну. Мада понекад и у њему.

Ето, чини ми се да још увијек чујем ријечи Рада Раичевића, нашег храброг команданта. Као да сада разговара са нама, окупљеним око митраљеза, на положају, гдје је дошао да види како смо и како смо се спремили за задатак. Вјеровали смо му много. Увијек нам се чинило да нам даје само оне задатке које је био опреман и сам да изврши. Вољели смо ми нашег Брку, како смо га из љубави и поштовања звали, зато што је са нама био на положају, када се пуцало, и у колу, кад се играло. Вели нам: »Спремите добро ту бреду, биће пјесе и весеља, па не би био ред да негдје загне или се закашље«. А његов замјеник, Божидар Зоговић (звали смо га Бодо), као да се у исто врјеме налазио у свакој чети! Било је то за — невјеровање! Ту је, са нама, а тренутак каоније чује му се глас тамо гдје је ватра најгушћа и борба најжешћа. Кад ли је већ тамо стигао! А чим се борба заврши и коло поведе, ето га, опет, у (колу. Био је страстан нушач, али никад није остао глув на »безец«, без којег се ријетко која цитарета попушила.

Партијоки руководиоца у батаљону, замјаник [КО] Месара, био је Андрија Раковић. Изгледао је ћутљив и строг. Био је и оштар на ријечи. Иза свега тога крио се човјек и друг благе душе, приступачан, непосредан, осјећајан, који борца лако и брзо разумије, увијак спреман да другу помогне. Иако инвалид (због ноге) маршевао је зајадно са нама, а њешвог коња су скоро ови више јахали него он сам. Није много захтијевао — ријечима. Али је личну примјером на маршу, у борби и сваком тешком тренутку звао у акцију. Био је увијек тамо гдје је најтеже. Па како, од срамоте, да га не слиједиш.

СКОЈ-ем батаљона руководио је Владо Томашевић, »Омладинац«. И.мали смо тада ко 18 ко 19 година. А он је и од нас био млади! Таквога, са толико шдина не памтим да сам икад срио! Био је биетар, весео, сналажљив. Нас митраљесце често је обилазио на положајима. Примјером је показивао шта је то храброст. На маршу узео би бреду, да нам помогне, да нам олакша напор, да га, колико толико, подијели с нама.

Политички делегат вода био нам је Обрад Миловић. Био је мршав, изгледао доста њежан, али је, зачудо, из наизглад нејаког тијела избијала неисцрпна енергија. Никад нам није било јаано да ли се тај човјек

уопште одмара. У борби, на маршу или на одмору, увијек нађе вријеме да иоразшвара са нама. Био ми је некако најближи. Колико ли ми је пута указивао, као кандидату, и касније, као члану Паршје, на грешке и слабости! Све благо, другароки али, опет, сасвим јаоно и конкретно — да се не можеш »правдати«.

Ето, толико, забиљежих о ликовима неколицине својих другова и старјешина. Колико ли би ми требало кад бих наставио о свима они.ма које у орцу носим!

Петар КОМАТИНА

ВЕЛИКА АНКА

Велика Анка, тако омо је звали. Али не зато што је, рецимо, висока. Неш, једноставно, зато што је увијек била дјелом својим — велика.

Из Горње Рупотине, код Клиса, отиснула се у живот. Члан СКОЈ-а од 1940. шдине, борац партизански од 1941, у разним јединицама, рањеник, тифусар, логораш, да би се, како то вријеме и догађаји знају да удесе, нашла у 8. црногорској бригади — као управник бригадне болнице.

Из борбе у борбу, са једног на друш задатак, за Анку, члана КПЈ, није било важно у којој је јединици ни у којем је крају...

Њен први болесник у нашој бригади био је из 3. чете 3. батаљона, борац Милачић. Преко онијегом покривеног Трешњевика са бригадом се вовлачи и болница, и у њој тешко болеони борац о којем се брине Анка. И здрави су се с муком пробијали, а камо ли болеони. Али је Анка била ту, онашла се, обезбједила његово пребацивање. Када је прздравио Милачић је често говорио да ће Анку овуда гдје затреба својим пушкомитраљезом бранити. А када оу му прије тога, отац и снаха дошли да ш иоведу кући, на опоравак, одговорио им је: »Не брините, мене ће и Анка добро његовати.«

Мојковац и Бијело Поље, април и мај 1944. године. Бригада сваког дана води борбе; у њима је ангажовала све своје онаге. Рањених је много. Требало их примити, његовати и обезбјеђивати од непријатељских група, које се као звијери шуњају и траже плијен, најчешће недовољно заштићене у болници или комори. Тих дана Анка је и управник болнице и болничарка, која превија рањенике, и стражар, који их пушком ч"ва. Једне ноћи је група четвика напала болницу. Међу борцима који о" је пушкама бранили и одбранили била је и Анка. Напад је одбијен, а да ниједан рањеник или болеоник није страдао.

Санцак, Србија, Београд. Покрети и борбе Бригаде. Рањеници пристижу из сваке борбе. Али сад су ту љекар, Италијан др Луићи, и група болничарки које их његује. А те болничарке Анка је припремила и оопособила. Свуда се оејећала њена присутност. Рањеници који се враћају у борбени строј бригаде шире причу о Авки, о нашој неуморној Анки, у којој има неисцрпне љубави према сваком борцу, онакве какву мајка има за дијете сестра за брата, друг за друга.

премоки фронт је бригади донио нове услове борбе. Много, много крви је на њему проливено. Рањеника је много, а и рана које су тешке. У тим данима Анка, управник болнице, превија рањене, као болничарка, храбри и подстиче, као комесар, тјеша, као најближи. Свуда присутна, улива наду и повјерење. Као да не зна за одмор и сан, бди над рањеницима, не стаје све док се и последњем не укаже помоћ и нађе смјештај.

Многим борцима је племенити Анкин лик био последње виђење свијета. Колико ли јој је напора само требало да сакрије бол и рањенику олакша опроштај од живота! Тако све до Цеља, до краја рата. Расла је и борила се бригада, у њој живјела и ширила се прича о Анки, нашој Анки. Великој Анки.

М. МИРКОВИЋ и И. ПРЕЛЕВИЋ

ЊЕМАЧКИ ВОЈНИК ЈОЗЕФ ФРИСТЛЕР ЈУГОСЛОВЕНСКИ ПАРТИЗАН

Почетком октобра 1943. године, у преподневним часовима, но лијегахм и сунчаном дану, у љетној униформи, њемачки војник Јозеф Фристлер ипустио је своју јединицу, која је боравила у Никшићу. Напустио је тако и фашизам, засвагда, по својој вољи, у вријеме када је Хитлерова ратна машина још увијек била јака, а њемачка пропаганда и даље обећавала иобједу својих трупа, која ће изабраном народу донијети величанствену будућност. Пошао је Јозеф у неизвесност, што се живота тиче, али за нечим, за идејом, којом му је младост била испуњена, за својим ранијим клаоним одређењем, којег се, у души, никад није одрекао.

На четири-пет кило.метара сјевероисточио од Никшића, Јозефа је преорела патрола пратеће чете Главног штаба за Црну Гору. У штабу је командир патроле рапортирао да је заробио њемачког војника. Јозеф је то очито разумио, па је, гестикулирајући, гласно негодовао, мијешајући њемачки и словеначки језик, уз понеку ријеч и на српскохрватском. Говорио је да га партизани нису заробили, већ да је побјегао из њемачке војске и пошао да тражи партизане. И понављао је: »Ја комунист«. Вођа патроле рече да је, кад их је примијетио, ухватио заклон. Јозеф је објаснио да се плашио сусрета са четницима. А кад је видио петокраке звијезде, одмах је устао и подигао руке, у знак предаје.

Овај ријетки, за нас у том крају до тада непознат случај, побудио је подозрење и сумњу у његове намере. Ипак, последије саслушања је враћон у пратећу чету. У њој је врло брзо постао равноправни борап са оним истим партизанима који су га »заробили«.

Фебруара 1944. године Пратећи батаљон Главног штаба је ушао у састав 8. црногорске бригаде. Са њим и Јозеф. И прешао је њен борбени пут од Берана, преко Санцака, Србије, Београда и Срема, све до села Чаковаца, гдје је, почетком јануара 1945. године, трагично изгубио живот. Чистећи оружје један млади борац заборавио је на метак у цијеви. Био је то за Јозефа кобни метак.

Ми омо га ови звали Јоже; већина му није ни знала право име. Из његовог казивања сазнали смо да је родом из аустријског села КипкМогЈа, код Целовца. Био је радник, имао је негдје око 37 година. У јединици је био борац, кувар, митраљезац, минобацачлија. Брзо се прилагодио новој средини и новим условима живота. У чети смо ови били од њега много млаћи. За нас је он био средовјечан човек, са великим искуством. Много смо од њега могли да научимо. Учио нас је, практично, на терену, како треба да се маокирамо, уковавамо, пузимо, претрчавамо...

Био је добродушан, ведар, добар у сваком послу. Као кувар знао је и с мало намирница често да спреми укуону и добру храну. Као минобацачлији није му много сметало ако минобацач нема нишанокних справа или оу неисправне. Био је и четни хороваћа. Често распјеван и раздраган, али и често сјетан, забринут, за овоју далеку породицу.

Аустријског пјеовика Норберта Кунцеа, Јожефова судбина, за коју је после рата сазнао од његових сабораца, инспирисала је да напише поему »Анализа једне ометене чежње«.

Обрад МИЛОВИЋ

ПРИМЉЕН САМ У ПАРТИЈУ

Велико је то било признање, једно од највећих, ако ои доживио да те после борбе похвале на четној конференцији! А још веће када заслужни да те приме у СКОЈ, а о Партији и да не иричамо. Али је можда најчудвије било то што викад ниси унапред знао да ће ти се тако нешто догодити! Можда све то иећу умети да кажем како ваља, али покушаћу. Јер у СКОЈ-у сам био, а у Партију...

Како је то доликовало члановима СКОЈ-а: у борби сам морао бити храбар. И за разне послове и задатке — да дежурам, да идем у претходницу или останем у заштитници. Нисам чекао да будем одређен, пријављивао сам се сам. Са друговима, како се то каже, дијелио сам и добро и зло. У не тако честим истуиањима критиковао сам оно што је могло да негативно утиче на другарство у јединици. Нисам се либио да старијим друговима кажем да их волим и ценим тачно онолико колико ми служе личним примером.

Једног дана био сам у стрељачком строју. Продрли смо у одбрамбени оистем непријатеља, али и били са три стране изложени непријатељској ватри. Ту сам, за време борбе, успио да извучем до заклона рањеног пушкомитраљесца Аеку и његовог помоћника. Пушку сам дао најближем другу, а Лекиним пушкомитраљезом наставио да се борим.

Били смо изложени јакој минобацачкој и артиљеријској ватри. Занет борбом, или због експлозије граната, тек нисам чуо наређење за повлачење стрељачког строја удеоно. Остао сам тамо где сам био. Не знам како се то деоило али, ошамућен, утврдио сам да ништа и гшког не чујем. Мало затим млаз топле крви упозорило ме: рањен сам.

Двојици другава, који су се пузећи пребацивали на друго крило стрелачког строја, дао сам оружје и свеоку у којој сам запиоивао све оно што сам рачунао да иећу запамтити. Задржао сам само радничку књижицу и лештимацију, не знам ни оам зашто, одбио помоћ коју су ми понудили и сам се, пузећи, упутио до места за прикупљање рањеника. Тамо сам се, од великог напора и због много изгубљене крви, онеевестио. До батаљоноког превијалишта пренео ме је Марко Шарић, ађутанг батаљона.

Од свих којн су ме тада видели, да ћу преживети надао се, изгледа, једино комесар батаљона. Грдно је прекорио другарицу референта санитета кад га је упитала где да ме упокају. »Јеои ли луда«, рекао је. »Зар не видиш да је жив?« Наредио јој је да ме ставе на запрежна кола и брзо упуте у бригадну амбуланту.

Много каоније, у другој болници, када сам се нашао са контузованим Јовом, рањеним комесаром Бранком и ађутантом Марком, који су били упућени на лечење, испричао сам им овоју »злу срећу« са женама у санитету. Једна ме хтела живог закопати. Друга је у болничком магацину оставила моје одело, којим сам улепшан за конференцију СКОЈ-а, којој, због рањавања, нисам приоуствовао. Трећа ме мучила, дајући ми инјекције. Четврта није стигла или није умела да промени ред излагања на једној приредби, а текет сам, на жалост, ја састављао. И када је читала, присутни су глаоно питали да ли је она мушко са женоком косом, или женско у мушким чакширама.

На путу од болнице за јединицу срео сам се са својим добрим другом Јованом Дјетићем. И њему сам испричао причу о женама, али сад са новим наставком.

Са женама санитеткама малер ме наставио пратити. То сам њему смео поверити. После малера са оном четвртном, око оног текста, у мојој болници се деси да се у иету некако заљубим, до гуше. Само ми се она мотала пред очима. Али кад сам дошао до закључка да је нешто посумњала шеста, а она је, да зло буде веће, била комесарица болнице, са двојицом другова из наше бригаде искористих несналажљивост једног нитендантоког водника и уместо на лечење, са прописаном упутом, испарих из болнице ...

Док смо били у болници комесарица ми је давала доста књига и брошура да читам, предавала нам је о значајним заседањима, о постанку земље и човека, о радничком покрету. Понеког неписменог подучавала је писању и читању. Миого је била бистра и паметна. А нас је лепо прихватило и добро неговало месно становништво. Како смо се опорављали, ове смо више постајали немирни, па нам је све више сметала њена комееарока строгост. Баш је добро што су Јову одредили за спровођење заробљеника. Да њега нисам срео — ко зна колико бих друго тражио бригаду.

Од оуорета с Јовом и доласка у јединицу прошло је неколико дана. Довољно да један другом испричамо све шта нам се догодило од последњег виђења. Јова ми је причао о борбама које је батаљон водио, о држању другова, о новим борцима и њиховим особинама. Али ми је било чудно што ми Јова поставља и објашњава нека шптања у вези са релишјом и монархијом.

Једног преподнева у чети смо се такмичили у брзини раоклапања и склапања пушкомитраљеза завезаних очију. Такмичио сам се и ја. Кад сам завршио, приђе ми Јова и рече: »Браво, за сада имаш иајбоље време у чети. Нека другови, са водником, и даље вежбају, а ти пођи са мном код 3. чете, тамо ћеш се такмичити.«

Када смо се мало удаљили Јова ми пружи руку, пригрли ме и рече: »Честитам ти. Данашњи дан ће бити врло значајан у твом животу. Не идемо ни на какво такмичење, већ на састанак партијске ћелије. Разматра се твој пријем. Бићеш примљен.« Рече још да, ако ме другови упитају да ли је неко разговарао са мном о томе, да кажем да је то он учинио ових дана.

Јово оде да позове заменика комесара батаљона, а ја код неког гаја. Гамо сам нашао командира, комесара, заменика комесара, водника Милоша и делегате ...

Пола сата каоније стигоше Јова и заменик комесара. Заменик се поздрави са оваким од нас, понешто упита, па ће другу Жики, секретару ћелије у чети: »Могли биомо почети с послом.«

Друг Жика је отворио састанак и рекао да најпре треба да се размотри мој пријем у Партију, а да ће после секретар Партије у батаљону говорити о неким нашим задацима.

Прво ме Жика хвалио, а затим оу, редом, понешто рекли сви присутни. Радничко порекло, сиромашна породица, из које сам један од троје добровољних ученика револуције, лично храбар, добар друг, скроман, истиче се у чувању оружја, имам правилан однос према народу ...

У прилог томе друг Јова истаче да сам рашчистио са религијом и монархијом! Проверио је то за време тродневног путовања од болшше ДО јединице. Али није требало да се враћам из болнице пре неш шго ми зарасте рана. Овако, четна болничарка троши завоје, а мени би могло позлвити. Уиозорише ме да у борби треба мислити и о својој глави, да није довољно само добро погађати непријатеља, а заборављати на то да и он уме да погоди. Након тога секретар ме упита да ли желим ући у редове жомуниста и да ли сам спреман да поднесем све што се од комунисте захтијева. Одговорих да сам одавно желео да будем члан Партије. Рекох да ми је друг Јова много помогао да научим неке ствари. Када је ових дана са мном разговарао, мислио сам да он то онако ... Мислим да су из наше чете у Партији најбољи другови, па сам пресрећан што ћу се наћи заједно са њима ...

Поново узе реч батаљонски секретар. То што каже, вели, не одноои ее само на мене. Ја треба да наставим не само да будем добар члан Партије, већ увек и у свему комуниста, а то се постиже сталним примерним радом и ионашањем. Другови у чети треба да из мог држања сазнају да сам комуниста. Могао бих постах секретар СКОЈ-а у чети, тако ће и скојевци сазнати да сам комуниста. Честита ми на великом имену — члана Партије!

Ето, тако постадох и ја члан велике заједнице оних у које сам увек веровао да су најбољи.

И био сам орећан због тога. Можда и мало зачућен да ми ништа не рекоше о манама. Иако и ја знам да их имам.

Милан МИЛИЋ

У улици Радоја Јовановића, у Титограду, кућа је Милоша и Јоке Јовановића. У њој, са зида једне собе, ако ућете у њу, посматрају вас четири слике и четири борачке Споменице. Са слика гледају вас: озбљни Милутин, васмијани Радоје, замишљени Гајо и, најмлаћи, Новак, као да хоће нешто да приупита. Четири брата, четири омладинца. Ходише ратним стазама и падоше храбро, у разним крајевима Југославије, сасјечни куршумима непријатеља. Радоје је проглашен за народног хероја.

Милутин и Гаврило (Гајо) су били борци 8. црногорске бригаде од њеног формирања. Дошли су у њу из Зетског одреда; у њему је Милутин био замјеник командира чете, а Гаврило пушкомитраљезац. Као већ искусни борци распоређени су у 1. батаљон, Милутин у 3, а Гаврило у 2. чету. И један и други оу иримјерни у свему. Као да желе да покажу шта је ове, поред храбрости, још потребно да би се у борби побједило. Први оу на стражи, у патроли, на извршавању задатка. Зато их сви воле. Живе за чету и батаљон. Али кратко, овега четрдесет и пет дана. Но довољан да остану незаборавни.

У борбама на Бојној њиви, Развршју, Аепенцу и Слијепач мосту Милутинов глас је био јачи од митраљеских рафала и експлозија бомби. А Гајов пушкомитраљез је обиљежавао докле су стигли најистуренији дјелови. Рибаревине, Бијело Поље, Кање, Скокуће. Ко ће прије, ко ће боље? Испред Милутина и Гаја обично се налазио само непријатељ. Или они пред њим, ако смо се бранили.

Прољеће, 11. април. Модри До, модар од невоље и сиромаштине. Гих дана још и од митраљеских рафала и експлозија бомби. Јуришају борци 8. црногорске, гиву, али се не повлаче. Ту, на Модром Долу, погибе Милутин.

Недјељу дана каоније, 18. априла, на Филиповића косу јуришају Нијемци, четници, муслиманска милиција. Има их много. А са косе кратким рафалима везе партизански пушкомитраљез. Штеди муницију, али не непријатеља. То је Гајо. Миран, сигуран у себе, у своје око, оружје и друшве. И као да не примјећује да око њега све ближе парају непријатељоки куршуми. Онда ућута Гајов пушкомитраљез. А кад другоги притрчаше видјеше само осмјех на мртвом Гајевом лицу.

М. ВУКЧЕВИЋ и Б. РАДУЛОВИЋ

СЈЕНАЊЕ НА ДВА БРАНКА

Тешко је објашњавати зашто су поједиви догађаји из живота оставили тако дубоке, неизбриоиве трагове, који трају деценијама. И зашто су ратне теме и пошупле другарице и другоги непресушна тема разшвора и присјећања . . .

Ето, и ова моја сјећања везана оу за два добра друга, којима је било заједничко — име, храброст и људске врлине, а разликовали су се — само презименом. Били су то два Бранка, један Ноковић, други Јовановић.

На погибију и рањавање смо гледали као на неминовност коју носе свакодневне борбе. Ипак, издвајам два таква догађаја, из тих бурних дана — рањавање Бранка Ноковића и његову погибију, годину дана након тога.

Прелазили смо мост на Тари, код Мојковца. Ноћ је. Тара, надошла од кише и отопљеног онијега, бучи. Хука јој се спаја са хуком борбе. Стравична ноћ. Бранко Ноковић је командир вода. Рањен је приликом прелоака моста. Поред мене је, али то нијесам знао, гласа му о томе нисам чуо, ове док смо прошли мост. Тада ми је пришао и рекао: »Рањен сам у руку, али немој рећи друшма«. Сматрао је да је, у ситуацији у каквој смо били, неопходно да буде уз борце свога вода, међу којима је било и оних којима је та ноћ била прво ватрено крштење. Погледао сам му руку — да тече крв. Покушао сам да му помогнем, да некако зауставим крварење. Како нијесам био сигуран да сам то добро урадио пронашао сам водну болничарку, па му је она указала прву помоћ и превила рану. Умјесто у болницу Бранко је пошао у стрељачки stroj свога вода, да заједно са борцима јуриша на четнике, недићевце и Нијемце, који су се налазиле на косама изнад Мојковца. Тек када се завршила та тешка ноћна борба и када се разданило, већ изнемогао од великог губитка крви, више није могао крити да је рањен.

Упућен је у болницу. Послије лијечења поново се вратио међу своје борце, у свој вод.

Из болнице је дошао веома мршав, али ведар и весео, какав је и раније био. Волио је да поведе пјесму, а и сам да запјева, и да се нашали — чеото и на овој рачун. И као да слушам његову пјеому:

*Бранко Ноков, срце моје,
Коса ти је на завоје,
Коса ти је на завојке,
Ти најљепши за ђевојке.*

Годину дана касније, оремски фронт. За нама је година непрекидних борби и маршева од Мајковца, преко Бијелог Поља, Пријепоља, Сјенице, Прибоја, Вардишта, Косјерића, Ваљева и Београда. Бранко је преживио тешке борбе на Маторој шуми и Чаковцу. Почетком априла 1945. године ослобођено је село Јамена и припремао се напад на Буриће. Неиосредно прије поласка у напад орио сам Бранка. То је био наш посљедњи суорет. Бранко се, по обичају, шалио и тихо пјевушио. А знам да му је омиљена пјеома била »Наша борба захтијева, кад се гине да се пјева«.

Непооредно иослије тога, у јуришу који је као командир чете водио, погинуо је. Тога дана погинуло нам је преко 80 другова, а много више рањено. Плакао сам. Сузе оу саме текле. То је било једино што сам у том тренутку могао учинити.

Са Бранком Јовановићем ме везује дјетињство рад у омладинокој организацији на терену и кратки заједнички боравак у Зетском одреду и 2. батаљону наше бригаде. Било му је седамнаест година, али је изгледао

још млаћи, скоро као дјечачић. Био је запажњи активиста и скојевац на терену, а у јединици, и једној и другој, за кратко вријеме је постао врло омиљан. По долаоку у бригаду Бранко је постао курир у 2. чети 2. батаљона. Сретали смо се често. Срели смо се и после те тешке борбе на Бојној њиви, код Мојковца. Рекао ми је да му је та ноћ, као куриру, била изузетно тешка. Разговарао сам о Бранку са његовим командиром, Радомиром Милатовићем. Није могао да га нахвали, његову издржљивост, храброст и врједноћу.

Борба се водила на коои близу Бијелог Поља. Искуони командир чете, Радомир Милатовић, иначе борац 4. пролетерске црногорске бригаде, водио је чету сигурно и смјело. Није било борца који не би осјетио поуздање и сигурност кад би чуо његов глас. Тог дана окршај је био силовит. Борба се водила ирса у прса. Чета је имала велике губитке. Пошнули су командир Милатовић и комесар Чавор, а са њима и млади курир Бранко Јовановић.

Непријатељ је био разбијен, али омо побједу окупо платили. Пошли смо да сахранимо пошнуде другове. Поред комадника и комесара чете лежао је и мој драш друг, Бранко Јовановић, са раном на челу, и кратко талијанском пушком поред себе, у сукненом одијелу, које му је мајка спремила када смо пошли у Одред. У том тренутку сам се присјешо Нопићевих стихова:

*У смрти се постројавамо,
друг је уз друга свог.*

Владо ТОМАШЕВИЋ

ДВА НЕЗАБОРАВНА ДРУГА

Милорад Поповић био је командир чете у 2. батаљону, а Милош Асановић помоћник политичког комесара чете у истом батаљону. Били су млади. И храбри.

Милорада Поповића је, као ријетко кога, красила нека непресушна ведрина, умјешност да се нашали и насмије, да поразговара и помогне другу, борцу. А био је оналажљив и вјешт у борби, и четом је командовао успјешно. Зато није ни чудно што је лако освајао симпатије бораца. У борбама, и кад се радило о успесима и кад су се догађали неуспјеси, на маршевима и у предању, Милорад је знао да поведе пјесму која окрепљује, која подиже борбеност, помаже да се заборави замор и ублажи туга за изгубљеним другом. Милорада је, управо у најтежим ситуацијама, најјаче испољавао присебност.

У тешким борбама које је његова чета водила код Чаковаца, Милорад је иогиноу у тренутку када је са Нијемцима вођена борба ирса у прса. Било је то 14. децембра 1944. године. Вијест о његовој погибији тешко је пошдила све борце 2. батаљона, а највише оне из његове чете. Не једном касније они оу, сјећајући се командира, запјевали:

*Кад је борба код Чаковаца била
Изгубисмо командира Мила.*

Милорада је чета сахранила у Чаковцима, поред веће групе палих бораца из наше бригаде. Гроб му је обиљежила група скојеваца из Чаковаца са којима се Милорад упознао и зближио. Његове биљешке и фотографије сачувала је дјевојка, коју је, такође, ту упознао. Послије су му, отац Стеван и браћа Данило и Радослав, подигли споменик на мјесту гдје је сахрањен. На споменику је и слика коју је сачувала чаковачка дјевојка.

Милош Аоановић је дошао у бригаду са борцима из Зетоког партизанског одреда. Био је знатно млаћи од већине бораца, па је, у прво вријеме, одређен за курира бригаде. Али већ послије ослобођења Београда постаје помоћник комесара чете. Пуи полета, непооредан, неулшран, као секретар партијоке ћелије у чети, успјешно је руководио. Иако млад знао је да подеси став и према старијим и према младим борцима, да их осваја непооредношћу и једноставношћу. У борбама је увијек био међу борцима, јуришао и повлачио се са њима. Погинуо је тако рећи на прагу слободе, иред завршетак рата, оредином априла 1945. године. А маштао је, као и други о тој слободи, која доноси нзазовну будућност. Вјеровао је у њу толико да се већ био заручио са једном својом ратном другарицом.

Обрад БЈЕЛИЦА

МАЈКА

У 3. чету 4. батаљона дошао је нови борац, 45-годишња Видра Секуловић. Тако је још једна мајка постала борац, попут мношх у нашој револуцији.

Чета се радовала мајци борцу, као и она свим борцима, које је сматрала евојим синовима. Уистину је замјењивала многе мајке. И онима од петнаест и онима од тридесет година. Знала је да посавјетује, несташне да умири, у тешкоћама да охрабри, осоколи. Рањене је превијала, кло-нуле на груди прислањала. А када је устребало, а то је ријетко кад било, знала је и да изгрди.

Видра је била мајка комесара чете, Рајка Секуловића. И док су се сви борци чете радовали што је Видра с њима, једино се њен син, комесар Рајко, осјећао помало незгодно. Наговарали оу је и многи други руководиоци да се врати кући, да она повремено обилази али — није стјела ни да чује за то! Рајко је био јединац и није жељела да се одвоји од њега. Није пристала ни да оде у другу јединицу. Рајку је ове то тешко гадало, али је морао иопустити пред упорношћу мајке.

Остало нам је у сјећању како је Видра, априла 1944, када је бригада водила тешке борбе око Мојковца, ноћу, мада је била остављена у бата-
ЧОНСКОЈ интендантури, непосредно послије јуриша јединица, сама пошла
)а борцима и помагала рањеницима да се што прије евакуишу до превии-

јалмшта. Послије је наставила да иде за другим јединицама, које су јуришале на непријатеља.

Само што би се мало предахнуло послије напорне борбе, Видра бн се нашла на положају иеке јединице, колико да буде присутна и да помоше, ако устреба. Њу није много занимало којој чети припада. Једноставно, није могла да сједи мирно док се води борба. Тек када се све утиша, враћала би се у чету, што ближе сину, комесару. Сви су је поштовали. И звали је мајком.

А **КОЛИКО** ли је само суза пролила за палим или рањеним борцем! И туговала заједно са њиховим мајкама.

Ипак, све се лијепо овршило. Дочекала је мајка Видра побједу, за коју је и сама много дала. И остала са оином, да чека унуке.

Мохир ЈАКИЋ

»ЛИЈЕВО« ОД ЛИНИЈЕ (Курирска сјећања)

Мало је бораца 3. батаљона који ме се не сјећају макар по томе што сам био курир, али не обичан, него курир са »двие брзине«. Једна ми је била у ногама и служила је за брзо преношење наређења и извештаја и за успостављање везе међу јединицама. Замјењивала је телефон и радио-станицу кад их у батаљону није било. А друга брзина, била ми је у језику! Можда ме је због ње комесар батаљона чешће узимао са собом не би ли је некако »синхронизовао«.

Једном приликом, када је тако комесар кренуо у обилазак положаја, повео ме са собом, па смо уопут причали. Уистину, само је комесар говорио, а ја сам слушао, таква је то прича била.

— Соле, ти треба више да ћутиш! Док ћутиш паметнији ои за једно ћутање, а можеш и да размислиш о ономе што хоћеш да кажеш...

Тако је мој политички комесар цијело послије подне, док је обилазио положај, васпитавао свог курира. Изгледало је и да се задовољан вратио у штаб. И то потраје до прве прилике.

У иашем батаљону била је пракса да кад командант издаје заповијест командирима чета, томе приеуствују и курири — да и њима оитуација буде јаонија (свеједно да ли се напада или одступа). Тако је било и тога пута, послије комесарова повратка. Издаје командант наређење, присутни слушају у тишини, а мене нешто заоврбе језик па одвалих:

— Тамо не може проћи 2. чета!

Ето, тако је пропала још једна комесарова лекција.

И ја наставих по овоме. Колико ли сам само пута нешто одвалио — и остао жив. Да мало »прекочим« вријеме и наведем примјер који то можда може најбоље показата. Послије ослобођења Београда, дошао у

батаљон један капетан бивше војоке. Руководство батаљона, ваљда из обзира према његовим годинама, задржа га при штабу. Ништа није радио, није имао никакво задужење, али је почео наређивати куририма да подложе ватру, да донесу воду, очисте просторије и којекаква слична наређења («пооилнички» послови). Досади ми то и — ја се носвађах с њим. Он се пожали политичком комесару батаљона, Драгу Вујошевићу. Комесар ме критиковао пред свима. То ме разбјесни, и ја одвалих:

— Шта тај капетан има да командује мени! Он је изгубио рат и — шта сада тражи?

Видјели другови још кад сам дошао у бригаду да сам некако »накриво«
скројен, и скоро никада нису престрого гледали на разне моје испаде. Некад ми одбијали на младост, некада на незнање, некад на нешто треће и — то се некако почело сматрати »нормалним«. Сви су мислили да не могу да ћутим, да морам проговорити, макар »на ребрак«. А, вјерујте, знао сам и да ћутим, и те како! Да се и тога присјетим.

Првог дана после формирања бригаде нашу чету послаше у Полицу, село ивише Берана. Колманда чете се омјестила у једну брвнару, испод чијих врата су се и мачке могле ировлачити. Тамо ми замјеник политичког комесара чете даде списак са именима седам-осам другова, да их гзовем да дођу. Извршио сам наређење. Када су се позвани прикупили, замјеник комесара ми нареди:

— Стани ту и не пуштај никога унутра.

Урадик како ми рече. Али се ипак примакнем тик уз врата, зашлицало ие да ослушнем шта се тамо унутра прича. Чух онај исти глас који ми је I мало прије наређивао:

— Отварам први састанак наше парт-ијске ћелије...

»А тако, значи«, помислих у себи и нродужих да прислушкујем.

Причали су они о разн-им стварима, па и о томе да се води рачуна) сваком појединцу. Оне који се истичу у борби и примјерно се пона- иају треба примати у Партију ...

Послије сам се одмакао од врата како другови не би помислили да ам прислушкивао. Тако сам сазнао — како треба и ја да се ионашам • чети ако хоћу да ме запазе. Ето, то викад никоме досад нијесам рекао, имао сам у чети блиских другова, комшија.

Друго је питање колико сам у-спио да ее »понашам како треба«, иако ам се, чини ми се, трудио. Ево, видите и сами.

Кад је почело такмичење у склапању и раоклапању пушкомитраљеза ошао и ја да се опробам. Онако малог растом, мршаваг и некако не- гледног дјечака одмјери ме Љубо Недић, стари пушкомитраљезац и јуна- ина, па ће, помало с виоине, а можда и »старатељоки«:

— Бјез, ћаволе, одатле! Не мореш ноити ни ту своју кабаницу, а амо ли гушкомитраљез!

— Шта ти ја сметам?

— Како не сметаш кад се петљаш гдје ти није мјесто!

— Рекао ми командир! слагах у трену.

А>убо ућута. Е, није командир мачји кашаљ! Знао сам ја то.

Имао сам мале р>уке и таике ирсте, па сам радио брзо и спретио. Послије смо склапали и расклапали пушкомитраљез завезаних очију. Заузех друго мјесто у чети, али и друго мјесто у батаљону, иако првак батаљона није био из наше чете. Тај мој успјех забављао је друшве у чети, али, боже мој, ипа« — није пушкомитраљез за Солета. Било ми је криво да нико није осјетио да сам покушао да урадим нешто да се истакнем. Желио сам да не буде узалудно моје прислушкивање разговора у брвнари.

Морао сам чекати другу, бољу прилику. И она ми се указала приликом напада на Мојковац и Бојне њиве. Јавио сам се у бомбаше. Вођа бомбаша био је Војо Шарац. Али је и то моје «бомбаштво» схваћено као несташлук. А ваљда је то и била истина да је у сваком мом поступку провејавало нешто као несташлук, неозбиљност — што не би вјероватно била права ријеч, — али, ипак, нешто што је забављало другове. Чак оу то некако прихватили и руководиоци чете! Било како било, одох ја те ноћи у бомбаше. Али и то на крају испаде некако смијешно. Пушкомитраљезац, који је пратио бомбаше, налети иа мене. Мислећи да сам четник, викнуо је: »Предај се!« Одговорих му: »Жо.ме?« Он то послје борбе испричао друговима. И у чети је више остао запажен тај детаљ, и више се о њему причало, него моје добровољно јављање у бомбаше!

Истини за вољу, морам рећи да је било случајева и када се са мном озбиљно разшварало. Зар није то озбиљно кад ми замјешж комесара чете каже: »Поћи до зачеља и види да ко вије изостао!« Урадио сам то убијећен да ми је он, на лијеп начин, рекао да видим да ко није дезартирао, како се то говорило за оне борце који оу говорили да би хтјели да ее боре око својих кућа. У исто вријеме мислио сам да ми се то указује повјерење, онајо како се то чини скојевцима. Изгледало ми је да ће моја скривена жеља да будем скојевац, брзо да се оствари, тек што није!

Али, ја мислио једно, моји руководиоци друго. Иако знају колико сам привржен борби, изгледа да »предност« дају толиким мојим манама због којих не могу, ето, постати скојевац. Морам рећи да се, интимно, не слажем с тим.

Размишљаам некако на друш начин. Знаам да се тешко носим са својпм слабостима, да оу ми неки поступци неправилни. Али имам, ћаво да га ЈУСИ и добрих особина. Па кад ове саберем и одузнем, закључим да могу бити скојевац.

Поново сам нешто покушао. Кад су за напад на Обров тражени бомбаша, ја једном другу, мом комшији, подигнем руку и викнем: »Ево, нас два!«

За тога друга се мислило да није баш много храбар. Јавих се у име обојице, иако га претходно нијесам питао да ли пристаје. Рачунао сам да неће одбити, била би го велика срамота, још пред цијелом четом. Све је било тако упадљиво да сам вјеровао да ме овог пута морају запазити. Јест, врага! И то јављање опет схватише по старом. Иако сам био вођа бомбаша, сви су се више интересовали како Не се као бомбаш понијети онај мој друг којему сам подигао руку. Показао се извроно! Другови су му честитали. А мене само погледају и наомију се. Извео ја опет један од својих несташлука!

Рањен сам поред Увца, кад сам покушао да пушкомитраљеском ватром омогућим извлачење наше чете из корита једног потока. Имао сам брзе ноге па ми зато командир даде брно и нареди да истрчим на чуку. Зачас сам био на гребену. И, чини ми се, добро сам тукао непријатеља. Тек што наши почеше пристизати, рафалчић шарца ми закачи вилицу, врат и раме. Вјеровано сам да је н то нешто на мом путу за пријем у СКОЈ.

Врапгио сам се из болнице. Али она моја надања се ни тада не остварише. Одужи се. Тек негдје тамо кад смо напустили Београд и кренули к Срему, наиђе поред мене замјеник комесара батаљона. Без увода ме упита:

— Соле, би ли ти био кандидат за Партију?

— Не!

— Зашто?

— Зато што сте примили у Партију... — и набројих неколико имена. Било је ту и оних који оу се у почетку колебали, али су, истина, касније били изврсни борци.

Ни ријечи ми више није рекао. Али кад смо заноћили, замјеник комесара сазвао је састанак штапске ћелије. Позвали су и мене. Замјеник саопшти да је састанак сазван ради мог пријема у Партију. Неки се успротивише: зашто да будем примљен без канАидатског стажа. Услиједило је кратко замјениково објашњење. Послије тога није било противљења. Ето, тако сам примљен у Партију.

Постоји изрека: »Каквог га бешика одњиха — таквог га и мотика закопа!« Тако и са мном. Остао Соле оно што је био, само сада још и члан Партије. А то двоје кад се састави, добије се нешто што се тешко може »дефинисати«. Углавном, остаће моје »врлине«. Ето, код Нашица, штаб батаљона се смјестио у једну кућу, курири у другу, одмах до ње. Тамо гдје смо били ми, курири, газда имао краву, па ја лијепо питах газдарицу би ли нам продавала помало млијека (да преокочим како сам дошао до новца). Она пристала. Тако оу курири свако јутро доручковали млијеко и јаја, у штабу батаљона пили су — чај. Некако се за то сазна. Позваше ме и добро искритиковаше (али ми ниоу узели паре).

Нешто касније слично се догодило — са једним часовником.

Однекуд се у штабу батаљона створио један часовник »вишка«. Одлуче да га дају мени. Треба да ми га преда Вељко Булајић. А кад се нас двојица нађемо очи у очи, без заврзламе не може да прође. Рече Вељко:

— Соле, даћемо ти сат, алм под условом да видимо шта имаш у торбици!

Шта да се ради, вазда се оумњало да у тој торбици има понешто што тамо вије доспјело »регуларним« иутем.

— Нећу!

Како бих друкчије и одговорио кад сам у торбици имао — бољи часовник. Нико на то није ни помишљао. Вељко ми ипак уручи сат. Тако сам добио могућност да »легалујем« онај из торбице. Даривани сат поклонио сам овом другу.

Ето, толико. Да се зна да нас је било и таквих.

Милан РАДОЈЧИЋ СОЛЕ

У бригаду је Анка Божовић дошла са борцима Зетоког партизанског одреда. Била је у њеном строју на дан формирања. Малој растом, још много раније, дали су јој другови надимак — Мала. Дјевојчица још, али је на нејаким плећима већ носила подоста од бремена живота. До одласка у Зетски одред расла је у дјечјем сиротињском дому. Мајка јој је била давно умрла, отац и старија сестра негдје у Боони, у партизавима, брат заробљен и стријељан. Имала је још и бабу, у селу. Е, за ту њену бабу везана је и једна оваква Анкина згода.

Тражио командир чете (било је то још у Зетском одреду), курира добровољца који добро познаје околне терене и, нарочито, село Лопате.

Јавила се Авка. Зна, каже, сваки камен и путерак. Мислио командир — хоће Анка да изврши и један одважнији задатак, била је на том терену још по која група четника. Па, нек јој буде. А није знао, откуд би и змогао то знати, да се унука зажељела бабе, и учинила јој се згодна прилика да је, узгред, уз задатак, види.

Стигла Авка у село, код бабе, па ће с врата:

— Добар дан, баба.

— Бог ти добро да- А чији си ти, синко?

— Ја сам, баба, твоја унука. Анка.

Гледа баба Новка. А ва Авки, нађавола, чакшире. Па поче да грди: »Што јми нос откиде, што ме данас обрука«. Дохвати баба Јтврво што јој би при руци, машице којима жарка ватру, и богме, уграби да Анку њн.ма мало дохвати. Не оста Анки друге но да побјегне. Врагила се у једницу, добро је извршила задатак, али није уопјела прикрити овоју »бруку«.

То је Анки било већ друш »ратно« иокуство. А прво је стекла једног августовског дана 1943. године, када је ступила у Одред. Није се честито ни свикла на партизански живот, а одређена је на стражу, али — као нека врста помоћника главном стражару. То док се не окуражи. У првн мрак нешто је шумом прошло, крцкале су му суве границе под вогама, а Анка прво узвикнула — па опалила. Узбунила се чета, у широком кругу опколила и шуму и неки камењар, па у потрагу. Нашла је једно магаре како мирно пасе! Сјутрадан је у зидним новинама освануо цртеж партизанке Анке са уперевом пушком — у магаре ... Скинули су га тек кад се Анка доојетила јаду, па невјешто, али јасно, нацртала чету како опкољава то магаре.

Убрзо после доласка у бригаду Анка се разбољела. Када је прездрвила остала је у бригадном санитету, да брине о евакуацији рањеника до дивизијске болнице. А бринуте о евакуацији рањеника значило је често — подметнути и своја Ј>амена под восила. Миого се обрадовала кад је санитету додијељено неколико болвичара, бивших талијанских војника, сада иартизана. Но и они су, нвнавиквуги на партизанске напоре, падали од умора прије Анке. Зато је морала, да би их ободрила, опет подметати своја рамена.

Када је Анка брала јагоде, рањеницима је то био најљепши поклон. У томе оу јој обично помагали не много од ње старији, лако рањени другови, Митар, Вељко и још ваздан њих. Љето је, свеједно био рат или мир, па лијепи, топли дани изазивају. Али шта вреди када су неки обичаји, оообито ови наши партизански, хладнији од децембра. Ипак, једно се момче уоудило да пољуби Анку. У образ. Па шта буде!

— Да знаш, тужићу те! — запријетила му је. А, слагала је. Сагла је главу и побјегла на другу страну.

Дуго је послуре тражила њешве очи. А момче се изгледа, уилашило, па када је пролазило, главу је сагињало. Освртало се за Анком тек кад би се поодмакла.

Убрзо их раздвојише. Ратш стазе и — Анкино рањавање.

Збрињавање рањеника билз је много олакшано од када су их савезнички авиони са беранокoг асдрома евакуисали у Италију. Да би то онемогућили Нијемци су извели један изненадни напад. Претходно су жестоком артиљеријском ватром засули рањенике и збјег. Ту је рањена и Анка. Послуре се обрела у савезничкој болници, у Груми код Барија. Као многе партизанке за бомбе је и топове знала, али до тада банане није видјела! И много је другог видјела и научила. Чак је и отихове почела да пише. Прочитала их, тако, једној својој другарици. Између других и ове:

*Путевима родне Црне Горе
шкрипе воловска кола прије зоре.*

— Бе ти видје волујека кола у Црној Гори, јадна не била? — уoита је рањена другарица, њен први »литерарни« критичар.

Послуре повратка са лијечења из Италије распоређена је на рад у Црвени крст Јушславије, у Београду. Но она је жељела да поново оде у своју ратну бригаду. Та жеља јој је испуњена. Одмах иза тога успјешно завршава санитарску школу.

Прво послурјератно одсуство искористила је да обиће родни крај и преживјелу родбину. И своју бабу Новку, наравно. Сад већ поодрасла, лијепа дјевојка, у новој официрокој униформи, са блештавим ознакама заставника, наће бабу пред кућом.

— О, баба! Добар дан, баба!

Баба је није одмах познала. А кад схвати ко је, потрча јој у загрљај, плачући.

— А шта си то ти, Анка?

— Официр, баба, заставник.

Поче баба Новка да се крсти:

— Е, ова се земља окренула наопачке. Зар не могаше наћи неко мушко да им барјак пред војском носи?

Чудила се баба Новка, али је, оваједно, тјерала унуку-да у униформи са њом проће селом и посјети комшије.

Стеван ПЕТРОВИЋ

Прослава тридесетогодишнице бригаде, у Иванграду (Беранама). Окупнли се око ро сви преживели борци. Препричавамо ратне доживљаје, споримо се око детаља. Не можемо, често, да докажемо своју тврдњу, али ни да оспоримо туђу. Треба »судија«! А таквог имамо, чини ми се једног јединог међу нама. Живо свезнање бригаде. То је Соле.

Соле решава »сиорове« једноставно: објасни догађај, наброји и мена учесника и — оде. Никад не тражи да се његова увоји. Рекао је што је имао, а нама остаје да то проверимо. Чудно, увек утврдимо да је тачно оно што је рекао.

Соле је име познато свим борцима бригаде. И мени је познато. Лик ми је нејасан. Дошао сам у бригаду 1944. године, код Ваљева, и тада сам први пут чуо то чудно име — Соле. Само оно скреће пажњу на човека који га носи. Не знаш којој нацији припада, не знаш ни да ли је »наш« или странац у нашим редовима.

Па, ко је, у ствари он?

Знам прво, да је курир. Али курир некако друкчији од осталих. Курир — боем, или нешто тако, слично. Ако су курири уметници ратне вештине, Соле је стварно боем међу њима. Нисам оигуран да је моја оцена, као једно лично виђење, вредна, тачна, иако сам у време рата био у његовој непосредној близини. Зато сам и решио да је некако проверим ЈОД старијих бораца. Питао сам их: ко је Соле?

— Курир 3. батаљона.

— Знао то, али како је добио име, калсав је био борац?

— Име је добио као умешан козер, оштра језика, понекад можда помало и циник. То кад коментарише тренутну ситуацију и поступке појединаца у њима. По заслуги, једнако, били борци или руководиоци.

И њешва храброст била је таква. Увек је имала неку »арому« завитлавања, хумора, вица. А стварно је био врло храбар. Није био обичај да курири иду у бомбаше. Али, Соле не би био то ако се и међу њима не би нашао. Тако је било и у једном противнападу код Мојковца. Вођа бомбаша био је Војо Шарац. Био сам им пратилац, с пушкомитраљезом. Први јуриш није успео и ми се повукосмо. По наређењу остао сам био у заштитници. Кад чујем, шушка нешто испред мене. Викнем »Ко иде?« Кад тамо, Соле. Залутао негде у четничке ровове, нашао некакав ранац пун официроке одеће и кошуља. Умало га нисам убио.

Аруги пут, било је то кад смо напали на Обров, код Бијелог Поља, командир изашао пред чету и тражи бомбаше добровољце. Мали тајац, а онда Соле: »Ево нас два«, и подиже руку Кости Тијанићу. Јавих се и ја. И командир одреди да курир Соле буде вођа бомбаша. Привлачећи се непријатељу наићосмо на упаљену ватру. Он баци бомбу али, на срећу, енглеока »кашикара« не експлодира. Ипак, носио је непријатељској варци. Да би то »исгравио«, брзо је кренуо напред. Налетесмо на праве бункере. Сад су бомбе »радиле« како треба и погађале где треба. Но то Солету није била права замена и освета за — час ире тога — испољену наивност. Сутрадан је брујало о томе. Командир, који се волео шалити с борцима, покуша да боцне и Солета: »А она твоја ни у ватри не пали«. Соле, брз на

језику, прихвати изазов: »То је она коју си ми ти дао, а моје пале чим бункер дотакну«.

... Водили смо борбе око реке Увца. Упали смо у један поток, чистина с једне и друге стране, а непријатељски положаји поволунији. Морамо се извући, али немамо заштите. Онда Соле докопа нечији пушкомитраљез, па, како га је бог дао брза, уз ону страну, докопа се једне чуке. Отвори ватру, а ми искористимо прилику. Кад су неки од наших већ избили на чуку, један рафал ухвати Сола. Захватио вилицу, грло, раме. Крв му једва заустависмо. Нисмо се надали да ће оотати жив, али га отпависмо у болницу. После петнаест дана — ето њега у батаљон.

Ратовати усамљен, стално по непознатим путевима, сналазити се дању и ноћу на сваком терену, избећи заседу или минирану стазу, али увек предати наређење на време — није лако ни једноставно. Треба за то ћуд лноице, хитрина срне, неуотрашивост ласице, оријентација ичеле. Увек на опрезу! Живце треба на то »навикавати«. Соле их је »павика« хумором. |Такав је Солс био као борац. Али такве оообине имали су мнош паршзаноки борци, иа ипак нису били — Соле. Зашта?

Не знам је ли то тачно, али се чинило да се, неживљен у дечјиј.м играма, играо ратним опасностима. Исто тако и »мудростима«, које је запамтио из народне песме, доскочице, анегдоте, или које је сам сковао на основу њих.

Прича В. Носовић:

Једном, у Санцаку, дан-два нијесмо имали шта да једемо. Н баш тада Соле однекуд донесе повеће парче хљеба. »Одакле ти то«? нита га командир. »Испод сача«, одговори он тако хладнокрвно као да ставља командир у до знања да га внише ништа не пита.

Кад год смо се у штабу договарали о начину извођења неке акције, умјешао би се и Соле, иако га вико ништа није питао. Волио је да даје »примједбе«, а често је био у праву јер је као курир знао куда се може лакше ироћи, доћи за лећа непријатељу, какви су наши положаји и друго. Имао је изоштрену моћ запажања, способност уочавања, али је знао мнош пута »лупити нешто и остати жив« (коментар је Драга Вујошевића, комесара батаљона).

Верујем да је баш то »лупити нешто без везе« била његова реакција, оовега за оно »за што је био у праву, али га ми висмо слушали«.

Водили смо уличне борбе у Београду. Био сам тада телефониста у батаљону. Соле кренуо да пренесе неко наређење, па кад га дочека рафал, склони се иза угла, а онда уграби тренутак и пребаци се до нас.

»Овај туче као да сам му дошао у Берлин« — рече.

»Ти хватај заклон«, добаци неко.

»Знам, знам, ви сте Срби бољи војници. Али ми Црногорци бољи јунаци. Кад то ујединимо, добићемо комплетног борца«. Онда, ваљда бојећи се да се не наљутимо, рече да се војничком вештином постажу бољи ратни резултати него јунаштвом. А одмах затам, нагло: — Е да ми је качамака и млијека! Досади ми ова слаина и месо!

Знам га и са сремског фронта. Где год смо дошли у село и прено-ћили, Соле је ујутро за доручак имао млека. Имао је пара, откуда, не знам! Знам само за оне које је »зарадио« код Жупање. Наши су толико

брзо одмицали да их ми везисти не стижемо. Кад се тако деси, курири решавају све проблеме везе. И тако Соле кренуо према 2. чети. Равница, преко равнице неки јарак, а преко јарка мост. Недалеко од моста жбун, мала живица. Кад је Соле био на мосту, однекуд опали аутомат. Он се бацио у заклон, па се поред наоипа привукао наспрам жбуна, у њега сасу рафал и затим му опрезно пришао. Кад тамо, мртав непријатељски војник. Соле му је скинуо оружје, прегледао цепове и нашао четрдесет хиљада куна. По повратку у штаб, извадио паре да их преда помоћнику комесара батаљона:

»Задржи их«, рече му он. »Ти идеш сјутра на Конгрес омладине Босне и Херцеговине, па нек ти се нађу«.

Завршио се рат. Враћамо се. Спроводимо заробљенике и стигосмо до Самобора. Освануо леп мајски дан. Партијски руководилац батаљона се умива. Дође однекуд Соле:

— Друже комесаре, ево ти аутомат, бомбе, шаржери и торбица, а ја идем кући.

После то испаде политички проблем, о коме се дискутовало иа састанцима свих ћелија у батаљону.

У Иванграду, на прослави, чуо сам и ових неколико његових смицалица. Срео се Соле с једним од старих бораца, који га упита:

»Сјећаш ли се ти мене, Соле?«

»Немој ми замерити, ако те се не сећам, јер сам те некако вазда гледао с лећа, па сам ти лик изгубио из вида«. А свом великом пријатељу и ратном другу, Тонку Лазовићу: »Огради оно што си ослободио, па да имамо чисту ситуацију«.

Стари мутикаша, што би рекао његов друг из рата, Вељко Булајић.

Ето, тако сам видео Милана Радојчића. Боље рећи такав ми се учинио Соле. Јер, ко зна за Милана?

Живорад ЈОВАНОВИЋ

Списак
погинулих
бораца
и старјешина
бригаде

ПАЛИ ДРУГОВИ БОРЦИ И СТАРЈЕШИНЕ БРИГАДЕ

АДАМОВИБ Владимира ААЕКСАНДАР, рођен у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 6. маја 1945. код Дебеле шуме.

АВРАМОВИН Витомира ДРАГОЉУБ, рођен 1926. у Житковцу, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 22. априла 1945. у Бурићима. Т?

АВРАМОВИН Милоша МИЛОРД, рођен 1927. у Голобоку, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 22. априла 1945. у Андријевцима.

АВРАМОВИН Милсава МИХДИЛО, рођен 1924. у Зуквама, земљорадник у бригади од октобра 1944, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми (Пиштинци).

АВРАМОВИК Милсава НОВАК, рођен 1923. у Зуквам, земљорадник у бригади од октобра 1944, погинуо 17. децембра 1944. у Чаковцима. ц.

1. АКСЕНТИЈЕВИБ Уроша БОЖИН, рођен 1921. у Малој Крушевици, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 20. априла 1945. у Бурићима.

АЛВИРОВИН Милана БРАНКО, рођен 1928. у Б(?)ограду, ученик, заставник, делегат вода, у бригади од октобра 1944, погинуо 26. јануара 1945. код Трумићевог салаша.

АЛИМПИК Живорада ЉУБИСДВ, рођен 1925. у Коцељеву, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 4. априла 1945. код Јамене. фмА^/о. ђ

АЛЕКСИН Петров ДРАГОМИР, рођен 1925. у Анцелату, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 25. августа 1944. на брду Плећ, код Увца.

АЛЕКСИН Вука ДУШАН, рођен 1907. у Анцелату, професор, капетан, командир батаљона, у бригади од фебруара 1944, погинуо 4. децембра 1944. на Маторој Шуми. (ЧЛЛ-Оп^

АЛЕКСИН Милана МИЛОРАД, рођен 1921. у Новацма, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 10. марта 1945. у Гуљанима.

АЛЕКСИН Светислава НЕНАД, рођен 1922. у Петловачи, земљорадник, у бригади од новембра 1944, умро од рана априла 1945.

АЛЕКСИН Борђије ПЕТКО, рођен 1925. у Враћеновићима, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 2. јуна 1944. на Љешници.

АЛЕКСИН Радосава САВА, рођен 1909. у Божицама, земљорадник, у бригади од јула 1944, погинуо 20. априла 1945. у Завршју.

АНДРИН Душана ДРАГОСЛАВ, рођен 1923. у Такову, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

АНДРИН Тихомра МИЛОВАН, рођен 1912. у Доњој Лесковици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 5. децембра 1944. код Шида. V/ V

АНДРИН Живорада МИЛОМИР, рођен 1923. у Црвеној Јабуци, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми (Пиштинци). М.&- А-Л.-- —

АНДРИН Милорада ОБРАД, у бригади од октобра 1944, умро од рана задобијених априла 1945. у Бурићима.

АНДРИЈЕВИН Тихомира МИЛОВАН, рођен у Бајевцима, погинуо 5. децембра 1944. код Шида.

АНТИН ДЕСПОТ, рођен 1927. у Сврљигу, земљорадник, извијач бригаде, у бригади од марта 1945, погинуо 15. маја 1945. у Хрватском Загорју.

АНТИК Атанасија ДУШАН, рођен 1919. у Братиници, учитељ, заставник, делегаг вода, у бригади од септембра 1944, погинуо 21. априла 1945. у Андријевцима.

АНИЧИК Милана ДРАГОЉУБ, рођен 1925. у Непричави, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 5. априла 1945. код Рачиноваца.

АНТОНИК Јована ИВАН, рођен 1922. у Зуквама, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 14. децембра 1944. на Грабову. -

АРДИНИ Ремиђио КОВАНИ, рођен у Савани, Италија, телеграфист, у бригади од 1944, погинуо 18. јануара 1945. на Беркасову.

АРСЕНИЈЕВИК Живорада ЖИВКО, рођен 1926. у Врховинама, столар, у бригади од октобра 1944, погинуо 17. јануара 1945. на Грабову.

АРСЕНИЈЕВИК Вукашина ИВАН, рођен 1912. у Вукмановцу, земљорадник, у бригади од фебруара 1945, погинуо 21. априла 1945. код Сибиња. .

АРСЕНИЈЕВИК Војислава АОУБИСАВ, рођен 1922. у Бајевцу, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 5. децембра 1944. код Шида.

АСАНОВИК Васа ЉУБИЦА, рођена 1918. у Доњим Кокотима, санитар чете, у бригади од фебруара 1944, умрла крајем 1944.

АСАНОВИК Сима МИЛОШ, рођен 1923. у Доњим Кокотима, земљорадник, помоћник комесара чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 27. априла 1945. између Завршја и Велике Барне.

АКИМОВИК Живка БОРИВОЈЕ, рођен 1920. у Коцељеву, ауто.механичар, ступио у бригаду октобра 1944, погинуо 8. децембра 1944. код Чаковаца.

АЦИК Крста ЈАГОШ, рођен 1924. у Плужинама, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 1944. код Бијелог Поља.

АСАНБЕГОВИК Шућура АУФТА, рођен у Пљевљима, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

АТАНАЦКОВИК Стевана ВЕЛИСАВ, рођен 1921. у Баталагама, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 8. јануара 1945. у Чаковци.ма.

БАБИК Јефта МИЈАЈЛО, рођен 1924. у Будимљу, ученик, ко.мандир курира V чети за везу, у бригади од фебруара 1944, погинуо јануара 1945. код Лаћарка.

БАБОВИК Лаубе БОРИВОЈЕ, рођен 1923. у Коцељеву, земљорадник, десетар, у бригади од октобра 1944, погинуо код Сибиња 21. априла 1945.

БАЈАГИК Сава МИЛИВОЈЕ, рођен 1923. у Зуквама, земљорадник, водник, у бригади од марта 1944, погинуо 2. маја 1944. на Грабу.

БАЈИК Драгутина МИРКО, рођен 1926. у Врањини, земљорадник, десетар, у бригади од октобра 1944, погинуо 18. априла 1945. на Плетерници.

БАЈЧЕВИК Стевана РАДОМИР, рођен 1928. у Подгорици (Титограду), земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 18. априла 1945. на Плетерници. \

БАКИК Лазе РАДИСАВ, рођен у Бошату, Велика Кикинда, погинуо 17. јануара 1945. код Чаковаца.

БАЛИК Радисава РАДОСАВ, рођен у Кикинди, у бригади од новембра 1944, погинуо 17. јануара 1945. на Грабову.

БАЛТИК Милосава МИЛАДИН, рођен 1925. у Штитарици, Колашин, у бригади од фебруара 1944, погинуо 25. августа 1944. код Доње Јабланице (Вардишта).

БАНОВИК Ива ДУШАН, рођен 1914. у Прекорници, подофицир, норучник, командант батаљона, у бригади од фебруара 1944, умро од рана добијених 18. јануара 1945. код Чаковаца.

БАСТА Јанка БОЖИДАР, рођен 1917. у Београду, радник, у бригади од октобра 1944, погинуо 8. децембра 1944. код Каишеваца.

БАБЕВИК Крста МИЛИВОЈЕ, рођен 1920. у Кленку, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 19. маја 1944. код Ковачевца (Пријеполје).

БАТУТА Јова САВО, рођен 1922. у Побрђу (Грбаљ), радник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 18. априла 1944. на Филиповића коси.

БАШОВИК Милосава МИЛИНКО, рођен 1921. у Стијени Пигерској, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 24. априла 1944. код Завршја (Мојковац).

БЕГОВИК Јована РАДОЈЕ, рођен 1911. у Косићу, Даниловград, службеник, у бригади од септембра 1944, погинуо 14. децембра 1944. на Бургеровом салашу.

БЕЛАЈАЦ Богдана БРАНИСЛАВ, рођен 1923. у Убу, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 8. априла 1945. у Бурићима.

БЕАИК' Милорада ОСТОЈА, рођен 1926. у Бајевцу, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. октобра 1944. у Београду.

БЕШИК Милије ГРАНА, рођена 1907. у Гостиљу, санитар чете, у бригади од фебруара 1944, погинула 23. априла 1944. на Бојној њиви (Мојковац).

БИГА Данила БРАНКО, рођен у Бабином Потоку, Оточац, погинуо 17. јануара 1945. код Чаковаца.

БИСИК Јовише МИЛУН, рођен у Београду, ученик, у бригади од октобра 1944, погинуо 18. јануара 1945. код Чаковаца.

БИБЕРЧИК Митра ДУШАН, рођен у Љубињу, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 18. јануара 1945. код Чаковаца.

БИРЧАНИН Павла БОРИВОЈЕ, рођен 1926. у Јовању, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 8. децембра 1944. код Каишеваца.

БИРЧАНИН Павла ЖИВОТА, рођен у Седларима, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 12. јануара 1945. код Чаковаца.

БИРТАШЕВИК Милисав ДРАГИК, рођен 1920. у Коцелеву, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 5. децембра 1944. код Стајзе Бингуле.

БЛАГОЈЕВИК Николе РАДОЈИЦА, рођен у Буковици, земљорадник, погинуо 12. априла 1944. на Ракити.

БЛАГОЈЕВИК Милов МИЛОСАВ, рођен 1923. у Буковици, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 15. октобра 1945. у Београду.

БЛАГОЈЕВИК Мира МИЛИСАВ, рођен 1925. у Дуби, земљорадник, командир пратећег вода, у бригади од 1944, умро од рана добијених у борби за ослобођење Београда.

БОГДАНОВИК Борисава НЕНАД, рођен у Мечјем Долу, земљорадник, у бригади од децембра 1944, погинуо 17/18. јануара 1945. код Чаковаца.

БОЖОВИК МИЛАН, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо децембра 1944. код Миклушеваца.

БОЖОВИК Петка ВЛАДО, рођен 1920. у Стијени Пиперској, земљорадник, водник, командир вода, у бригади од фебруара 1944, умро од рана задобијених крајем децембра 1944. на сремском фронту.

БОЈИК Мила НИКОЛА, рођен 1924. у Липову, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 13. јуна 1944. на Оброву (Бијело Поље).

БОШЊАК Јована РАДОМИР, рођен 1922. у Безују, земљорадник, старији водник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 14. децембра 1944. код Грабова.

БОШКОВИБ Милосава МИЛИНКО, рођен 1921. у Милуновићима, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 1944. код Бијелог Поља.

БОШЊАКОВИК Радосава ДРАГУТИН, рођен у Баби, земљорадник, погинуо на сремском фронту 1944. године.

БРАЈУШКОВИК Радосава ДАНИЦА, рођена 1922. у Гостиљу, заставник, иогинула 4. децембра 1944. на Маторој шуми.

БРАНКОВИН Јована ВЛАДИМИР, рођен 1917. у Загребу, радник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 25. априла 1945. код Велике Барне.

БРАНКОВИН Благоја ЖИВОЈИН, рођен 1923. у Бошњацима, земљорадник, заставник, командир чете, у бригади од априла 1944, погинуо 12. јануара 1945. код Чаковаца.

БУБАЊА Николе РАТКО, рођен 1913. у Бубању, земљорадник, заставник, командир чете, у бригади од априла 1944, погинуо 12. јануара 1945. код Чаковаца.

БУБАЊА ПЕТАР, рођен 1921. у Бубању, земљорадник, командир курира, у бригади од фебруара 1944, погинуо 19. априла 1945. код Шида.

БУЛАТОВИК Стојана БРАНКО, рођен 1923. у Бару, радник, обавештајни официр, у бригади од фебруара 1944, умро од рана задобијених 4. децембра 1944. на Маторој шуми.

БУЛАТОВИК ЗОРА, у бригади од фебруара 1944, погинула априла 1944.

БУЛАТОВИК Машана МАТИЈА, рођен 1914. у Требаљеву, земљорадник, поручник, командир чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 5. априла 1945. код Рачиноваца.

БУЛАТОВИК Радомира ВУЈОШ, рођен 1922. у Липову, ученик, заставник, делегат вода, у бригади од фебруара 1944, погинуо на сремском фронту.

БУНДА Стевана НИКОЛА, рођен 1927. у Београду, радник, у бригади од октобра 1944, погинуо 8. децембра 1944. код Каишеваца.

БУР КУСТИН, рођен 1925. у Београду, у бригади од новембра 1944, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

ВАСИЉЕВИК Пунише ДРАГОМИР, рођен 1920. у Бајевцу, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 18. јануара 1945. код Чаковаца.

ВАСИЉЕВИК Пантелије МИЛОРАД, рођен 1924. у Петловачи, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 20. априла 1945. код Сибиња.

ВАСИЉЕВИК Васе МОМЧИЛО, рођен 1923. у Стубленици, земљорадник, водник, командир вода, у бригади од октобра 1944, погинуо 6. јануара 1945. код Грабова.

ВАСИК Васе МИЛОРАД, рођен 1921. у Богдановцу, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 5. децембра 1944, код Шида.

ВАСИК Миладина СПАСОЈЕ, рођен 1925. у Дворској, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 12. јануара 1945. код Чаковаца.

ВАСИК Станимира ТИХОМИР, рођен 1912. у Великом Крчмиру, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 10. априла 1945. у Бурићима.

ВАСИК Светозара ЧЕДОМИР, рођен 1923. у Такову, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 5. децембра 1944. код Шида.

ВАСИК Борђа МИЛОВАН, рођен у Баби, земљорадник, иогинуо на сремском фронту.

ВАСИК Мнђе СРБОЉУБ, рођен 1926, у Суботици, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 6. децембра 1944. код Маторе шуме.

ВАСОВИК Новице ВИДОЈЕ, рођен 1925. у Брљеву, земљорадник, у бригади од марта 1944, заробљен и стрељан од четника маја 1944. у Косаници.

ВАСОВИК Радована МИОМИР, рођен у Врховинама, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 17. јануара 1945. код Грабова.

ВИЖНИТИН Ивада САВО, рођен у Савадији, матурант, погинуо 12. децембра 1944. код Чаковаца.

ВИКЕНТИК Борђа ВУКАШИН, рођен 1925. у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо крајем 1944. код Чаковаца.

ВИШАНОВИК Бурђа БУДИМИР, рођен у Змињаку, земљорадник, погинуо 14. децембра 1944. код Бурића.

ВЕЛИК Милана САВО, погинуо 20. априла 1945. код Сибиња.

ВЕЛИК Милорада ОСТОЈА, рођен у Бајевцу, земљорадник, погинуо 16. октобра 1944. у Београду.

ВЕЛИЧКОВИК Ж. МИОДРАГ, рођен 1908. у Грејачу, учитељ, у бригади од фебруара 1945, погинуо 18. априла 1945. на Врчин Долу.

ВЕЉИК Милића ДРАГУТИН, рођен 1919. у Бабину, земљорадник, старији водник, у бригади од фебруара 1944, умро од рана добијених 4. децембра 1944. на Маторој шуми.

ВЕМИК Војина БРАНКО, рођен 1924. у Буковици, земљорадник, заставник, делегат вода, у бригади од фебруара 1944, погинуо 6. априла 1945. у БуриЈинма.

ВЕСЕЛИНОВИК Гаврила ВОЈИСЛАВ, рођен 1920. у Новацима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 17. јануара 1945. код Грабова.

ВЕСЕЛИНОВИК Душана МИЛОРАД, рођен 1924. у Новацима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 8. априла 1945. у Бурићима.

ВЕСЕЛИНОВИК Г. МИЛУТИН, рођен 1922. у Петровцу код Ниша, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 2. маја 1945. код Нове Плошчице.

ВЛАЈКОВИК Остоје ЧЕДОМИР, рођен 1920. у Петловачи, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 16. децембра 1944. код Грабова.

ВЛАЈКОВИК Степана БОРИСАВ, рођен 1925. у Петловачи, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 4. децембра 1944. на Маторој шуми.

ВЛАХОВИК Мира БОЖИДАР, рођен 1925. у Пећи, ученик, у бригади од фебруара 1944, погинуо априла 1944. на Оброву (Бијело Поље).

ВЛАХОВИК Мира ЗОРКА, рођена 1923. у Пећи, у бригади од фебруара 1944, погинула 1944. код Крајиновића (Бијело Поље).

ВЛАХОВИК Вукоте МИРКО, рођен 1925. у Ровцима, земљорадник, заставник, делегат вода, у бригади од фебруара 1944, погинуо 27. априла 1944. код Велике Барне.

ВЛАХОВИК Михаила СЛОБОДАН, рођен 1925. у Ровцима, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 27. априла 1944. на Борића брду (Улошевина).

ВЛАХОВИК Века СВЕТОМИР ПИЊО, рођен 1925. у Бабљану, ученик, старији водник, командир вода, у бригади од фебруара 1944, умро од рана добијених 6. децембра 1944. код Шида.

ВОЈОВИК РАДИВОЈЕ, рођен у Суводолу код Сјенице, земљорадник, погинуо 12. априла 1944. код Горњих Села.

ВОЈИНОВИК РАШО, рођен у Шавнику, земљорадник, погинуо 2. маја 1944. на Граб[^].

ВОЈИНОВИК Петра РАДОМАН, рођен 1922, погинуо 1944. на Бијовом гробу.

ВРАНКОВИК БРАНИСЛАВ, рођен 1914. у Београду, поштански службеник, у бригади од фебруара 1945, погинуо 18. априла 1945. код Врчин Дола.

ВРАЧАР Миливоја РАДЕ, рођен 1924. у Безују, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, умро од рана добијених 16. маја 1944. код Ковачеваца.

ВРАКЕВИК Благоја МИЛЕ, рођен у Змињаку, земљорадник, погинуо 1944. код Шида.

ВУЈИНОВИК Арсена ВИТОМИР, рођен у Змињаку, земљорадник, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

ВУЈИНОВИК Јосипа ЛУКА, рођен 1926. у Змињаку, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 5. маја 1945. код Андријеваца.

ВУЈИЧИК Драгутина ЖИВОРАД, рођен 1924. у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 20. априла 1945. код Завршја.

ВУЈОШЕВИЕ Радивоја МИЛОРАД, рођен 1924. у Мркама, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо августа 1944. код Косјерића.

ВУЈОШЕВИК Неша САВО, рођен 1926. на Ублима, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, умро од рана децембра 1944.

ВУКАНИБ Борђија БОЖИДАР, рођен 1928. у Ржаници, земљорадник, млађи водник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 14. децембра 1944. код Бургеровог салаша.

ВУКМАНОВИБ Буре РАДОВАН, погинуо 17. јануара 1945. код Чаковаца.

ВУКОВИК РАДОЈЕ, из Андријевице, погинуо 25. августа 1944. код Грбавца.

ВУКОВИК Зарије МИЛОВАН, рођен 1922. у Вељем Дубоком, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 23. априла 1944. на 'Улошевини (Мојковац).

ВУКОВИК СПАСО, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 28. јула 1944. код Бијелог Ноља.

ВУКОТИК Шпира НИКОЛА, рођен 1924. у Цисти, Сињ, у бригади од октобра 1944, погинуо 13/14. децембра 1944. код Грабова.

ВУКЧЕВИК Јакова БЛАГО, рођен 1908. у Гостиљу, земљорадник, водник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 18. априла 1944. на Ракити (Мојковац).

ВУКЧЕВИК Лабуда ВЕСЕЛИН, рођен 1917. у Ботуну, матурант, политички комесар чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 21. новембра 1944. код Ру.ме.

ВУКЧЕВИК Светозара ЖИВОЈИН, рођен 1925. у Сливји, земљорадник, у бригади од децембра 1944, погинуо 8. априла 1945. код Бурића.

ВУЛИК Богдана ВИДОЈЕ, рођен 1922. у Винићима, свршени ученик подофицирске Школе, старији водник, командир вода, у бригади од фебруара 1944, погинуо 12. децембра 1944. код Грабова.

ВУЛИЧЕВИК Живадина РАДОЈИЦА, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 19. априла 1945. код Врчин Дола.

ВУЛЕТИК Гаврила МИЛИВОЈЕ, рођен 1916. на Кујави, земљорадник, водник, командир вода, у бригади од фебруара 1944, погинуо 22. априла 1944. на Оброву (Бијело Поље).

ВУЧИНИК Филипа НОВАК НОТА, рођен 1926. у Роганима, ученик, политички делегат вода, у бригади од фебруара 1944, погинуо 17. јануара 1945. код Чаковаца.

ВУКОВИК Михаила ГОЈКО, рођен 1913. у Невесињу, наредник-музичар, десетар, у бригади од октобра 1944, погинуо 14. децембра 1944. код Бургеровог салаша.

ГЛУШАЦ Јована ВИДАК, рођен 1920. на Ублнма, радник, потпоручник, помоћник политичког комесара чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 3. маја 1945. код Велике Плошчице.

ГЛУШЧЕВИК Владимира ВЛАСТИМИР, рођен 1920. у Мионици, колар, у бригади од септембра 1944, погинуо 4. децембра 1944. на Маторој шуми.

ГОЈКОВИК Радована ЛУБО, рођен 1922. у Плужинама, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 19. априла 1944. код Бијелог Поља.

ГОЛУБОВИК Драгутина БЛАГОЈА, рођен 1927. у Горњем Душнику, земљорадник, у бригади од новембра 1944, рањен 1944. код Бурића, убиле га усташе у болници у Сремској Митровици.

ГОШИК Љубе ВИДОЈЕ, рођен 1926. у Коцељеву, у бригади од септембра 1944, погинуо 17. децембра 1944. код Чаковаца.

ГЊАТИК Бошка МИЛАН, рођен 1923. у Земуну, механичар, у бригади од октобра 1944, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

ГОНСИОРЕВСКИ Андрије СТЕВАН, рођен 1926. у Куршумлијској Бањи, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 18. априла 1945. код Плетернице.

ГРОЗДАНИБ Филипа НИКОЛА, рођен 1921. у Вражогрнцима, земљорадник, поручник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 16. октобра 1944. у Београду.

ГАВРИЛОВИН ДРАГОЛ.УБ, рођен 1923. у Непричави, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. децембра 1944. код Грабова.

ГАВРИЛОВИН Милорада БОРБИЈЕ, рођен 1927. у Конатици, погинуо 30. новембра 1944. на Маторој шуми.

ГАЈИН Владислава ЖИВОРАД, из Змињака, земљорадник, погинуо 31. децембра 1944. код Чаковаца.

ГИГИН Илије СПАСОЈЕ, рођен 1921. у Коцељеву, земљорадник, млађи водник, у бригади од октобра 1944, погинуо 5. априла 1945. код Рачиноваца.

ГЛИШИН Душана МИОДРАГ, рођен 1920. у Петловачи, радник, у бригади од новембра 1944, погинуо 4. децембра 1944. на Маторој шуми.

ГЛИШИН Миленка ПЕТАР, рођен 1905. у Ужичкој Пожеги, шофер, у бригади од октобра 1944, погинуо 16. децембра 1944. на Грабову.

ГЛУМИЧИН Луке БУДА, рођен 1924. у Кленовцу, Перушић, радник, у бригади од новембра 1944, погинуо 4. децембра 1944. на Маторој шуми.

ГОЈИН Илије БОРБЕ, рођен 1925. у Коцељеву, у бригади од септембра 1944, погинуо 19. децембра 1944. код Чаковаца.

ГРЧИН Маринка ИЛИЈА, рођен 1923, у Коцељеву, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 4. априла 1945. код Босуца.

ГРУБИБ Васе МИЛАН, рођен 1922, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 6. априла 1945. код Бурића.

ГРУБОВИН Његована ЈОВАН, рођен 1908. у Београду, кројач, у бригади од октобра 1944, погинуо 8. децембра 1944. код Каишеваца.

ГРУЈИЧИН Илије БОЖИДАР, рођен 1927. у Бранковини, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

ГРУЈИЧИК Борћа ЖИВКО, рођен 1914. у Бијелом Пољу, трговачки помоћник, водник, у бригади од октобра 1944, погинуо 8. априла 1945. код Бурића.

ДАВИДОВИК Николе МИЛОЈКО, рођен 1926. у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. децембра 1944. на Грабову.

ДАКИК Милутина МАТИЈА, рођен у Недајну, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 16. априла 1944. код Мојковца.

ДАНИЛОВИК Борћа РАДОШ, рођен 1918. у Јунча Дољу, Жабљак, земљорадник, заменик командира чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 23. априла 1944. на Бојној њиви (Мојковац).

ДАМЈАНОВИК Живка МИЛОМИР, рођен 1922. у Црвеној Јабуци, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

ДАМЈАНОВИК С. НИКОЛА, рођен у Бранковини, погинуо 8. децембра 1944. код Каишеваца.

ДАМЈАНОВИК Стојана ЊЕГОВАН, рођен 1924. у Планиници, пекар, у бригади од новембра 1944, погинуо 8. децембра 1944. код Каишеваца.

ДЕДИК Кирка МИЛОШ, рођен 1921. у Брскуту, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 25. августа 1944. на Бијелој глави (Златар).

ДЕЛЕТИК Акса БАТРИК, рођен 1920. у Грачаници, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 12. априла 1944. на Градини.

ДЕЛИБАШИК Милије ВОЈИН, рођен 1922. на Пониквици, земљорадник, поручник, к-дир чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 14. децембра 1944. на Грабову.

ДЕСПИК Милутина МИЛОШ, рођен 1918. у Стапарима, трговачки помоћник, у бригади од октобра 1944, погинуо 3. маја 1945. код Велике Плошчице.

ДЕСПОТОВИБ Милорада МИЛЕТА, рођен 1923. у Новацима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 14. октобра 1944. у Раковици.

ДЕСПОТОВИН Радована СЛАВКО, рођен 1922. у Убу, земљорадник, у бригади од октобра 1944, умро 9. јануара 1945. од рана задобијених на Маторој шуми.

ДИМИТРИЈЕВИН Драгомира БРАНКО, рођен 1927, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

ДНМИТРИЈЕВИК. Продана МИРЧЕТА, рођен 1923. у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 2. децембра 1944. на Маторој шуми (Стара Бингула).

ДИМИТРИЈЕВИК Филипа РАДОСАВ, рођен 1926. у Чрчку, ученик, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. октобра 1944. на Бановом Брду (Београд).

ДОДЕР Ристе ВЕЉКО, рођен 1903. у Коњицу, столар, потпоручник, политички комесар чете, у бригади од септембра 1944, погинуо 18. априла 1945. код Сибиња.

ДОКИК М. МАТИЈЕ, рођен 1904. у Малој Црној Гори, Жабљак, погинуо 1944. у Пољима малашким.

ДРАГИКЕВИК Драгомира ЖИВАН, рођен 1927. у Јабучју, железничар, у бригади од септембра 1944, погинуо 14. децембра 1944. код Грабова.

ДРАГОВИК Бура ВИНКО, рођен 1925. у Широком Бријегу, радник, у бригади од октобра 1944, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

ДРАГОВИК Сава ВОЈИСЛАВ, рођен 1914. у Драговића Пољу, Колашин, земљорадник, старији водник, у бригади од фебруара 1944, умро 18. априла 1945. од рана добијених код Шида.

ДРАЖИК Стевана ЖИВАН, рођен 1924. у Палувима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 23. јануара 1945. на Беркасову.

ДРЕКАЛОВИК Милорада МИКОЊА, рођен 1912. у Жупи никшићкој, обавештајни официр, у бригади од фебруара 1944, погинуо 15. октобра 1944. у Београду.

ДУТИНА Крста ЗОРКА, рођена 1923. у Бачкој Тополи, у бригади од октобра 1944, погинула 8. децембра 1944. код Каишеваца.

ДУШАНОВИН Дамјана ДРАГОЉУБ, од Ваљева, земљорадник, погинуо 16. октобра 1944. у Београду.

БАКОВИК ВУКО, рођен 1924. на Цетињу, земљорадник, заставник, политички делегат вода, у бригади од фебруара 1944, погинуо 3. децембра 1944! на Маторој шуми.

БЕНИК Милорада МИЛОМИР, рођен 1926. у Коцељеву, погинуо 15. јануара 1944. код Чаковаца.

БЕРГОВИБ ДРАГОЉУБ, погинуо 20. априла 1945. код Завршја.

БОКИК Милана МИЛИСАВ, рођен 1921. у Горњем Душнику, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 8. јануара 1945. код Чаковаца.

БОРБЕВИК Живорада БОРКО, рођен 1927. у Слатини, у бригади од новембра 1944, погинуо 9. фебруара 1945. на Грчићеву салашу.

БОРБЕВИК Милутина БУДИМИР, рођен 1920. у Палуви, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 3. Децембра 1944. на Маторој шуми.

БОРБЕВИБ Драгомира ВОЈИСЛАВ, рођен 1927, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 9. априла 1945. код Бурића.

БОРБЕВИБ Драгутина БОРБЕ, рођен 1925. у Бранковини, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 14. децембра 1944. код Грабова.

БОРБЕВИБ Петра ЖИВОРАД, рођен 1923. у Врховинама, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 8. децембра 1944. код Каишеваца.

БОРБЕВИБ МИОДРАГ, погинуо 20. априла 1945. код Завршја.

БОРБЕВИИ-ЈОВАНОВИН Ристе НИКОЛА, рођен у Раковици, у бригади од октобра 1944, умро од рана задобијених 15. априла 1945.

БОРИН Стојана СТОЈАДИН, из Ступице, погинуо 6. априла 1945. код Бурића.

БУКИН Гавра ДРАГИША, рођен 1920. у Бобину, земљорадник, командир вода, у бригади од фебруара 1944, погинуо 12. априла 1944. на Модром Долу.

БУКИН Николе БУКАН, из Мојковца, у бригади од фебруара 1944, погинуо 22. јуна 1944. на Оброву (Бијело Поље).

БУКИН Милића НОВАК, рођен 1922. у Гораждама, Андријевица, земљорадник, у бригади од марта 1944, погинуо 28. јула 1944. код Бијелог Поља.

БУКИН Живорада БОРБИЈЕ, рођен 1924. у Коцељеву, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 20. априла 1945. код Заврша.

БУКИН Војина БОРБЕ, рођен 1925. у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 6. јануара код Грабова.

БУКИН Радомира МИЛЕНА, рођена 1923. у Гораждама, Андријевица, у бригади од фебруара 1944, погинула 22/23. априла 1944.

БУРБЕВИН Цветка БОШКО, из Бачевца, Ваљево, у бригади од октобра 1944, погинуо 18. јануара 1945. код Бургеровог салаша.

БУРБЕВИН РАДОСАВ, рођен 1926. у Каменици, Владимирци, у бригади од септембра 1944, погинуо маја 1945. код Велике Барне.

БУРБИН Лазара МИЛИК, рођен 1925. у Негобуђи, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 2. маја 1944. на Грабу.

БУРИК Мила БОГИК, рођен 1918. у Брскуту, земљорадник, десетар, у бригади од фебруара 1944, погинуо 22. јуна 1944. на Оброву, Бијело Поље.

БУРИК Добросава БОГОЉУБ, рођен 1926. у Змињаку, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 5. децембра 1944. код Шида.

БУРЦК Драгутина РАДМИЛО, рођен 1926. у Коцељеву, опанчар, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. децембра 1944. на Гајића парцели.

БУРИК Аћима ЧЕДОМИР, рођен 1928. у Коцељеву, земљорадник, десетар, у бригади од октобра 1944, погинуо 21. априла 1945. код Бакова.

БУРИК Васе СТЕВАН, рођен 1924. у Плавном, у бригади од новембра 1944, погинуо априла 1945. код Рачиноваца.

БУРИШИК Крста ЈОВАНКА, рођена 1925. у Загарачу, водник, санитет чете, у бригади од фебруара 1944, погинула 5. априла 1945. код Рачиноваца.

БУРОВИК Новице АЛЕКСАНДАР, рођен 1922. у Кличевцу, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

БУРОВИК БОЖО, рођен 1907. у Пећи, службеник, у бригади од новембра 1944, погинуо децембра 1944. на Гајића парцели.

БУРОВИК Павића ЖИВКО, рођен 1924. у Орасима, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 12. априла 1944. код Горњих Села.

БУРОВИК Бошка БОРБИЈЕ, рођен 1926. у Вуковцима, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 16. априла 1944. код Шаховића.

БУРОВИК Миње МИЛИСАВ, рођен 1910. у Загреди, радник, капетан, командант 4. батаљона, у бригади од фебруара 1944, погинуо 17. октобра 1944. у Београду, народни херој.

БУРИК Добросава МИЛОВАН, рођен 1923. у Великој Иванчи, земљорадник, млађи водник, у бригади од септембра 1944, погинуо 9. априла 1945. код Бурића.

ЕКЕРОВИК Драгослава МИОДРАГ, рођен 1923. у Београду, ученик, у бригади од октобра 1944, погинуо 14. децембра 1944. код Грабова.

ЖАРИН Радована ПАУН, рођен 1923. у Глизици, погинуо 12. априла 1944. на Модром Долу;

ЖАРКОВИН НИКОЛА, рођен 1923. у Жабљаку, погинуо 14. децембра 1944. на Бургеровом салашу.

ЖИВАНОВИН Душана БРАНИСЛАВ, рођен 1927. у Стубленици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 20. априла 1945. на Врчин Долу.

ЖИВАНОВИН Слободана ВОЈИН, рођен 1923. у Суботици, Коцељево, у бригади од октобра 1944, погинуо 6. децембра 1944. на Маторој шуми.

ЖИВАНОВИН Драгутина БОРБЕ, рођен 1924. у Стубленици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 4. јануара 1945. код Чаковаца.

ЖИВАНОВИН Александра РОЗМИР, рођен 1924. у Врховинама, Уб, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

ЖИВАНИКЕВИН Трифуна МИЛУН, рођен 1925. у Мозгову, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 17. априла 1945. на Врчин Долу.

ЖИВКОВИК Драгослава МИРОСЛАВ, рођен 1927, столар, у бригади од новембра 1944, погинуо 8. априла 1945. код Бурића.

ЗАМЕБРИ Жежефа ГЕОРГ, рођен 1924. у Сејану, у бригади од априла 1945, погинуо 3. маја 1945. код Мале Плошчице.

ЗАВИШИН Милоша ВЛАДИМИР, рођен 1927. у Великој Кикинди, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

ЗДРАВКОВИК Милана СВЕТИСЛАВ, рођен 1922. у Новом Селу, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо јануара 1945. код Шида.

ЗЕЧЕВИК Николе БЛАГОТА, рођен 1926. у Бањанима, земљорадник, у бригади од априла 1944, погинуо 24. априла 1944. на Улошевину, Мојковац.

ЗОРОЈЕВИК Јована НИКОЛА, рођен 1921, бравар, у бригади од новембра 1944, погинуо 8. априла 1945. код Бурића.

ИВАНОВИК Миливоја АЛЕКСАНДАР, рођен 1921. у Краљима, земљорадник, водник у бригади од фебруара 1944, погинуо 4. децембра 1944. на Маторој шуми.

ИВАНОВИК Чедомира БРАНИВОЈ, рођен 1923. у Стубленици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, рањен Д. јануара 1945. код Чаковаца, убили га Немци у болници у Сремској Митровици.

ИВАНОВИК Светолика ЖИВАН, рођен 1923. у Такову, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 14. децембра 1944. код Грабова.

ИВАНОВИК Станимира МИЛОЈКО, рођен 1925. у Стубленици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 20. маја 1945. код Шида.

ИВАНОВИК Милосава МИРКО, рођен 1923. у Лалевићима, земљорадник, засгавник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 18. јануара 1945. код Чаковаца.

ИВАНОВИК МИРОСЛАВ, рођен 1926. у Бајевцу, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо децембра 1944. код Гајића парцеле.

ИВЕТИК Марка ДУШАН, рођен 1913, службеник у бригади од фебруара 1945, погинуо 8. априла 1945. код Бурића.

ИГЊАТОВИК Милана ДРАГОЛЈУБ, рођен 1925. у Великом Крчмиру, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 17. априла 1945. на Врчин Долу.

ИГЊАТОВИК Николе МИОДРАГ, рођен 1927. у Великом Крчмиру, ученик, у бригади од новембра 1944, умро од рана јануара 1945. у Београду.

ИКОНИК Милорада МИОДРАГ, из Врховине, земљорадник, у бригади од октобра 1944, умро од рана 20. октобра 1944. у Београду.

ИКОНОВИК Драгића ДАНИЛО, рођен 1921. у Баталагама, земљорадник, митраљезац, у бригади од октобра 1944, погинуо априла 1945. код Врбање.

ИАИН Властимира ВИДОЈЕ, из Црвене Јабукe, десетар, погинуо 9. фебруара 1945. код Грчићева салаша.

ИЛИН Радисава ВОЈИСЛАВ, рођен 1925. у Бељану, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 17. јануара 1945. код Грабова.

ИЛИН Драгољуба ЖИВОРАД, рођен 1926. у Табановићима, столар, погинуо 7. априла 1945. код Бурића.

ИЛИН Добросава ЈАНИМ, рођен 1927. у Доњем Драговљу, земљорадник, у бригади од новембра 1944, убили га Немци фебруара 1945. у болници у Сремској Митровици.

ИЛИН Божидара МИОДРАГ, рођен 1924. у Новацима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. децембра 1944. код Грабова.

ИЛИН Данила МИЛОСАВ, рођен 1922. у Орашју, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 8. децембра 1944. на Каишевцу.

ИЛИН Душана ПРЕДРАГ, рођен 1925. у Великом Крчимиру, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 6. априла 1945. код Бурића.

ИЛИН Симе СТАНИСЛАВ, рођен 1922. у Новацима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. децембра 1944. код Грабова.

ИЛИН Сретена СТАНОЈЕ, из Дупљаја, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 7. јануара 1945. код Негославаца.

ИСАИЛОВИН Михаила ВЕСЕЛИН, рођен 1925. у Петловачи, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 6. априла 1945. код Бурића.

ИСАИЛОВИН Павла ВЕСЕЛИН, рођен 1925. у Петловачи, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 27. јануара 1945. у Беркасову.

ИСАИЛОВИН Живадина ДОБРОСАВ, рођен 1925. у Стубленици, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 8. децембра 1944. код Беркасова.

ЈАВОРИНА Јована МАРКО, рођен 1912. у Млаквн, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 7. јануара 1945. у Негославцима.

ЈАКОВЉЕВИН Димитрија КОЈА, рођен 1921. у Бајевцу, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

ЈАКОВЉЕВИН М. МИЛИВОЈЕ, рођен 1921. у Кутима, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 28. јула 1944. код Бијелог Поља.

ЈАКОВЉЕВИН Милана ЧЕДОМИР, рођен 1928. у Бораку, опанчар, у бригади од новембра 1944, погинуо децембра 1944. на Гајића парцели.

ЈАНКОВИН Симе ДУШАН, рођен 1923. у Колучаку, Зворник, земљорадник, погинуо 19. априла 1945. код Плетернице.

ЈАНКОВИН ПАУН, рођен 1923. у Ваљеву, ткач, у бригади од септембра 1944, погинуо 12. децембра 1944. код Чаковаца.

ЈАНКОВИК ПЕТАР, рођен 1922. у Београду, паркетар, у бригади од октобра 1944, погинуо 12. децембра 1944. код Чаковаца.

ЈАРЕДИК Луке МИЛИНКО, рођен 1912. у Ливеровићима, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо октобра 1944. у Београду.

ЈЕВТИК Драгомира ЖИВАН, рођен 1922. у Стубленици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 27. априла 1945. код Велике Барне.

ЈЕЗЕРНИК Антона СЛАВОЉУБ, рођен 1926. у Рушама, Марибор, ученик, у бригади од новембра 1944, погинуо 17. јануара 1945. код Чаковаца.

ЈЕЧМЕНИЦА Радомира МИЛАН, рођен 1925. у Ваљеву, ученик, у бригади од октобра 1944, погинуо 16. децембра 1944. код Грабова.

ЈЕФТИК Владимира ВОЈИН, рођен 1921. у Малом Бошњаку, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо априла 1945. код Рачиноваца.

ЈЕФТИН Светозара ВОЈИН, рођен 1924. у Малом Бошњаку, у бригади од октобра 1944, иогиноу априла 1945. код Рачиноваца.

ЈЕФТИН Чедомира МИЛОЈКО, рођен 1922. у Лозовику, земљорадник, у бригади од фебруара 1945, погинуо 18. априла 1945. на Врчин Долу.

ЈЕФТИН СВЕТОЗАР, из Заграђа, погинуо 18. априла 1944. на Ракити.

ЈОВАНОВИК Милоша БОРИСЛАВ, рођен 1924. у Близоњу, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 20. априла 1945. код Завршја.

ЈОВАНОВИК Павла БРАНКО, рођен 1927. у Јовановићима, Даниловград, у бригади од фебруара 1944, погинуо 27. априла 1944. на Жутој коси, Бијело Поље.

ЈОВАНОВИК Милоша ГАВРО, рођен 1920. у Команима, радник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 18. априла 1944. на Филиповића коси, Бијело Поље.

ЈОВАНОВИК Милоша ДРАГИША, из Комана, заменик командира чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 12. априла 1944. на Мокром Долу.

ЈОВАНОВИК Богољуба ДРАГОЛП Б, рођен 1924. у Јабучју, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 5. децембра 1944. код Шида.

ЈОВАНОВИК Атанаса ДИМИТРКЈЕ, рођен 1922. у Новом Селу, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо јануара 1945. код села Немци.

ЈОВАНОВИК Бошка БОРБЕ, рођен 1921. у Коцељеву, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

ЈОВАНОВИК Рајка ЖИВОТА, рођен 1920. у Бајевцу, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 18. децембра 1944. код Негославаца.

ЈОВАНОВИК Владете ЗДРАВКО, рођен 1924. у Новацима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 11. марта 1945. у селу Немци.

ЈОВАНОВИН Пере ЈОВАН, рођен 1911. у Љубињу, земљорадник, у бригади од марта 1945, погинуо 17. априла 1945. на Врчин Долу.

ЈОВАНОВИК Душана ЈЕВРЕМ, рођен 1924. у Новацима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, заробљен и убијен у болници у Товарнику, 12. јануара 1945.

ЈОВАНОВИК Неда ЉУБО, рођен 1923. на Кујави, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, заробљен и убијен 19. априла 1944. код Мојковца.

ЈОВАНОВИК Симе МИЛИВОЈЕ, из Парцана, земљорадник, погинуо у Срему.

ЈОВАНОВИК Радише МИЛОВАН КЕШИК, рођен 1924. у Паљуви, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 4/5. децембра 1944. на Маторој шуми.

ЈОВАНОВИК Милоша МИЛУТИН, рођен 1910. у Команима, поручник, командир чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо априла 1944. код Бијелог Поља.

ЈОВАНОВИК Филипа РАДИСЛАВ, рођен 1928. у Јовановићима, Даниловград, у бригади од фебруара 1944, погинуо 22. јуна 1944. на Оброву, Бијело Поље.

ЈОВАНОВИК Јована СТАНИСЛАВ, рођен 1928. у Штипу, ученик, у бригади од новембра 1944, погинуо 15. децембра 1944. код Грабова.

ЈОВАНОВИК Вукадина СТЕВАН, рођен 1924. у Келијама, земљорадник, у бригади од новембра 1944, умро од рана маја 1945.

ЈОВАНОВИК Добросава ЦВЕТКО, рођен 1927. у Тиовцу, погинуо 1. фебруара 1945. на Грчићевом салашу.

ЈОВИЧИК Милана МИЛОСАВ, рођен 1920. у Змињаку, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

ЈОВИЧИК МИОДРАГ, рођен 1926, радник, у бригади од октобра 1944, погинуо 17. јануара 1945. код Чаковаца.

ЈОВОВИН Миливоја МИЛОШ, из Тепаца, у бригади од фебруара 1944, погинуо 17. априла 1944. на Ракити.

ЈОКСИМОВИК Боке БОЖИДАР, ученик, рођен 1926, из Бучја, Иванград, у бригади од фебруара 1944, погинуо 18. априла 1944. на Ракити.

ЈОШИН Радомира МИОДРАГ, рођен 1925. у Баталагама, земљорадник, десетар, у бригади од октобра 1944, погинуо 28. априла 1945. код Велике Барне'.

КАЛУБЕРОВИН Филипа ИЛИЈА, рођен 1923. у Грбавцима, у бригади од фебруара 1944, погинуо 6. маја 1944. на Вуковом брду, код Пријепоља.

КАНДИН Милоша МИЛАН, рођеи 1927. у Београду, радник у бригади од новембра 1944, погинуо 27. априла 1945. код Велике Барне.

КАРИН БУДИМИР, умро 10. фебруара 1945. у болници, од рана задобијених 1. фебруара 1945. на Грчићевом салашу.

КАЧАРЕВИН Љубомира БОРИСЛАВ, рођен 1915. у Баби, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 18. априла 1945. на Врчин Долу.

КЕРКЕЗ Михаила БУРО, рођен 1909, радник, у бригади од новембра 1944, погинуо 4. априла 1945. код Јамене.

КИЛИБАРДА БЛАЖО, рођен у Бањанима, погинуо 28. јула 1944. код Бијелог Поља.

КИСИН НОВИЦА, рођен 1924, у бригади од октобра 1944, погинуо на сремском фронту 1945.

КИТАНОВИН Петра ДРАГОМИР, рођен 1922. у Дукатима, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 6. децембра 1944. код Грабова.

КЛАРИН Остоје СТОЈАН, са Кордуна погинуо 29. новембра 1944. код Маторе шуме.

КЛАРСЕК Андрије АНДРИЈА, рођен 1914. у Вукову, типограф, у бригади од фебруара 1945, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

КНЕЖЕВИН Секуле ДИМИТРИЈЕ, рођен 1921. у Руданцима, земљорадник, заставник, политички делегат вода, у бригади од маја 1944, погинуо 14. децембра 1944. код Грабова.

КНЕЖЕВИН Јова СТЕВАН, рођен 1925. у Загради, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 1. августа 1944. код Баришића.

КОВАЧЕВИН ЖИВОРАД, погинуо 18. јануара 1945. на Бургеровом салашу.

КОВАЧЕВИН М. ЖИВОЈИН, рођен 1924. у Слатини, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 10. јануара 1945.

КОМАТИНА Батрића МАРКО, рођен 1925. у Машницама, политички делегат вода, у бригади од фебруара 1944, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

КОПРИВИЦА Крста ЈОКО, рођен 1922. у Копривицама, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 1944.

КОПРИВИЦА Јеврема БОРБЕ, рођен 1921. у Копривицама, подофицир, поручник, командир чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

КОПРИВИЦА Тодора БОРБИЈЕ, рођен у Копривицама, политички делегат вода, у бригади од фебруара 1944, погинуо 24. априла 1944. на Улошевини, Мојковац.

КОПРИВИЦА Лаза ПАВЛЕ, рођен 1922. у Копривицама, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 24. априла 1944. код Мојковца.

КОСОВАЦ Стевана МИОДРАГ, рођен 1925. у Змињаку, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 24. јануара 1945. на Трумића салашу.

КОНСТАНТИНОВИК Милана ВИДЕН, рођен 1920, радник, у бригади од новембра 1944, погинуо 8. априла 1945. код Бурића.

КОСТИК Цветка БОРБЕ, рођен 1915. у Горњем Барбешу, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 3. маја 1945. код Нове Плошнице.

КОСТИК Младена КРСТА, рођен 1926. у Виландрици, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 18. априла 1945. код Сибиња.

КОСТИК ЉУБИША, из Баба, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 13. јануара 1945. код Чаковаца.

КОТАРАЦ Јована ЖИВКО, рођен 1921. у Златарићу, у бригади од септембра 1944, погинуо 18. априла 1945. на Врчин Долу.

КРГА Васин БОГДАН, рођен 1901. на Плитвичким Језерима, радник, у бригади од новембра 1944, погинуо 7. јануара 1945. код Негославаца.

КРНВОКАПИК Тодора ДУШАН, рођен 1906. у Доброј Гори, земљорадник, поручник, командир чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 16. децембра 1944. код Грабова.

КРЊАЈИК Милана ПЕТАР, рођен 1928. у Бајевцу, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 27. априла 1945. код Велике Барне.

КРЊАЈИК Стевана МИОДРАГ ЛОЛА, рођен 1928. у Коцељеву, референт санитета чете, у бригади од септембра 1944, погинуо 23. априла 1945. код Славонске Пожеге.

КРСМАНОВИК Драгутина ЈОВАН, рођен 1924. у Коцељеву, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 8. јануара 1945. код Чаковаца.

КРСТИК Вукашина БОРИСАВ, рођен 1923, погинуо 7. јануара 1945. код Негославаца.

КРСТИК Михајла ВИДЕН, рођен 1922. у Новом Селу, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо априла 1945. код Бурића.

КРСТИН ТИХОМИР, рођен 1928. у Сврљигу, земљорадник, у бригади од 1944, погинуо априла 1945. код Врбање.

КУЗМАНОВИК Борћа ИЛИЈА, рођен 1911, пекар, у бригади од фебруара 1945, погинуо 9. априла 1945. код Бурића.

КУЈОВИК Мијајла БУРО, рођен 1915. у Миосци, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 3. јуна на Трављаку, код Бијелог Поља.

КУЧ Милисава ВЕЛИМИР, рођен 1921. у Бобину, водник. у бригади од фебруара 1944, погинуо 2. маја 1944. на Грабу.

КУШИК Милоша ДУШАН, рођен 1913. у Слатини, Костајница, земљорадник, у бригади од фебруара 1945, погинуо 6. априла 1945. код Бурића.

КУШЕВИЈА ВЛАДИСЛАВА, из Цетиња, у бригади од фебруара 1944, погинула јуна 1944. код Кукуље.

ЎАБАН ВУКАШИН, рођен 1924. у Грачаници, земљорадник, водник, командир чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо децембра 1944. на Гајића парцели.

ЎАЗАРЕВИК Душана БРАНИСЛАВ, рођен 1921. у Стубленици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо децембра 1944. у Срему.

^АЗАРЕВИК Војислава МИЛЕТА, из Београда, ученик, у бригади од новембра 1944, погинуо 17. јануара 1945. код Грабова.

^АЗАРЕВИК Милорада СЛАВОЉУБ, рођен 1920. у Јовању, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 7. јануара 1945. код Негославаца.

ІАЗАРЕВИК Милоја МИЛОРАД, рођен 1920. у Стопањи, земљорадник, погинуо 1. јануара 1945. код Негославаца.

ІАЗИК Богослава БРАНИСЛАВ, рођен 1907. на Космају, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

ЛЗИК Душана ВЕЛИМИР, рођен 1919. у Стубленици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо априла 1945. код Бурића.

АЗИК Свегозара ВЕЛИЧКО, рођен 1920. у Стубленици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо априла 1945. код Бурића.

АЗИК Драгише ДРАГОМИР, рођен 1922. у Стубленици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 10. децембра 1944. код Грабова.

АЗИК Павла ЖИВАН, рођен 1922. у Стубленици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. децембра 1944. код Грабова.

ЛАЗИН Буре ЈОВАН, рођен 1920. у Стубленици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 13. априла 1945. код Гуње.

ЛАЗИН Властимира ЉУБИНКО, рођен 1926. у Стубленици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 8. априла 1945. код Бурића.

ЛАЗИН Десемира МИЛИВОЈЕ, рођен 1925. у Мирсаћу, земљорадник, десетар, у бригади од септембра 1944, погинуо 12. јануара 1945. код Чаковаца.

ЛАЛЕВИН Драгоја РАДОВАН, рођен 1924. у Миокусовићима, Даниловград, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 2. маја 1944. на Грабу.

ЛАСИЦА РАДОВАН, рођен 1912. у Грабовици, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 9. априла 1944. на Гостуну.

ЛАЦКОВИН ИВАН, погинуо 6. априла 1945. код Бурића.

ЛЛШЕВИН ВУКМАН, рођен 1924. на Мурини, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 28. јула 1944. код Поксаца.

ЛЕКИН ВУЧКО, из Краља, у бригади од фебруара 1944, погинуо 27. априла 1944. на Борића брду.

ЛЕКИН Живорада ДУШАН, рођен 1925. у Паљувима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 14. јануара 1945. код Чаковаца.

ЛЕКИН Илије СТЕВАН, рођен 1913. у Ујкинцу, Глина, земљорадник, у бригади од фебруара 1945, погинуо 6. априла 1945. код Бурића.

ЛЕОНТИЈЕВИК Драгомира МИЛАН, рођен 1924. у Такову, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. децембра 1944. код Грабова.

ЛЕОНТИЈЕВИН Јеврема МИОДРАГ, рођен 1920. у Стубленици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 13. априла 1945. код Гуње.

ЛОВАЧЕК Јозефа КОСТА, рођен 1921. у Земуну, радник, у бригади од октобра 1944, погинуо 26. јануара 1945. на Трумићевом салашу.

ЛУКАЧЕВИН Михаила МАРКО, рођен 1928. у Београду, радник, заставник, политички делегат вода, у бригади од новембра 1944, погинуо 18. априла 1945. на Врчи Долу.

ЛУКИН Матије ВИДОЈЕ, рођен 1922. у Коцељеву, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 6. априла 1945. код Рачиноваца.

ЛУКИН Живка ЖИВОРАД, рођен 1927. у Бондановици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 5. децембра 1944. код Шида.

ЛУКИН Благоја МИЛУТИН, рођен 1923. у Суботици, Коцељево, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. октобра 1944. у Београду.

ЛУКИН Љубомира СЛАВКО, рођен 1924. земљорадник, у бригади од октобра 1944. погинуо 26. априла 1945. код Велике Барне.

ЛУТОВАЦ Јеремије ДРАГУТИН, рођен 1920. у Дапеићима, Иванград, земљорадник, командир вода, у бригади од фебруара 1944, умро од рана 16. фебруара 1945. у Срему.

ЉУМОВИН Тиодора БОШКО, рођен 1924. на Копиљу, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 13. маја 1944. код Скокућа, Пријепоље.

МАЈОРОШ Петра АНДРИЈА, рођен 1913. у Сланкамену, бравар, водник, у бригади од децембра 1944, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

МАЈСТОРОВИН Божидара ВИТОМИР, рођен 1923. у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, умро од рана добијених маја 1945. на Крижавској пољани.

МАЈСТОРОВИН Светислава ЖИВОТА, рођен 1921. у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 8. априла 1945. код Бурића.

МАЈСТОРОВИН Милоша РАДИВОЈ, рођен 1923. у Туларима, земљоралик, у бригади од октобра 1944, погинуо 26. јануара 1945. на Грчића салашу.

МАКСИМОВИЕ Милоја ЉУБОДРАГ, рођен 1925. у Матаругама, машинбравар, у бригади од октобра 1944, погинуо 14. децембра 1944. код Бургерова салаша.

МАНДИЕ Живка БОГОСАВ, рођен 1910. у Седлари.ма, у бригади од октобра 1944, погинуо 4. децембра 1944. на Маторој шуми.

МАНДИН Милорада ЖИВОТА, рођен 1919. у Седлари.ма, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

МАНДИК Борђије САВО, рођен 1926. у Мркама, земљорадник, командир мптра-леског одељења, у бригади од фебруара 1944, погинуо септембра 1944. на Шаргану.

МАНИТАШЕВИК Јована МИРКО, рођен 1914. у Фочи, земљорадник, десегар, у бригади од октобра 1944, погинуо 7. априла 1945. код Рачиноваца.

МАНЧИН Миомира ВУКАШИН, рођен 1922. у Пироту, келнер, десетар, у бригади од октобра 1944, погинуо 4. децембра 1944. на Маторој шуми.

МАРИНКОВИК Чедомира ДРАГОМИР, рођен 1926. у Рогачи, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 8. априла 1945. код Бурића.

МАРИНКОВИК Јована ДРАГОСЛАВ, из Рогаче, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо код Чаковаца.

МАРИНКОВИН Живадина НОВИЦА, рођен 1925. у Лукову, у бригади од децембра 1944, погинуо 31. јануара 1945. код Грчића салаша.

МАРИНКОВИК Душана СЛАВОЉУБ, из Рогаче, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо у Товарнику.

МАРИНКОВИК Петра СТАМЕН, из Преконога, у бригади од новембра 1944, погинуо 12. јануара 1945. код Чаковаца.

МАРИК Ратка МИЛИВОЈЕ, рођен 1921. у Мноници, радник, у бригади од септембра 1944, погинуо 16. децембра 1944. код Грабова.

МАРЈАНОВИК Митра ВЛАДИСЛАВ, рођен 1924. у Великом Крчмиру, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 27. априла 1945. код Велике Барне.

МАРЈАНОВИК Живорада ЈОРДАН, рођен 1924. у Зуквама, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо априла 1945. код Бакова.

МАРЈАНОВИК Милана МАНОЈЛО, рођен 1926. у Великом Крчмиру, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо фебруара 1945. код Шида.

МАРЈАНОВИК Милоја МИЛОРАД, рођен 1925, земљорадник, у бригади од априла 1945, погинуо 18. априла 1945. на Врчин Долу.

МАРКОВИК Милоја ВЕСЕЛИН, рођен 1927. у Јошеви, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. децембра 1944. на Грабову.

МАРКОВИК Мишелин ВЛАДО, рођен 1915. у Стијени Пиперској, земљорадник, командир вода, у бригади од фебруара 1944, погинуо 18. априла 1944. на Филповића коси.

МАРКОВИК Илије ДРАГИША, рођен 1927. у Мозгову, столар, у бригади од новембра 1944, погинуо 26. јануара 1945. на Трумића салашу.

МАРКОВИК Божицара ДРАГУТИН, из Лапова, погинуо 29. новембра 1944. на Маторој шуми.

МАРКОВИК Јована ДРАГОСЛАВ, из Тулара, земљорадник, политички делегат вода, у бригади од новембра 1944, погинуо 17. јануара 1945. код Грабова.

МАРКОВИК Љубнсав ЖИВАН, рођен 1925. у Рушњу, земљорадник, водник, вођа одељења, у бригади од новембра 1944, погинуо 18. јануара 1945. на Беркасову.

МАРКОВИК ЈОВИША, из Бачке Тополе, погинуо 8. јануара 1945. код Каишеваца.

МАРКОВИК Драгољуба МИЛОВАН, рођен 1923. у Коњевици, земљорадник, у бригади од августа 1944, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

- МАРКОВИН Будимира МИЛОРАД, рођен 1925, у Петловачи, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 17. јануара 1945. код Чаковаца.
- МАРКОВИН Јована МИЛОРАД, рођен 1904. у Ваљеву, фризер, у бригади од септембра 1944, погинуо 27. априла 1945. код Плошчице.
- МАРКОВИН Чедомира МИЛОШ, рођен 1925. у Близоњама, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 8. децембра 1945. код Каишеваца.
- МАРКОВИН Радована РАДОШ, рођен 1909. у Ријечи Пиперској, земљорадник, заменик командира чете, у бригади од краја 1944, погинуо 1944. на Фрушкој Гори.
- МАРКОВИН РАЈКО, рођен 1914. у Ваљеву, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. октобра 1944. у Београду.
- МАРКОВИН Милана ТРИФУН, рођен 1924. у Доњем Матејевцу, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 7. априла 1945. код Рачиноваца.
- МАРОВИН Митра МИЛОШ, рођен 1919. у Огулину, у бригади од октобра 1944, погинуо 14. децембра 1944. на Гајића парцели.
- МАРОЈЕВИН Луке МИЛИВОЈЕ, рођен 1925. у Моракову, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 2. маја 1944. на Грабу.
- МАРОЈЕВИН Радоње МИЊА, рођен 1925. у Гостиљу, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 25. априла 1944. код Мојковца.
- МАРСЕНИН Радомира ВЕЛИЧКО, рођен 1916. у Машници, земљорадник, старији водник, у бригади од децембра 1944, погинуо 7. априла 1945. код Бурића.
- МАРТИНОВИН Милутина МИЛОРАД, рођен 1920. у Беговинама, студент, политички комесар чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 14. априла 1944. на Локви код Крајиновића.
- МАРТИН Живка ЧЕДОМИР, рођен 1920, у бригади од октобра 1944, погинуо 7. априла 1945. код Бурића.
- МАСЛОВАРИН Милоша МИЛОРАД, рођен 1923. у Полици, земљорадник, десетар, у бригади од фебруара 1944, погинуо 25. августа 1944. на Бијелим брдима.
- МАСЛОВАРИН Милисава МИОМИР, рођен 1920. у Драгосави, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо јуна 1944. на Лековини, код Мојковца.
- МАТИН БОРИВОЈЕ, рођен 1925. у Мионици, ученик у бригади од октобра 1944, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.
- МАТИН Спасоја СЛАВОЈ.УБ СЛАВКО, рођен 1926. у Палуви, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 17. јануара 1945. код Грабова.
- МОЛНАР Јована БУРО, рођен 1914. у Земуну, фир.мописац, у бригади од фебруара 1945, погинуо 6. маја 1945. код Крижеваца.
- МАШКОВИН Милана АЛЕКСАНДАР, рођен 1919. у Врховинама, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 5. децембра 1944. код Шида.
- МАШКОВИН Секуле САВО, рођен 1914. у Осредцима, службеник, мајор, командант бригаде од октобра 1944, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.
- МИЈАТОВИН Драгосава БОРИВОЈ, рођен 1921. у Палуви, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо децембра 1944. код Шида.
- С МИЈАТОВИН Живорада ДУШАН, рођен 1923. у Коцељеву, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо априла 1945. код Сибиња.
- МИЈОВИН Петра МИЛОШ, рођен 1921. у Матагужима, ученик, поручник помоћник комесара чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 14. децембра 1944. код Грабова.
- МИЈАИЛОВИН БОРИВОЈЕ, рођен 1922. у Љутицама, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо јануара 1945, код Чаковаца.
- МИКАШИН Божидара ЖИВОЈИН, рођен 1927. у Врању, погинуо 7. јануара 1945. код Негославаца.

МИЛАДИНОВИЕ Симе АРСЕНИЈЕ, рођен 1921. у Петрињи, трговачки помоћник, у бригади од септембра 1944, погинуо 7. јануара 1945. код Негославаца.

МИЛАДИНОВИН Аксентија МИЛИСАВ, рођен 1920. у Стубленици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 12. децембра 1944. код Грабова.

МИЛАНОВИН Велимира ДОБРИВОЈЕ, из Јабучја, земљорадник, погинуо 19. октобра 1944. у Београду.

МИЛАНОВИН Драгослава ВИДОСАВ, рођен 1927. у Сврљигу, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 20. априла 1945. у Завршју.

МИЛАТОВИН Радула РАДОМИР, рођен 1911. у Гостиљу, земљорадник, командир чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 27. априла 1944. на Жутој коси, код Бијелог Поља.

МИЛАЧИН Сава МИЛАН, рођен 1923. у Брскуту, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 25. августа 1944. на Обртаљки, код Увца.

МИЛАЧИН Милисав ПЕТАР, рођен 1923. у Брскуту, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 24. априла 1944. на Развршју, код Мојковца.

МИЛЕТИН Радисава ДОБРИВОЈЕ, рођен 1923. у Поточју, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 7. априла 1945. код Бурића.

МИЛЕТИН Миливоја ЖИВОТА, рођен 1926. у Слатини, у бригади од новембра 1944, погинуо 8. јануара 1945. код Чаковаца.

МИЛЕТИН Петка МИХАИЛО, рођен 1926. у Пољани, Шавник, земљорадник, водник у бригади од маја 1944, погинуо 9. јуна 1944. код Крајиновића.

МИЛОЈЕВИН Владимира ДРАГАН, рођен 1924. у Балиновићима, земљорадник, млаћи водник, воћа одељења, у бригади од октобра 1944, погинуо 9. априла 1943. код Бурића.

МИЛИВОЈЕВИН Душана ЖИВАН, рођен 1922. у Јовању, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 8. децембра 1944. код Каишеваца.

МИЛИВОЈЕВИН Петра СИНИША, рођен 1928. у Босанском Петровцу, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 8. децембра 1944. код Каишеваца.

МИЛИЈАНОВИК Лазара ВЕРА, рођена 1930. у Београду, ученица, санитар вода, у бригади од новембра 1944, умрла од рана задобијених 26. јануара 1945. на Трумића салашу.

МИЛИНКОВИК Витомира ИЛИЈА, рођен 1926. у Брежњу, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 14. децембра 1944. код Грабова.

МИЛИНКОВИК Радосава МИЛОВАН, из Баба, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. октобра 1944. код Раковице.

МИЛИСАНОВИК СВЕТОЗАР, погинуо 5. децембра 1944. код Шида.

МИЛИК Илије МИОДРАГ, рођен 1924. у Прфиловици, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 18. априла 1945. на Врчин Долу.

МИЛОВАНОВИК Тодора ЖИВАДИН, рођен 1925. у Гушевцу, земљорадник, у бригади од децембра 1944, погинуо 18. јануара 1945. код Чаковаца.

МИЛОВАНОВИН МИОДРАГ, рођен 1927. у Београду, ученик, у бригади од новембра 1944, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

МИЛОЈЕВИК Љубомира ПЕТРОНИЈЕ, рођен 1922. у Новом Селу, земљорадник, у бригади од новембра 1944, умро од рана априла 1945.

МИЛОСАВЛЕВИК Јанка АЛЕКСАНДАР, рођен 1922. у Јошеви, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 14. децембра 1944. код Грабова.

МИЛОСАВЉЕВИК Милана МИЛОРАД, рођен 1913. у Жагубици, службеник, у бригади од фебруара 1945, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

МИЛОШЕВИК Борћа ЈОВАН, рођен 1926. у Београду, у бригади од октобра 1944, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

МИЛОШЕВИЋ Милића Л.УБОМИР, рођен 1918. у Доњој Ржеици, у бригади од марта 1944, погинуо 22. јуна 1944. код Сјенице.

МИЛОШЕВИЋ Драгољуба НЕГОСЛАВ, рођен 1926, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 8. априла 1945. код Бурића.

МИЛОШЕВИЋ Светозара МИЛАН, рођен 1917. у Лугавчини, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 21. априла 1945. код Горњих Андријеваца.

МИЛОШЕВИЋ Влајка СВЕТОМИР, рођен 1923. у Великом Крчмиру, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо децембра 1944. код Шида.

МИЛОШЕВИЋ Јована СЛАВКО, рођен 1921. у Новом Бечеју, десетар, у бригади од новембра 1944, погинуо 4. априла 1945. код Јамене.

МИЛУТИНОВИЋ Војислава ДРАГУТИЊ, рођен 1923. у Петловачи, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 11. јануара 1945. код Чаковаца.

МИЛУТИНОВИЋ Радована РАДОМИР, рођен 1922. у Стијени Пиперској, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо септембра 1944. код Увца.

МИЛУТИНОВИЋ Јагоша САВО, рођен 1921. у Стијени Пиперској, матурант, поручник, политички комесар чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 5/6. априла 1945. код Рачиноваца.

МИЛУТИНОВИЋ Милутина ФИМА, рођена 1920. у Стијени Пиперској, водник, санитет батаљона, у бригади од фебруара 1944, умрла од рана задобијених на Маторој шуми.

МИЉАНИЋ Павла РАДОВАН, рођен 1924. у Дубочкама, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо јула 1944. код Бијелог Поља.

МИЉЕВИЋ Јована ДУШАЊ, рођен 1918. у Глини, водник, у бригади од септембра 1944, погинуо 31. јануара 1945. на Грчића салашу.

МИЉКОВИЋ Димитрија АНДРЕЈА, рођен 1922. у Великом Крчмиру, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо априла 1945. код Плетернице.

МИРАНОВИЋ Јова ВАСИЛИЈЕ, рођен 1918. у Доњим Кокотима, земљорадник, заставник, интендант, у бригади од фебруара 1944, погинуо 27. априла 1945. код Велике Барне.

МИРКОВИЋ Б. БОГОЉУБ, земљорадник, погинуо 21. априла 1945. код Андријеваца.

МИРКОВИЋ Живојина ВИТОМИР, рођен 1924. у Новацима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 7. јануара 1945. код Чаковаца.

МИРКОВИЋ Милана ЈОВИША, рођен 1924. у Бајевцу, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 8. децембра 1944. код Каишеваца.

МИРКОВИЋ Сима МИЛИВОЈЕ, рођен 1922. у Мацаварима, земљорадник, десетар, у бригади од фебруара 1944, погинуо 24. априла 1944. на Улошевини, код Мојковца.

МИРКОВИЋ Велимира МИЛОВАН, рођен 1923. у Златарићу, земљорадник, десетар, у бригади од септембра 1944, погинуо 6. априла 1945. код Бурића.

МИРОСАВЉЕВИЋ Живорада РАЈКО, рођен 1925. у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо код Босуца 1945.

МИРЧИЋ Вукића МИЛАН, рођен 1923. у Краљима, матурант, у бригади од септембра 1944, погинуо 12. јануара 1945. код Чаковаца.

МИТРАШИНОВИЋ Јована БУРО, рођен 1924. у Петковцу, Босански Нови, млађи водник, у бригади од новембра 1944, погинуо 7. јануара 1945. код Негославаца.

МИТРОВИЋ Манојла АЛЕКСАНДАР, рођен 1920. у Непричави, у бригади од октобра 1944, погинуо 9. априла 1945. код Бурића.

МИТРОВИЋ Душана ДАРИНКА, рођена 1924. у Белом Манастиру, радница, санитет вода, у бригади од октобра 1944, погинула 15. децембра 1945. код Грабова.

МИТРОВИЋ Душана ВОЈИН, рођен 1918. у Момчу, земљорадник, командир вода, у бригади од фебруара 1944, погинуо октобра 1944. у Београду.

МИТРОВИН Милорада ДУШАН, рођен 1928. у Богдановцу, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 5. децембра 1944. код Шида.

МИТРОВИН Милије МИЛАН, из Лукова, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 17. јануара 1945. код Грабова.

МИКАНОВИН Алексе ВЕЉКО, рођен 1916. на Горанском, земљорадник, политички делегат вода, у бригади од фебруара 1944, погинуо маја 1944. на Церу. код Бијелог Поља.

МИКИК ЈЕЗДИМИР, рођен 1925. у Београду, радник, курир, у бригади од октобра 1944, погинуо 12. децембра 1944. код Чаковаца.

МИКИК Борђа МИОДРАГ, рођен 1929. у Београду, водник, у бригади од октобра 1944, погинуо 6. априла 1945. код Курића.

МИХАИЛОВИК Милана ДУШАН, рођен 1927. у Мозгову, земљорадник, у бригади од децембра 1944, погинуо 21. априла 1945. код Андријеваца.

МИХАИЛОВИК Марка ЖИВКО, рођен 1922. у Новацима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо јануара 1945. код Грабова.

МИХАИЛОВИК Милорада ТАНАСИЈЕ, рођен 1926. у Ваљеву, ученик, у бригади од септембра 1944, погинуо 8. априла 1945. код Бурића.

МИХАИЛОВИК Љубомира БОРИВОЈЕ, рођен 1912. у Великој Каменици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 14. децембра 1944. на Бургеровом салашу.

МИХАЈЛОВИК ЖИВОРАД, из Баба, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо у Срему.

МИХЊАК Лазе ЈОВО, рођен 1925. у Београду, ученик, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. децембра 1944. код Грабова.

МИХОВЕЦ Виценца ВИЦЕНЦ, рођен 1918. у Шкофјој Локи, погинуо 4. маја 1945. код Нове Плошчице.

МИШКОВИК Јована АЛЕКСАНДАР, рођен 1908. у Лелићима, кожар, у бригади од септембра 1944, погинуо 18. априла 1945. на Врчин Долу.

МЕДЕНИЦА Михаила БУРО, рођен 1911, студент, у бригади од фебруара 1945, погинуо 4. априла 1945. код Строшинаца.

МЛАДЕНОВИК Данила ДУШАН, земљорадник, у бригади од фебруара 1945, погинуо 18. априла 1945. на Врчин Долу.

МРВАЉЕВИК Марка БОЖИДАР, рођен 1922. на Цетињу, матурант, поручник, политички комесар чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 16. октобра 1944. код Раковице.

МОШКОВ Вида СТОЈО, рођен 1924. у Шкаљарима, радник, десетар, у бригади од октобра 1944, погинуо 29. априла 1945. код Велике Барне.

МУЈОБАРИК Драгослава ДОБРИВОЈЕ, рођен 1922. у Палуви, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 5. децембра 1944. код Шида.

НАДА (презиме непознато), из Београда, у бригади од октобра 1944, погинула децембра 1944. код Каишеваца.

НЕДЕЉКОВИК Чедомира АЛЕКСАНДАР, рођен 1926. у Коцељеву, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 8. јануара 1945. код Чаковаца.

НЕДЕЉКОВИК МИЛИСАВ, рођен 1923. у Непричави, железничар, у бригади од септембра 1944, погинуо 4. децембра 1944. на Маторој шуми.

НЕДЕЉКОВИК Николе МИЛИВОЈЕ МИШО, рођен 1922. у Беранама, ученик, у бригади од фебруара 1944, погинуо 7. јануара 1945. код Товарника.

НЕНАДОВИК Милорада БОРИВОЈЕ, рођен 1924. у Црвеној Јабуци, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 6/7. априла 1945. код Бурића.

НЕШИК Богосава ЈОВАН, рођен 1922. у Степањи, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 7. јануара 1944. код Негославаца.

НЕШКОВИН Миливоја БОРИВОЈЕ, погинуо 20. априла 1945. код Завршја.

НИКИТОВИН Јова ЉУБО, рођен 1915. у Комарници, земљорадник, водник, у бригади од фебруара 1944, умро од рана добијених 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

НИНКОВИН Пантелије МИЛИЈА, рођен 1922. у Намчару, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 10. априла 1945. код Рачиноваца.

НИКОДИЈЕВИН Милована ДРАГОМИР, рођен 1926. у Азањи, земљорадник, у бригади од децембра 1944, погинуо 21. априла 1945. код Завршја.

НИКОЛИН Чедомира АЛЕКСАНДАР, рођен 1926. у Коцељеву, у бригади од септембра 1944, погинуо априла 1945. код Жупање.

НИКОЛЕТИН Милана ЉУБОМИР, рођен 1923. у Шапцу, столар, у бригади од октобра 1944, погинуо децембра 1944. на Гајића парцели.

НИКОЛИН Видена ВОЈИСЛАВ, рођен 1919. у Великом Крчимиру, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо фебруара 1945. код Босуца.

НИКОЛИН Сима ДРАГОЉУБ, рођен 1926. у Подгорици (Титоград), ученик, поручник, политички комесар чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 3. маја 1945. код Плошчице.

НИКОЛИН Душана ДРАГОЉУБ, земљорадник, погинуо 21. априла 1945. код Андријеваца.

НИКОЛИН Антонија БОРБЕ, рођен 1927. у Бандареву, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 6. априла 1945. код Рачиноваца.

НИКОЛИН Драгомира ЖИВОРАД, рођен 1926. у Коцељеву, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 6. априла 1945. код Негославаца.

НИКОЛИН Божидара ЖИВАДИН, рођен 1927, погинуо 7. јануара 1945. код Негославаца.

НИКОЛИН Младена ЈОРДАН, рођен 1920. у Бандареву, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 7. априла 1945. код Бурића.

НИКОЛИН Петра ЈОРДАН, рођен 1924. у Певишу, земљорадник, у бригади од децембра 1944, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

НИКОЛИН Животе МАРКО, из Маглића, Шабац, погинуо 18. јануара 1945. код Чаковаца.

НИКОЛИН Велимира МИЛУТИН, из Преконоге, земљорадник, умро од рана задобијених 8. априла 1945. код Строшинаца.

НИКОЛИН ПЕТАР, рођен 1925. у Београду, часовничар, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. децембра 1944. код Грабова.

НИКОЛИН ПРЕДРАГ, рођен 1927. у Београду, ученик, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. децембра 1944. код Грабова.

НИКОЛИН СВЕТИСЛАВ, рођен 1925. у Гуљарима, погинуо 8. јануара 1945. код Чаковаца.

НИКОЛИН Милана ТИХОМИР, из Владимираца, Суботица, погинуо 9. фебруара 1945. на Грчића салашу.

НИШЧЕВИН Драгољуба СПАСОЈЕ, из Кусатка, у бригади од новембра 1944, погинуо 8. јануара 1945. код Чаковаца.

НОВАКОВИН Јована МИЛИСАВ, рођен 1926. у Доњој Ржаници, земљорадник, водник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 15. децембра 1944. код Грабова.

НОВЕЛИН Јефта МИРО, рођен 1904. у Стијени Пиперској, земљорадник, командир чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 27. маја 1944. на Расову.

НОКОВИН Андрије БРАНКО, рођен 1921. у Вуковцима, земљорадник, потпоручник, командир чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 4/5. априла 1945. код Рачиноваца.

ОБРАДОВИК Стевана САОВОААУБ, рођен 1916. у Ваљеву, студент, у брнгадм од октобра 1944, погинуо 16. децембра 1944. код Грабова.

ОБРАДОВИИ Милана ТРИФКО, рођен 1926. у Тепачком Пољу, земљоралнк, помоћник политичког комесара чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 14. априла 1944. код Крајиновића, Сјеница.

ОЛУЈИН Симе БРАНКО, рођен 1925. у Бенковцу, земљорадник, водник, у бригади од октобра 1944, погинуо 14. децембра 1944. на Гајића парцели.

ОРОВИН Вучете ДУШАН, рођен 1921. у Лијевој Ријечи, земљорадник, заставник, водник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 7. маја 1945. код Хагања.

ПАВИНЕВИН Радоја ДРАГОМИР, рођен 1923. на Пелевом Бријегу, земљоралник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 1944.

ПАВИНЕВИН МИШО, студент права, политички комесар чете, погинуо 1944. код Бијелог Поља.

ПАВИНЕВИН Рада ШНЕПАН, рођен 1924. у Дужи.ма, земљорадник, у брнгади од фебруара 1944, погинуо 16. октобра 1944. у Београду.

ПАВЛИН Владе РАЈКО, рођен 1927. у Великој Кикинди, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 9. априла 1945. код Бурића.

ПАВЛОВИК Владимира БОГОСАВ, рођен 1927. у Горњем Драговљу, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 6. јануара 1945. код Иегославаца.

ПАВЛОВИК Милана ВЛАДИСЛАВ, рођен 1927. у Келијама, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 17. јануара 1945. код Грабова.

ПАВЛОВИК Федора КОСТАДИН, из Рогаче, у бригади од октобра 1944, погинуо 17. јануара 1945. код Грабова.

ПАВЛОВИК Михаила НИКОЛА, рођен 1926. у Врховинама, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. децембра 1944. код Грабова.

ПАВЛОВИК Богдана РАДОВАН, рођен 1926. у Бајевцу, земљорадник, у брнгади од октобра 1944, погинуо 21. априла 1945. код Андријеваца.

ПАВЛОВИК Живојина РАДОМИР, рођен 1922. у Бајевцу, земљорадник, погинуо 5. децембра 1944. код Шида.

ПАИК БРАНИСЛАВ, рођен 1920. у Београду, механичар, у брнгади од новембра 1944, погинуо 12. децембра 1944. код Чг\коваца.

ПАНИК Влајка ДРАГОЉУБ, рођен 1920. у Забрдици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 20. априла 1945. код Сибиња.

ПАНТЕЛИК Живорада НИКОЛА, рођен 1923. у селу Суботици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо априла 1945, код Славонске Пожеге.

ПАНТЕЛИК Павла СРБОЉУБ, рођен 1924. у Бајевцу, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 8. децембра 1944, код Каишеваца.

ПАНТЕЛИК Благоја ПАНТЕЛИЈА, рођен 1926. у селу Суботици, у бригади од септембра 1944, погинуо априла 1945. код Гуње.

ПАНТЕЛИК Душана СВЕТОМИР, рођен 1924. у селу Суботици, у бригади од септембра 1944, погинуо априла 1945. код Жупање.

ПАРЕЗАНОВИК Берислава ДРАГОСЛАВ, рођен 1912. у Братљеву, келнер, у бригади од фебруара 1945, погинуо 28. априла 1945. код Велике Барне.

ПАУНОВИК Радивоја ЖАРКО, рођен 1927, у брнгади од новембра 1944, погинуо 8. априла 1945. код Бурића.

ПЕЈОВИБ Филипа РАДОВАН, рођен у Орасима, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 27. априла 1944. на Борића брду.

ПЕЈОВИК Мата ПЕТАР, рођен 1920. у Подврши, земљорадник, норучник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 17. октобра 1944. у Београду.

ПЕЈЧИН Драгољуба ПРЕДРАГ, рођен 1927. у Всликом Крчмиру, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 11. априла 1945. код Гуње.

ПЕЈЧИН Драгољуба ЉУБОМИР, рођен 1925. у Великом Крчмиру, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо априла 1945. код Плетернице.

ПЕЈИНОВИН Милоша ААЕКСАНДАР, рођен 1922, из Загреба, у бригади од новембра 1944, погинуо 7. маја 1945. код Хагња.

ПЉАКИН Радована ДУШАН, рођен 1920. у Рибнику, земљорадник, млађи водник, у бригади од новембра 1944, погинуо 3. маја 1945. код Плошчице.

ПЕРОВИН Велише ВЕЛИМИР, рођен 1927. у Мартиновићима, Андријевица, земљорадник, заставник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 15. априла 1945. у Бошњацима.

ПЕТКОВИН Драгољуба УРОШ, рођен 1924. у Планиници, земљорадник, у бригади од 1944, погинуо 15. децембра 1944. код Грабова.

ПЕТРОВИК Милорада АЛЕКСАНДАР, рођен 1923. у Коцељеву, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 4. априла 1945. код Јамене.

ПЕТРОВИК Милете АЛЕКСАНДАР, радник, рођен 1921, из Београда, делегат ебдггг^—бригади од октобра 1944, погинуо 17. јануара 1945. код Грабова.

ПЕТРОВИК Милорада АЛЕКСАНДАР, рођен 1925. у Коцељеву, у бригади од септембра 1944, погинуо априла 1945. код Јамене.

ПЕТРОВИК Живојина БОРИВОЈ, рођен 1922. у Црвеној Јабуци, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 9. априла 1945. код Бурића.

ПЕТРОВИК Николе БРАНИСЛАВ, рођен 1922. у Баталагама, у бригади од октобра 1944, погинуо 18. децембра 1944. код Каишеваца.

ПЕТРОВИК Станоја ВИДОЈЕ, рођен 1920. у Златарићу, десетар, у бригади од октобра 1944, погинуо 12. јануара 1945. код Чаковаца.

ПЕТРОВИК Љ. ВОЈИСЛАВ, земљорадник, заставник, политички делегат вода, у бригади од октобра 1944, умро од рана задобијених 16. фебруара 1945. код Ердевика.

ПЕТРОВИК Бошка ВОЈКО, рођен 1926. у Вртиглави, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 4. децембра 1944. на Маторој шуми.

ПЕТРОВИК Николе ДЕСАНКА, рођена 1927. у Бањој Луци, ученица, у бригади од новембра 1944, погинула 8. децембра 1944. код Каишеваца.

ПЕТРОВИК Драгомира БОРИВОЈ, рођен 1925. у Палуви, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 8. децембра 1944. код Чаковаца.

ПЕТРОВИК Симеуна МИЛАДИН, рођен 1922. у Палуви, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 8. децембра 1944. код Каишеваца.

ПЕТРОВИК Живорада МИЛОЈКО, рођен 1925. у Брежђу, земљорадник, млађи водник, у бригади од септембра 1944, погинуо 27. априла 1945. код Велике Барне.

ПЕТРОВИК Светислава МИОДРАГ, рођен 1926, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 27. априла 1945. код Велике Барне.

ПЕТРОВИК Гвоздена МИХАИЛО, рођен 1921. у Белој Цркви, у бригади од септембра 1944, погинуо 6. априла 1945. код Курића.

ПЕТРОВИК Вељка МОМИР, из Рогаче, земљорадник, погинуо у Товарнику.

ПЕТРОВИК Милије СПАСОЈЕ, рођен 1924. у Палуви, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

ПЕТРОВИК Михаила ЧЕДОМИР, рођен 1924. у Горњој Власи, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 12. јануара 1945. код села Немци.

ПЕШИК Милана ВИТОМИР, рођен 1923, земљорадник/у бригади од новембра 1944, погинуо 8. априла 1945. код Бурића.

103НАНОВИБ МИЛОШ, рођен 1920. радник, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. децембра 1944. код Грабова.

ТОПАДИК Уроша ВОЈИСЛАВ, рођен 1922. у Ржаници, земљорадник, водник, { бригади од фебруара 1944, погинуо 5. децембра 1944. код Шида.

10ПИБ МОМИР, из Буковице, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 12. априла 1944. код Горњег Села.

ЈОПОВИБ Миљана БОЖИДАР, рођен 1922. у Дољанима, студент, политички комесар чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 24. априла 1944. код Слијепач доста.

10ПОВИК Панте ВЛАСТИМИР, рођен 1924. у Београду, радник, у бригади од новембра 1944, погинуо 15. децембра 1944. код Грабова.

ЈОПОВИК Саве БУРО, рођен 1922. келнер, водник, у бригади од октобра 1944, погинуо 26. априла 1945. код Велике Барне.

ЈОПОВИК Радоја ЖИВОРАД, из Стопање, у бригади од октобра 1944, умро од рана октобра 1944.

ЈОПОВИК Милована ЈОВО, из Поља, Шавник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 18. јануара 1945. на Бургеровом салашу.

ЈОПОВИК Чедомира МИЛИВОЈ, рођен 1920. у Београду, столарски радник, у бригади од новембра 1944, умро од рана добијених 12. децембра 1945. код Јаковаца.

ЈОПОВИК Нешка МИЛИЈА, рођен 1909. у Гораждама, Иванград, правник, у бригади од марта 1944, погинуо 7. маја 1944. на Вуковом брду, код Пријепоља.

ЈОПОВИК Стојана МИЛОРАД, рођен 1921. у Петровићима, Никшић, земљорадник, потпоручник, командир чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо децембра 1944. на Гајића парцели.

"ГОПОВИК Васа МИХАИЛО, рођен 1920. у Подгорици (Титоград), студент, политички комесар чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 12. априла 1944. на Габучини, код Бијелог Поља.

ЈОПОВИК Вацслава МИРКО, рођен 1920. у Шкаљарима, радник, поручник, командир батерије, у бригади од фебруара 1944, погинуо 26. априла 1945. код Велике Барне.

10ПОВИК Радивоја МИЛУТИН, рођен 1925. у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, умро од рана добијених 10. фебруара 1945. код Шида.

ЈОПОВИК Живорада РАДОЈЕ, рођен 1926, земљорадник, у бригади од септембра 1944, умро од рана добијених 26. јануара 1945. на Трумића салашу.

ЈОПОВИК Радомира ЧЕДОМИР, рођен 1923. у Степањи, у бригади од октобра 1944, погинуо 12. децембра 1944. код Грабова.

ЈРЕТЕЛ СТАНИСЛАВ, рођен 1914. у Љубљани, радник, у бригади од октобра 1944, погинуо 18. октобра 1944. у Раковици.

ЈРЉАНОВИК ЈЕЛЕНА, рођена 1925. у Петловачи, санитар вода, у бригади од новембра 1944, погинула 5. децембра 1944. код Шида.

ЈРОДАНОВИК Милисава МИРОСЛАВ, рођен 1924. у Стубленици, земљорадник, I бригади од октобра 1944, погинуо децембра 1944. у Срему.

ЈУШИК Војислава ДРАГОЉУБ, рођен 1920. у Забрдици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 27. априла 1945. код Велике Барне.

^АБРЕНОВИК Ника ПАВЛЕ, рођен 1925. у Пљевљима, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. децембра 1944. код Грабова.

'АДОВАНОВИК Васе ЈОВАН, десетар, рођен 1924. у Коцељеву, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо априла 1945. код Банове Јаруге.

'АДИВОЈЕВИК Властимира ЖИВКО, рођен 1920. у Стубленици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 29. новембра 1944. на Маторој шуми.

РАДИВОЈЕВИЋ Ранисава ВЛАДИСЛАВ, рођен 1920. у Туларима, земљорадник, десетар, у бригади од октобра 1944, погинуо 8. априла 1945. код Рачиноваца.

РАДИСАВЉЕВИЋ ВЕЛИМИР, рођен 1921. у Пљевљима, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 5. децембра 1944. код Шида.

РАДОВАНОВИЋ Рафаила ЖИВОРАД, рођен 1924. у Милорцима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 18. октобра 1944. у Београду.

РАДОВАНОВИЋ Драгутина МИЛАН, из Вранића, у бригади од новембра 1944, погинуо 18. јануара 1945. на Бургеровом салашу.

РАДОВАНОВИЋ Гојка МОМЧИЛО СТРУЈА, рођен 1923. у Коцељеву, земљорадник, водник, у бригади од септембра 1944, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

РАДОЈИЧИЋ Велимира СРЕДОЈЕ, рођен 1926. у Паљуви, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

РАДОЈИЧИЋ Војислава РАДИНКО, рођен 1919. у Паљуви, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 20. децембра 1944. код Миклушеваца.

РАДОЊИЋ Петра МИЛКА, рођена 1918. у Подгорици (Титоград), санитар вода, у бригади од децембра 1944, погинула 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

РАДОСАВЉЕВИЋ ЖИВОЈИЋ, из Београда, у бригади од октобра 1944, погинуо децембра 1944. код Чаковаца.

РАДУЛОВИЋ Луке РАДУЛЕ, рођен 1918. у Команима, земљорадник, потпоручник, командир чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 3/4. маја 1945. код Велике Плошнице.

РАДУНОВИЋ Радивоја РАКО, рођен 1925. у Лијевој Ријечи, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо априла 1944. на Улошевини, Мојковац.

РАЈКОВИЋ Новице ПАВЛЕ, рођен 1925. у Рогамима, ученик, у бригади од фебруара 1944, погинуо маја 1944. код Бијелог Поља.

РАКИЋ Љубомира ДРАГИША, рођен 1924. у Седларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 26. јануара 1945. на Трумића салашу.

РАКИЋ Живка ЗЛАТОМИР, рођен 1924. у Златарићу, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 5. априла 1945. код Рачиноваца.

РАКИЋ Вукашина МИЛАН, рођен 1925. у Туларима, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 18. априла 1945. код Бурића.

РАКИЋ Љубисава МИОДРАГ, рођен 1925. у Паљуви, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 5. децембра 1944. код Шида.

РАКИЋ Милана РАТОМИР, рођен 1913. у Витановцу, тесар, у бригади од фебруара 1945, погинуо 18. априла 1945. на Врчин Долу.

РАЛЕВИЋ Радивоја МИЛУТИЋ, рођен 1924. у Доњој Ржаници, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 16. маја 1944. код Зборишта.

РАЛЕТИЋ Светозара СЕКУЛА, из Ваљева, погинуо 31. јануара 1945. на Грчића салашу.

РАЛЕВИЋ ЈОВАН, рођен 1916. у Црмници, потпоручник, помоћник политичког комесара чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 2. маја 1944. на Грабу.

РАНКОВИЋ Кате АЛЕКСАНДАР, рођен 1922. у Коцељеву, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 8. децембра 1944. код Чаковаца.

РАНКОВИЋ Драгољуба ЗЛАТОМИР, из Баталага, рођен 1922, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 13. октобра 1944. у Раковици.

РАНКОВИЋ Живорада ВОЈИЋ, рођен 1922. у Малим Бошњацима, у бригади од октобра 1944, погинуо 5. децембра 1944. код Маторе шуме.

РАНКОВИЋ Радивоја МАРКО, рођен 1927. у Малој Моштаници, земљорадник, у бригади од децембра 1944, погинуо 15. децембра 1944. код Грабова.

РАНКОВИЋ Косана МИЛАН, рођен 1923. у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 7/8. априла 1945. код Бурића.

РАНКОВИИ Косана МИЛИВОЈ, рођен 1926. у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 2. јануара 1945. код Чаковаца.

РАНИСАВЉЕВИН Драгутина РАДИСАВ, рођен 1924. у Бабиној Луци, земљорадник, водник, у бригади од октобра 1944, погинуо 8. априла 1945. код Бурића.

РАОНИН Јована БЛАГОТА, рођен 1923. у Негобуђи, ученик, поручник, политички комесар чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 2. маја 1944. на Грабу.

РАОСАВЉЕВИН Блажа ВЕЛИМИР, рођен 1920. у Липову, студент, у бригади од октобра 1944, погинуо 5. децембра 1944. код Шида.

РИСТИН Живојина ЖИВОЈИН, рођен 1920. у Перишу, земљорадник, у бригади од децембра 1944, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

РОГАНОВИН Тома ВЛАДО, рођен 1925. у Брестници, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо октобра 1944. код Београда.

РУСМОВИН ДРАГИША, рођен 1923, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 5. децембра 1944. код Шида.

САНОВИН МИЛИСАВ, рођен 1926. у Бајевцу, погинуо 14. децембра 1944. на Гајића парцели.

САРИН Владана ВЛАДИСЛАВ, рођен 1920. у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 18. априла 1945. код Плетернице.

САРИН Владете МЛАДЕН, рођен 1927. у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 13. децембра 1944. код Шида.

СЕКУЛИН Младена ГОЈКО, рођен 1911, у бригади од фебруара 1945, погинуо 8. априла 1945. код Бурића.

СЕРАТЛИН Милинка МИЛКА, рођена 1920. у Буковици, санитар чете, у бригади од фебруара 1944, погинула 8. априла 1944. код Расова.

СИМЕУНОВИН Обрада МИРКО, рођен 1912, радник, млађи водник, командир вода, у бригади од новембра 1944, погинуо 25. априла 1945. код Велике Барне.

СИМЕУНОВИН Милосава АЛЕКСАНДАР, рођен 1929. у Табановићима, радник, у бригади од септембра 1944, погинуо 18. јануара 1945. код Чаковаца.

СИМЕУНОВИН Милована МОМЧИЛО, рођен 1923. у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 18. јануара 1945. код Чаковаца.

СИМИН Данила ВЕЛИСАВ, рођен у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 6. априла 1945. код Бурића.

СИМОНОВИН Живадина МИЛИВОЈЕ, рођен 1920. у Личком, Ниш, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

СИТАРИЦА Марка АНБЕЛКО, рођен 1924. у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 14. децембра 1944. код Грабова.

СИТАРИЦА Светозара ДРАГОСЛАВ, рођен 1923. у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

СПАСОЈЕВИН Чедомира АЛЕКСАНДАР, рођен 1921. у Новацима, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 19. децембра 1944. код Шида.

СПАСОЈЕВИН Михаила ВЛАСТИМИР, рођен 1923. у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 12. децембра 1944. код Чаковаца.

СПАСОЈЕВИН Светозара ЉУБИСАВ, рођен 1922. у Туларима, земљорадник, десетар, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. децембра 1944. код Грабова.

СРЕТЕНОВИН Милоша БРАНИСЛАВ, рођен 1922. у Београду, у бригади од октобра 1944, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

СРЕККОВИН Љубомира РАДИСАВ, рођен 1924. у Баточини, земљорадник, у бригади од фебруара 1945, погинуо 21. априла 1945. код Андријеваца.

СТАЈИБ Радована МИОДРАГ, рођен 1923. у Београду, ученик, у бригади од новембра 1944, погинуо 12. децембра 1944. код Чаковаца.

СТАНИБ Љубомира ДОБРИВОЈ, рођен 1924. у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 7/8. априла 1945. код Бурића.

СТАНКОВИН ДРАГАН, из Карловаца, у бригади од октобра 1944, погинуо 18. јануара 1945. на Бургеровом салашу.

СТАНКОВИН Донета ДРАГАН, рођен 1920. у Кореници, у бригади од новембра 1944, погинуо 20. априла 1945. код Завршја.

СТАНКОВИН Драгомира ЉУБОДРАГ, рођен 1927. у Тешици, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 6. априла 1945. код Бурића.

СТАНКОВИН РАДОМИР, рођен 1922. у Ступници, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

СТАНКОВИН Душана МИЛОРАД, рођен 1925, ложач, у бригади од септембра 1944, погинуо 6. априла 1945. код Бурића.

СТАНКОВИН Јована СВЕТОЗАР, рођен 1924. у Горичанима, радник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 28. маја 1944. на Јадовнику.

СТАНКОВИН Златомира СЛАВОЉУБ, у бригади од септембра 1944, погинуо јануара 1945. код Чаковаца.

СТАНКОВИН Владимира СЛАВОЉУБ, рођен 1927. у Стубленици, погинуо 12. јануара 1945. код Чаковаца.

СТАНОЈЕВИН Николе МИОДРАГ, рођен 1926. у Степањи, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 8. децембра 1944. код Каишеваца.

СТАНОЈЛОВИН Велимира АЛЕКСАНДАР, рођен 1923. у Паљуви, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 17. јануара 1945. код Чаковаца.

СТАНОЈЛОВИН Радована МИЛАДИН, рођен 1923. у Паљуви, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 5. децембра 1944. код Шида.

СТАМЕНКОВИН Стојана ДРАГОЉУБ, рођен 1924. у Дукату, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо априла 1945. код Славонског Брода.

СТАМЕНКОВИН МИХАИЛО, из Коцељева, земљорадник, погинуо 8. децембра 1944. код Чаковаца.

СТАМЕНКОВИН Недељка НИКОЛА, рођен 1926. у Дукату, земљорадник, у бригади од децембра 1944, умро од рана добијених 11. фебруара 1945. код Шида

СТАМЕНКОВИН Димитрије СПАСОЈЕ, рођен 1925. у Милочишту, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 6. априла 1945. код Бурића.

СТОЈАНОВИК Милутина ДРАГИЊА, рођена 1927. у Полици, старији водник, четна болничарка, у бригади од априла 1944, умрла априла 1945. од рана добијених 18. јануара 1945. код Шида.

СТОЈАДИНОВИН Николе ДРАГУТИН, рођен 1911, настојник, у бригади од фебруара 1945, погинуо 26. априла 1945. код Велике Барне.

СТОЈАНОВИН Милана БОРБЕ, рођен 1912. у Дубници, јорганџија, у бригади од фебруара 1945, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

СТОЈАНОВИН Милана МИЛУН, рођен 1922. у Баби, земљорадник, у бригади од јула 1944, погинуо 22. априла 1945. код Андријеваца.

СТОЈАНОВИН Гроздана ПЕТРОНИЈЕ, рођен 1924. у Горњој Власи, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 12. јануара 1945. код Чаковаца.

СТОЈИН Миодрага БОГДАН, рођен 1923. у Београду, у бригади од октобра 1944, погинуо 5. децембра 1944. код Шида.

СТОЈИН Николе ЖИВКО, рођен 1920. у Ваљеву, радник, у бригади од марта 1944, погинуо 15. децембра 1944. код Грабова.

СТОЈИШИБ НЕДЕЉКО, рођен 1924, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 9. априла 1945. код Бурића.

СТОЈКОВИН Николе РАДОЈЕ, из Полимља, земљорадник, погинуо 12. априла 1944. код Горњих Села.

СТОЈИЉКОВИН Живојина ВЛАСТИМИР, рођен 1925. у Доњем Драговљу, земљорадник, у бригади од новембра 1944, умро маја 1945. од рана задобијених 3. маја 1945. код Бјеловара.

СТОЈИЉКОВИН Гаврила РАДОСЛАВ, рођен 1925. у Семчу, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 18. априла 1945. код Плетернице.

СТЕФАНОВИН Милорада БУДИМИР, рођен 1924. у Перишу, земљорадник, у бригади од децембра 1944, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

СТЕФАНОВИН Костадина СЛАВКО, рођен 1927, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 8. априла 1945. код Бурића.

СТЕВАНОВИН Никодија СТАМЕН, рођен 1924. у Чагровцу, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 8. јануара 1945. код Чаковаца.

СТРУЊАШ Милоша БРАНКО, рођен 1926. у Боану, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 14. априла 1944. на Мајсторовини.

СУБОТИН Буре ВОЈИН, рођен 1925. у Обровцу, политички делегат вода, у бригади од октобра 1944, погинуо 18. јануара 1945. на Бургеровом салашу.

СУБОТИН Буре ЛУКА, рођен 1922. у Обровцу, земљорадник, погинуо децембра 1944. на Гајића парцели.

СУКНОВИН Глигора СЛАВКО, рођен 1925. у Јасену, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 14. априла 1944. на Мајсторовини.

ТАДИН Живка ВЕЛИМИР, рођен 1922. у Стубленици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 18. априла 1945. код Сибиња.

ТАБАКОВИН Радојице ДУШАН, рођен 1922. у Новацима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо новембра 1944. на Фрушкој Гори.

ТАНАСИЈЕВИН Милоша ОБРАД, рођен 1924. у Смрдоњи, Шибеник, у бригади од октобра 1944, погинуо 20. априла 1945, код Завршја.

ТАНАСИН Илије МИОДРАГ, рођен 1922. у Баталогама, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 15. децембра 1944. код Грабова.

ТАСИН Влајка АТАНАС, рођен 1924. у Виландрици, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо 6. априла 1945. код Бурића.

ТАСИН Добривоја ИЛИЈА, рођен 1906. у Раковици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 4. децембра 1944. на Маторој шуми.

ТЕШИН Бошка МИЛЕТА, рођен 1922. у Новацима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 25. децембра 1944. на Гајића парцели.

ТЕШИН Јована ЖИВАДИН, рођен 1924. у Новацима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, умро 27. децембра 1944. од ране добијене 25. децембра код Чаковаца.

ТИМИН Бранислава БОРИСАВ, рођен 1922. у Баталогама, у бригади од 1944, умро 25. октобра 1944. од рана задобијених у борбама за Београд.

ТОМИН Владана ТИХОМИР, рођен 1923. у Баталогама, у бригади од октобра 1944, погинуо априла 1945. код Жупање.

ТМУШИН Љуба МИЛОРАД, рођен 1920. у Скоковцу, земљорадник, заставник, политички делегат вода, у бригади од фебруара 1944, погинуо 14/15. децембра 1944. на Гајића парцели.

ТРИШЕВИЋ Драгомира НЕДЕЉКО, рођен 1923. у Паљуви, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 5. децембра 1944. код Шида.

ТОДОРОВИЋ Милутина АЛЕКСАНДАР, рођен 1920. у Сланцима, земљорадник, погинуо 14. децембра 1944. на Гајића парцели.

ТОДОРОВИЋ Драгомира БОРИСЛАВ, рођен 1921. у Баталагама, у бригади од октобра 1944, погинуо априла 1945. код Гуње.

ТОДОРОВИЋ Николе ВОЈИСЛАВ, рођен у Малинско.м, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 27. априла 1944. на Борића брду.

ТОДОРОВИЋ Војислава ЗДРАВКО, рођен 1924. у селу Суботици, у бригади од септембра 1944, погинуо 8. јануара 1945. у Чаковцима.

ТОДОРОВИЋ Петра МАРКО, рођен 1923. у Мркама, водник, политички делегат вода, у бригади од фебруара 1944, погинуо 18. јануара 1945. на Бургеровом салашу.

ТОДОРОВИЋ Крстивоја РАДИВОЈЕ, рођен 1922. у Баталагама, у бригади од октобра 1944, погинуо априла 1945. у Рачиновцима.

ТОМАШЕВИЋ Јована МИЛО, рођен 1923. у Брени, Цетиње, земљорадник поручник, командир чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 14. децембра 1944. на Бургеровом салашу.

ТОМИЊ Милана АТАНАСИЈЕ, рођен 1927. у Великој Кикинд, радник, у бригади од новембра 1944, погинуо 6. јануара 1945. код Негославаца.

ТОМИЊ Евгенија ЛЛ/БИША, рођен 1918. у Горњем Милановцу, службеник, потпоручник, помоћник политичког комесара чете, у бригади од новембра 1944, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

ТОМИЊ Живка БРАНИСЛАВ, рођен 1924. у Осеченици, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

ТОМИЊ Огњена МОМИР, рођен 1927. у Провалији, Буковица, погинуо 1944. код Бијелог Поља.

УГРЕНОВИЋ Луке БОГДАН, рођен у Граченици, Андријевица, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 18. априла 1944. на Филиповића коси.

УМЧАР Ивана ИВАН, рођен 1911. у Горици, машински техничар, водник, у бригади од октобра 1944, погинуо 16. децембра 1944. код Грабова.

ФИЛИПОВИЋ Александра НИКОЛА, рођен 1926. у Београду, у бригади од октобра 1944, погинуо 4. децембра 1944. на Маторој шуми.

ФИРСТЕ Антона ЈОЗЕФ, рођен 1909. у Корушкој, радник, у бригади од септембра 1944, погинуо 12. јануара 1945. код Чаковаца.

ФУШТИЊ Петка ВОЈИСЛАВ, рођен 1916. у Пољима, Колашин, подофицир, водник, заменик командира чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 15. децембра 1944. код Грабова.

ХАСАНОВИЋ АаУТКО, рођен 1923. у Пљевљима, ученик, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

ХАЦИЊ Бошка МИЛИВОЈ, рођен 1919. у Туларима, земљорадник, десетар, у бригади од октобра 1944, рањен на Отоку, умро од рана 28. децембра 1944.

ЦИЦМИЊ Јанка ДАНИЛО, рођен 1925. у Столцу, Плужине, земљорадник, командир одељења аутоматичара, погинуо на сремском фронту.

ЦВЕЈИК Милана ВОЈИСЛАВ, рођен 1916. у Шапцу, радник, политички комесар Чете, у бригади од септембра 1944, погинуо 9. априла 1945. код Бурића.

ЦВЕТИБ Косте МАРКО, рођен 1922. у Сињу, у бригади од новембра 1944, погинуо 18. јануара 1945. на Бургеровом салашу.

ЦВЕТКОВИБ Симона РАДОЈИЦА, рођен 1927. у Горњем Душнику, земљорадник, у бригади од новембра 1944, погинуо априла 1945, у Сремској Митровици.

ЦЕРОВИБ Драга ЉУБОМИР, рођен 1913. у Никшићу, трговачки помоћник, у бригади од октобра 1944, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

НАТОВИН Александра МИЛАН, рођен 1918. у Котору, пекар, у бригади од фебруара 1944, погинуо 17. априла 1944. код Дувањања.

БИРИЛОВ Љубомира ЈАНКО, рођен 1921. у Новацима, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 7. јануара 1945. код Чаковаца.

НИРИБ Живојина ВОЈИСЛАВ, рођен 1925. у Перишу, земљорадник, у бригади од децембра 1944, погинуо 10. априла 1945. код Бурића.

БОРИБ Стојана СТОЈАДИН, рођен 1923. у Ступници, земљорадник, у бригади од октобра 1944, погинуо 6. априла 1945. код Бурића.

НОСОВИН Луке ВУКО, рођен 1924. на Цетињу, ученик, заставник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

НУЛАФИБ ПОАЗКА, рођена 1925. у Лугама, Иванград, санитет чете, у бригади од фебруара 1944, погинула 3. децембра 1944. на Маторој шуми.

ЧАВОР Пера ГАВРИЛО, рођен 1920. у Чаворима, занатлија, пручник, политички комесар чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 27. априла 1944. на Борића брду.

ЧОГУРИН Пунише ДРАШКО, рођен 1922. у Липову, земљорадник, заставник, командир вода, у бригади од фебруара 1944, умро од рана септембра 1944.

ШАРАЦ Аћима ШПИРО, из Цивљана, Сињ, у бригади од октобра 1944, погинуо 29. новембра 1944. на Маторој шуми.

ШАРИК Антуна ЈОСИП, рођен 1925, земљорадник, у бригади од септембра 1944, погинуо 7. априла 1945. код Бурића.

ШАРОВИК Рада НИКОЛА, рођен 1923. у Жабљаку, ученик, десетар, у бригади од новембра 1944, погинуо децембра 1944. на Гајића парцели.

ШЕНИК ЕРНЕСТ, рођен 1923. у Београду, четкар, у бригади од новембра 1944, погинуо 12. децембра 1944. код Чаковаца.

ШЉИВАНЧАНИН Савића МИЛОШ, рођен 1917. у Шавнику, земљорадник, поторучник, командир чете, у бригади од фебруара 1944, погинуо 6. априла 1945. код Бурића.

ЈУЈДОВИК Миленка СТАНИМИР, рођен 1923. у Планиници, у бригади од октобра 1944, погинуо 17. октобра 1944. у Београду.

ЈУНДИК Ристе БОЖО, рођен 1908. у Васиљевићима, земљорадник, у бригади од априла 1944, погинуо априла 1944. на Мајсторовини.

ПУКОВИК Матије ГЕРО ПЕРИЦА, рођен 1924. у Липову, ученик, заставник, командир вода, у бригади од октобра 1944, погинуо 16. децембра 1944. код Грабова.

ПЕКПАНОВИК Новице ЛАБУД, рођен 1926. у Колашину, ученик, десетар, у бригади од фебруара 1944, погинуо 14. октобра 1944. код Раковице.

ПЕКПАНОВИК Томаша МИХАЈЛО, рођен 1914. у Липову, земљорадник, у бригади од фебруара 1944, погинуо 1944. на Оброву, Бијело Поље.

САДРЖАЈ

	Страна
РИЈЕЧ ИНИЦИЈАТИВНОГ ОДБОРА	7
НАРЕДБА ШТАБА 2. УДАРНОГ КОРПУСА НОВЈ О ФОРМИРАЊУ 8. ЦРНО- ГОРСКЕ УДАРНЕ БРИГАДЕ	9
Бошко Брајовић: ОСНИВАЊЕ, ПУТ И ДЈЕЛО БРИГАДЕ	11
Војни Норовић: КРАТАК ПРЕГЛЕД ВАЖНИЈИХ ДЕЈСТАВА БРИГАДЕ	21
У ДАНИМА ФОРМИРАЊА БРИГАДЕ	29
ЉубоБојић: ВЕЛИКИ, СВЕЧАНИ ДАН	31
Милан Радојчић Соле: ПОСТАДОХ КУРИР	32
Момчило Милашиновић: ДЈЕЧАЦИ	33
Бранко Вучковић: ЗАКАСНИЛИ СМО НА СВЕЧАНОСТ	34
Перо П. Перовић: РАСПОРЕДИШЕ МЕ У 8. БРИГАДУ	38
Даница Лаковић-Николић: ЧЕТИРИ ДЈЕВОЈЧИЦЕ	39
Блажо Жугић: ПРВО ЗАКАШЊЕЊЕ, ПРВА КРИТИКА И ПРВА АКЦИЈА	41
Вељо Радиновић: ПРЕКО ЛИМА НА ЧЕТНИЧКУ ГРУПУ	43
Драгић Недовић: СА ПУШКОМИТРАЉЕЗОМ ДО МОЈКОВЦА	48
Добрашин Шошкић: САН ЈЕ ЈАЧИ ОД ГЛАДИ	49
Перо П. Перовић: ПРВИ ОКРШАЈ	50
Мироје Перовић: БЈЕЛАСИЦОМ ЈЕ ОДЈЕКИВАЛА НАША ПЈЕСМА	52
Драго Мирановић: ПРОБИЛИ СМО СЕ ИЗ ОКРУЖЕЊА	53
Мојсије Копривица: ПЕТНАЕСТ ДАНА ОДСЈЕЧЕН ОД ЈЕДИНИЦЕ	57
У ЦРНОЈ ГОРИ И САНЦАКУ	61
Блажо Марковић: НА МОЈКОВАЧКИМ ПОЛОЖАЈИМА	63
Саво Лучић: БОЈ НА УЛОШЕВИНИ	66
Божидар Зоговић: НА УЛОШЕВИНИ	69
Свето Миловић: ПАЛИ СУ У ЈУРИШУ НА МОЈКОВАЧКЕ КОСЕ	70
Перо П. Перовић: ЗАПЛЕНИЛИ СМО ПУШКОМИТРАЉЕЗ БУГАРСКОГ ПОРЕКЛА	71
Рајко Секуловић: БОКО КОПРИВИЦА	73
Миливоје Радовић: НИЈЕ ТРЕБАЛО НИШАНИТИ	74
Мироје Перовић: ЧЕТА ЈЕ ИЗЕНАБЕНА	77
Милорад Јакић: ВИ ПУЗИТЕ, ЈА НЕНУ	77
Добрашин Шошкић: ЗНАМ ЈА, БОЛАН, ДА СТЕ ВИ НАША ВОЈСКА	79

Д. Вуцелић: РЕКАО САМ МУ ДА ГА НККАД НЕНУ ЗАБОРАВИТИ (ратна штампа).	8 1
Вељко Радоњић: НА ВРХУ ГРАБА ОСТАДЕ СЕДАМ ДРУГОВА (ратна штампа).	82
Перо П. Перовић: ПАДОШЕ ПРВИ БОРЦИ.	83
Вукица Врсјаков: НА СТРАЖИ.	85
Раденко Вељић: ЈЕСИ ЛИ ТИ, КОМАНДИРЕ?.	87
Милан Радојчић Соле: ЦРНИ ВРХ.	88
Јово Јола Касалица: НА БИЈОВОМ ГРОБУ.	89
Драго Недовић: НАПАД НА ГРАДИНУ.	91
Боко Станковић: ЗА РАЊЕНОГ ДРУГА.	92
Драго Божановић: »ГАЧАНИ«.	93
Рајко Секуловић: »ДЕМОКРАТСКО« САНДУЧЕ.	94
Крсто Радовић: НА ОБРОВУ.	95
Никола Павличић: ДВИЈЕ БОРБЕ.	96
Душан Марић: ПОЛИТИЧКИ КУРС У ЛЕКОВИНИ И МОЈЕ ПРВО ПРЕ-ДАВАЊЕ.	99
Љубомир Бојић: КОМАНДАНТОВА ПИШТАЉКА.	100
Миодраг Влаховић Скојо: ЗАЈЕДНО СУ ОСТАЛИ НА ОБРОВУ.	101
Милан Павловић: БОРБЕ ИСТОЧНО ОД РИЈЕКЕ ЛИМА.	102
Раденко Вељић: ГРУНУЛО ЈЕ ОСАМ ПУШКОМИТРАЉЕЗА.	107
Зарија Гојковић: НИКАД НИЈЕСАМ ВИДИО ТОЛИКО ЧОКОЛАДЕ И БОМБОНА.	108
Миливоје Ј. Максимовић: СА 1. БАТАЉОНОМ.	111
Божидар Зоговић: ОД ЗАОСТРА ДО КОЗОМОРА.	119
Перо П. Перовић: ПАЊ НАД ГРОБОМ ИЛИЈЕ КАЛУБЕРОВИКА.	123
Милан Радојчић Соле: КАКО ЈЕ КОЛЕ ПОСТАО БОМБАШ.	127
Вељко Чобелић: ОД ШТИТАРИЦЕ ДО КРУШЕВА.	129
Јово Јола Касалица: СМЕНА КОЈА ТО НИЈЕ БИЛА.	137
Владо Томашевић: ЗА ПРИМЈЕР ДРУГИМА.	139
Драго Мирановић: ПЈЕВАЛИ СМО УЗ ПРАТЊУ НЕПРИЈАТЕЉСКОГ »ОРКЕСТРА«.	142
Засилије Милутиновић: ТРИ СЈЕКАЊА.	144
Душан Марић: А ТАРА, ЉЕПША ОД СВИХ РИЈЕКА НА СВИЈЕТУ.	146
Јеро П. Перовић: СВЕТЛУЦАЈУ ЛИ КУРШУМИ У ЛЕТУ.	149
Зукица Врсјаков: МАРТА.	155
Урагутин Марковић Цар: КУРИРСКА НОК.	157
»лагота Булатовић: НАЈДУЖИ МАРШ.	158
Петар Коматина: СУСРЕТ СА ПРОЛЕТЕРИМА.	159
Лилан Радојчић Соле: ЗЕКО И ЊЕГОВ МИТРАЉЕЗ.	160
І СРБИЈИ И У БОРБАМА ЗА ОСЛОБОБЕЊЕ БЕОГРАДА.	163
ІАРЕДБА (бр. 479 штаба 1. прслетерске дивизије за 4. септембар 1944. год.)	164
Јојин Коровић: ДЕЈСТВА БРИГАДЕ НА ПРОСТОРУ СЕЛА ГОРЊЕ И ДОЊЕ ВАРДИШТЕ И МОКРА ГОРА.	165
Крагутин Марковић Цар: СВЕ СЕ ДОБРО ЗАВРШИЛО.	167
Јеро П. Перовић: ДВОСТРУКО СЛАВЈЕ (Ушли смо у Србију и — у 1. пролетерску дивизију).	170

Араго Божановић: ПРОДОР БРИГАДЕ У СРБИЈУ (ратна штампа)	177
Мирка Михаљевић-Шћекић: МОРА ДА ЈЕ ОПАСНО, И КОМАНДАНТ ЈЕ У СТРЕЉАЧКОМ СТРОЈУ (Борба на Вардишту).	178
М. Поповић: У СРБИЈУ! (ратна штампа).	179
Љубо Бојић: А У БУРЕТУ ВОДА.	180
Никола Павличић: РАЗНЕСЕ ИХ ГРАНАТА.	181
Благота Булатовић: НИЈЕМЦИ СУ ИЗНЕНАБЕНИ (У заштитници на Шаргану).	182
Милан Радојчић Соле: ГРАНАТА У КАЗАНУ.	183
Рајко Секуловић: ТРИДЕСЕТ РУКОВОДИЛАЦА ЗА 17. ДИВИЗИЈУ	185
Милан Д. Митровић: ПРВИ СУСРЕТ СА БРИГАДОМ.	185
Борђе Боровић: ПОНОВО СА ПАРТИЗАНИМА.	187
М. Тмушић: САМ ГА ЈЕ НАРОД ОСУДИО (ратна штампа).	188
Драго Вујошевић: БРИГАДА У БЕОГРАДСКОЈ ОПЕРАЦИЈИ	188
Перо Раичевић: БЕОГРАБАНИ СУ НАС ОДУШЕВЉЕНО ДОЧЕКАЛИ И У СВЕМУ ПОМАГАЛИ.	211
Обрад Бјелица: »ИЗГУБЉЕНИ« БАТАЉОН.	218
Милан Павловић: ТРЕНИ БАТАЉОН У БОРБАМА ЗА ОСЛОБОБЕЊЕ БЕОГРАДА.	220
Перо П. Перовић: ЗАСТАВА СЛОБОДЕ НА ПАЛАТИ »АЛБАНИЈИ« (4. батаљон у борби за ослобођење Београда).	226
Дара Милачић-Дозет: НАШ КОМАНДАНТ МИЛИСАВ БУРОВИН	242
Миодраг Мирковић: ОДРЕБЕН САМ ЗА ВОДИЧА СОВЈЕТСКИМ ТЕНКИСТИМА.	245
Петар Коматина: СУСРЕТ КАКАВ НИСМО ЖЕЛЕЛИ.	247
Никола Павличић: КРОЗ БЕОГРАД.	248
Милан Д. Митровић: У РАКОВИЦИ.	249
Јово Јола Касалнца: НАЈМАЊА НЕОПРЕЗНОСТ ДОНОСИЛА ЈЕ ЖРТВЕ	250
М. Кулић: ХРАБРЕ БОЛНИЧАРКЕ (ратна штампа).	252
Обрад Бјелица: ЧЕТНИЧКА ПОСЛА.	253
Јованка Вуковић: ЧЕТА ЛУТАКА.	254
Мирко Кулић: ЖАЛОСНИ СМО ШТО НЕ МОЖЕМО ДАЉЕ.	256
Милета Срећковић: ДРУЖЕ, ПА ТИ СИ БОС!	257
Обрад Бјелица: НАЈДРАЖИ ПОКЛОН.	258
М. Б.: И ЈА ХОНУ ДА ДОПРИНЕСЕМ ОСЛОБОБЕЊУ НАШЕ ЗЕМЉЕ (ратна штампа).	258
Стево Миловић: КАО БУЈИЦА УЛИЦАМА БЕОГРАДА.	259
Богдан Карацић: ПОГИБОШЕ ИСТОГ ДАНА НИКО ГРОЗДАНИН И ШБЕ-ПАН ПАВИБЕВИН.	261
Илија Прелевић: БОРБА ЗА »АЛБАНИЈУ« И ЗБОР У »БАЛКАНУ«	262
Бранко Вучковић: ПЈЕВАО ЈЕ И ВЕСЕЛИО СЕ БЕОГРАД	263
Милан Шановић: ПОЛИТИЧКИ РАД У 3. ЧЕТИ 1. БАТАЉОНА (из дневника)	265
Перо П. Перовић: МЈЕСЕЦ ДАНА У ОСЛОБОБЕНОМ БЕОГРАДУ	268
Јандрашевић: ЗАКЛЕТВА (ратна штампа).	270
Перо Перовић: НИКАД И НИКО НИЈЕ ТАКО НАВИЈАО (Фудбалска утакмица у ослобођеном Београду) !	271

Обрад Бјелица: У НОВИМ УСАОВИМА РАТОВАЊА.	275
СПИСАК РУКОВОДЕНЕГ КАДРА БРИГАДЕ (Штаба бригаде, ириштапских јединица и штабова батаљона) — новембра 1944. године.	279
Милан Шановић: ПРВА БОРБА НА СРЕМСКОМ ФРОНТУ.	280
Бранко Вучковић: ПОГИНУО ЈЕ КОМАНДАНТ БРИГАДЕ САВО МАШКОВИК	283
Драго Божановић: ПАЛА СУ ДВА ДУШАНА, ДВА КОМАНДАНТА 1. БАТАЉОНА.	283
Владанка Јовановић: УМРО ЈЕ СА ОСМЕХОМ НА ЛИЦУ (сећање на Душана Алексића).	286
Љубо Бојић: СВЕТОЗАР ВЛАХОВИК ПИЊО.	287
Јово Јола Касалица: НЕПРИЈАТЕЉ ЈЕ ПРЕВАРИО КОМАНДИРА ВОДА	288
Драго Божановић: МАТОРА ШУМА — КРВАВА РАНА.	290
Мирко Кулић: У ЛЕДЕНОМ ОКЛОПУ (Борбе 2. батаљона децембра 1944. године).	292
Перо П. Перовић: КОД ДУБОКЕ БАРЕ.	295
Миодраг Влаховић Скојо: ПРВИ ПЛЕС.	301
Перо П. Перовић: БУГАРСКО ИЗЕНАБЕЊЕ.	301
Мирко Кулић: НЕУСТРАШИВИ МИТРАЉЕЗАЦ ЉУБО НИКИТОВИК	302
Јово Јола Касалица: БОРБЕ ОКО СТАНИЦЕ ГРАБОВО.	303
Душан Шеровић: ЖЕЛЕО САМ ДА ЖИВИМ И ДА ИЗВРШИМ ЗАДАТАК	305
Јошо Банићевић: НА ВИЈЕСТ О СМРТИ КОМАНДИРА МИЛА ТОМАШЕВИКА.	311
Мирослав Поповић: НАРЕБЕЊЕ — ИЗВРШЕЊЕ.	312
Момчило Радовановић Струја: КРОЗ СРЕМ.	313
Стеван Петровић: НИСМО ВАЉДА БАШТОВАНИ (Хумореска)	315
Љубо Бојић: ИСКУСТВО, АЛИ ГОРКО.	317
Ружа Петровић: ОЈ ГРАБОВО, СТАНИЦЕ КРВАВА.	319
Јово Јола Касалица: НЕОСТВАРЕНА ЖЕЉА.	321
Илиан Рашевић: ГАЗИЛИ СМО ДУБОКУ ВОДУ.	323
Александар Томић: КУВАРИ СУ ПОГИНУЛИ	324
Стеван Петровић: КОД ЧАКОВАЦА	325
Јово Јола Касалица: ПРОТИВНАПАД 3. И 1. БАТАЉОНА КОД ЧАКОВАЦА	328
Срсто Радовић: КОМЕСАР ЈЕ ИЗВУКАО РАЊЕНОГ ПУШКОМИТРАЉЕСЦА	329
Јово Јола Касалица: У ЗАШТИТНИЦИ.	330
Драго Божановић: АКТИВНОСТ КОМУНИСТА У ПРЕДАСИМА ИЗМЕБУ ДВИЈЕ БОРБЕ.	333
Илиан Д. Митровић: НЕОБИЧНА ОБУКА.	335
Илиан Д. Митровић: СРЕКНЕ ТИ РАНЕ, ДРУЖЕ!	335
Јово Јола Касалица: ТАКО СМО СТИЦАЛИ ИСКУСТВА.	336
Јово Јола Касалица: СМРТИ (Зорин први и последњи скојевски задатак — командир Душан Кривокапић поздравео је борце своје чете — Два непозната борца из моје 8. бригаде).	339
Владанка Јовановић: НИЈЕ СЕ ОСТВАРИЛА ЧЕДИНА ЖЕЉА — ДА НАС ДВЕ ПРОШЕТА ЧЕЗАМА КРОЗ ЗАГРЕБ.	342
Перо П. Перовић: ЦЕЛЕ ЗИМЕ У РОВОВИМА.	344
Миодраг Мирковић: ШТЕДЉИВО ТРОШИТИ МУНИЦИЈУ	348
Илиан Д. Митровић: ПРВО ВОЈНО ШКОЛОВАЊЕ.	349

Војислав Стефановић: ОСАМНАЕСТ ГЕАЕРА ИЗВАДИШЕ, АЛИ ИХ ОСТА И ЗА »УСПОМЕНУ«	350
Љубомир М. Јосић: ИСПЕВАЛИ СМО СВОЈУ, ИНВАЛИДСКУ ПЕСМУ	352
Гојко Милошевић: СПОМЕНИК У ЧАКОВЦИМА.	355
Милан Радојчић Соле: ДА СЕ ПРОМЕНИМО.	356
Љубо Божић: ДВА ПУШКОМИТРАЉЕСЦА ЗА ДВОЈИЦУ КОМЕСАРА	358
У РОВОВИМА СРЕМА (ИЗ РАТНЕ ШТАМПЕ).	360
Борци 2. чете: ОСВЕТИНЕМО ТЕ (другу Војку Петровићу).	360
Милић Ковачевић: БОРБЕ 3. и 4. ДЕЦЕМБРА.	361
Алека Ненадовић: НАШ ДРУГ ЈОВИЦА.	362
Милан Сарић: ПОГИНУО МИ ЈЕ БРАТ, ИДЕМ ДА ГА САХРАНИМ	363
Н. Гвозденовић: ЧЕДОМИР ЈЕ ПАО.	363
Борисав Мемедовић: БОРБА ЗА КАИШЕВАЧКИ САЛАШ.	364
Симо Станковић: СМРТ ПУШКОМИТРАЉЕСЦА МИЛАДИНА ПЕТРОВИНА	365
Деса Милошевић: У МИКЛУШЕВЦИМА.	365
М. Стојић: ХРАБРОСТ ДРУГАРИЦЕ МИЛОСАВЕ ЛОПИЧИН	366
В. Д.: СА ПОЛОЖАЈА.	367
Драгутин Прелаз: СВЕТА ВАТРА.	367
БОРБЕ 1. БАТАЉОНА.	369
П. Н.: ДРУГА.	370
Михаило Радовић: НА ОДМОРУ.	372
Омл. доп.: МОМЧИЛО РАДОВАНОВИН.	372
Војислав Цвејић: ПАЛА ЈЕ И ЗОРА ДУТИНА.	373
Бранимир Бабић: НАША БОРБА ПО СРЕМУ.	374
М. Р.: БРАНКО ОЛУЈИН.	375
ПОДЕЛА ПРВИХ ОДЛИКОВАЊА.	375
В. Ш.: НОВИНЕ НА ПОЛОЖАЈУ.	377
ПОЗДРАВИ БРАТСКИХ БРИГАДА	378
Веселин Драгачевац: ПИСМО БОРЦА.	380
Омлад. доп.: БРИГАДНО ТАКМИЧЕЊЕ.	380
ПРОСЛАВА ГОДИШЊИЦЕ БРИГАДЕ (Поздравни телеграми бригади пово- дом годишњице формирања).	383
БАЦАЧКА БАТЕРИЈА БРИГАДЕ.	385
НАШЕ РАДИОНИЦЕ.	386
Бранко Алвировић: ПРВИ ПУТ НА КУРИРСКОМ ЗАДАТКУ.	387
В. Д.: НАШ КУРИР.	388
Р. Т.: УДАРНИК ЖИВОЈИН ПЕШИК.	389
Б. Ш.: ДРУГОВИ ИЗ ПЕКАРСКЕ РАДИОНИЦЕ УДВОСТРУЧИЛИ УЧИНАК	389
Драгутин Прелаз: КОД ГРЧИКА САЛАША.	390
Ж. К.: КОЊА САМ ВРАТИО.	390
В. Д.: КОМЕСАР ДРАГО И ЖИВОТА БИРЧАНИН БРАНЕ БУНКЕР	391
Михаило Радовић: НОК У БУНКЕРУ.	392
Жарко Кулић: НАПАД ЈЕ ОДБИЈЕН.	393
Б. Шупица: ПРОСЛАВА ДАНА СПОРТА.	394

	Страна
ОД СРЕМА ДО ПОБЈЕДЕ	397
Василије Краљевић: У ЗАВРШНИМ ОПЕРАЦИЈАМА	399
Драго Божановић: ОСЛОБОБЕЊЕ СТРОШИНАЦА	404
Радосав М. Стијовић: ТЕШКЕ БОРБЕ	407
Василије Б. Радуловић: НЕПРИЈАТЕЉ ЈЕ ОГОРЧЕНО БРАНИО СЕЛО ЂУРИЋЕ	409
Милорад Јакић: ТЕЖАК ЈЕ БИО ТАЈ ДАН ЗА ЧЕТУ	411
Драгиша Вушановић: ИЗВЛАЧЕКИ ПОГИНУЛОГ КОМАНДИРА РАЂЕНА ТРИ БОЛНИЧАРА	412
Живко Митровић: ПОСЛЕДЊА БОРБА КОМАНДИРА БОРБА КОПРИВИЦЕ	415
Стеваи Петровић: ВОДНИ ДЕЛЕГАТ МИРКО ВЛАХОВИК	415
Василије Б. Радуловић: НА ВРЧИН ДОЛУ	417
Василије Радуловић: БОРБЕ ЗА ВЕЛИКУ БАРНУ	419
Милорад Јакић: ИЗЕНАДНЕ ЖРТВЕ	421
Василије Б. Радуловић: НАПАД НА НОВУ ПЛОШЧИЦУ	422
Василије Б. Радуловић: ЧЕТА СЕ ВРАТИЛА ДОМОБРАНСКИМ КАМИ- ОНИМА	423
Василије Краљевић: РАЗОРУЖАЛИ СМО 18. УСТАШКУ ДИВИЗИЈУ	425
Милан Радојчић Соле: ПРВИ ДАН СЛОБОДЕ	427
И ЈОШ О БРИГАДИ	429
Драго Божановић: НА ПУТУ БРАТСТВА И ЈЕДИНСТВА	431
Илија Прелевић: ПОЛИТИЧКИ И ПРОСВЈЕТНИ РАД У БРИГАДИ	434
Перо Жарковић: МЛАДИ У БРИГАДИ	438
Дара Кубурић-Хинић: САНИТЕТ ЈЕ УВЕК ИМАО ПОСЛА	442
Владанка Јовановић: СТАРИНА СИМО БАБИК	443
Илија Прелевић: МИЛИЈА САВЕЉИК	445
Марта Корац: НАЈТЕЖЕ ЈЕ КАД НЕ МОЖЕШ ПОМОКИ ДРУГУ КОЈИ УМИРЕ	447
Општински одбор Савеза бораца Коцељева: КОЦЕЉЕВЦИ У 8. ЦРНОГОР- СКОЈ БРИГАДИ	450
Рајко Секуловић: КОМАНДИР МОМО	451
Петар Коматина: ЛИКОВИ ДРАГИХ ДРУГОВА	453
М. Мирковић и И. Прелевић: ВЕЛИКА АНКА	454
Обрад Миловић: ЊЕМАЧКИ ВОЈНИК ЈОЗЕФ ФИРСТЛЕР ЈУГОСЛОВЕН- СКИ ПАРТИЗАН	455
Милан Милић: ПРИМЉЕН САМ У ПАРТИЈУ	456
М. Вукчевић и Б. Радуловић: БРАКА ЈОВАНОВИКИ	459
Владо Томашевић: СЈЕКАЊЕ НА ДВА БРАНКА	459
Обрад Бјелица: ДВА НЕЗАБОРАВНА ДРУГА	461
Момир Јакић: МАЈКА	462
Милан Радојчић Соле: »ЛИЈЕВО« ОД ЛИНИЈЕ	463
Стеван Петровић: АНКИНЕ ЗГОДЕ И НЕЗГОДЕ	467
Живорад Јовановић: НАША ЖИВА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА	469

ОСМА ЦРНОГОРСКА НОУ БРИГАДА

Технички уредник

Андро Стругар

Језички редактор

Миодраг Изњатовић, професор

Коректор

Душан Весић

Корнице

Снежана Пајевић, акад. сликар

Штампање завршено јуна 1978. године

Штампа

Војна штампарија Сп.шт

И поред напора који су уложени да се у књизи нађу уписана имена свих погинулих списак је непотпун.

Потврђују то и подаци од неких организација као и појединци који су Секцији бригаде након изласка књиге из штампе доставили спискове погинулих.

Тако је Онштински одбор СУБНОР-а — Уб 2. августа ове године доставио списак од четрдесет погинулих бораца бригаде, и то:

ЈОВАНОВИЋ Светомира МИЛОЈЕ, рођ. 1922. године, у Богдановици, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо на Сремском фронту 1945. године

СТАНОЈЕВИЋ Николе ЖИВОРАД, рођ. 1904. године у Богдановици, у бригади од октобра 1944. године, (земљорадник, погинуо 1945. године на Сремском фронту.

МАТИЋ Драгомира МИЛАН, рођ. 1922. године у Богдановици, радник, у бригади је од октобра 1 '44. године, погинуо у ослобођењу Београда 1944. године.

РАДОСАВЉЕВИЋ Милана МИХАИЛО, рођ. 1924. године, у Богдановици, радник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 1945. године на Сремском фронту.

ТОДОРОВИЋ Продана СВЕТОМИР, рођ. 1924. године у Богдановици, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 1945. године на Сремском фронту.

ПАЈКОВИЋ Милоша ДРАГОСЛАВ, рођ. 1920. године, у Богдановици, радник, у бригади од новембра 1944. године, погинуо 1944. године на Сремском фронту.

МИТРОВИЋ Милана ИЈШЈА, рођ. 1910. године, у Богдановици, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 1945. године на Сремском фронту.

ЈУКИЋ Љубомира СЛАВОЉУБ, рођ. 1924. године, у Врховинама, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 1945. године на Сремском фронту.

ПЕТРОВИЋ Живана СТАНИСЛАВ, рођ. 1924. године, у Врховинама, у бригади од децембра 1944. године, земљорадник, погинуо 25. децембра 1944. године на Славонском Броду.

МОЈСИЛОВИЋ Војислава РАДОЈЕ, рођ. 1923. године, у Дкомиру, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо код Шида 1945. године. ТЕШИЋ Бошка ОБРАД, рођ. 1921. године, у Новацима, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо у Раковици код Београда, 12 новембра 1944. године.

КОВАЧЕВИЋ Богосава СЛАВКА, рођ. 1927. године, у Слатини, домаћица, ступила добровољно 25 септембра 1944. године у бригаду, погинула 17 јануара 1945. године, у Товарнику код Шида, била је члан СКЈ-а 1944. године.

МАРКОВИЋ Љубомира ВЛАДАН, рођ. 1927. године у Совљаку, земљорадник, у бригади од новембра 1944. године, погинуо је јануара 1945. године у Отоку код Винковаца.

ПУЦАРЕВИЋ Миладина БОЖИДАР, рођ. 1926. године, у Туларима, земљорадник у бригади од октобра 1944. године, погинуо је несретним случајем од бомбе у Старој Пазови 1945. године.

ПУЦАРЕВИЋ Благоја ВЈАСТИМИР, рођ. 1925. године, у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, умро је у болници у Зајечару од последица рана 1945. године.

МАСОЛО Федерика КОНСТАНТИН, рођ. 1923. године, у Туларима, земљорадник у бригади од октобра 1944. године, погинуо је 17 јануара 1945. године у Чаковцу код Шида, био је члан КПЈ.

КАТИЋ Алексе ДРАГОЉУБ, рођ. 1922. године у Туларима, земљорадник у бригади од октобра 1944. године, погинуо је 6 маја 1945. године у Загребу.

МАНДИЋ Ранка ЖИВОРАД, рођ. 1925. године у Туларима, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 1945. године у Шиду.

ПЕТКОВИЋ Милорада ДУШАН, рођ. 1919. године у Такову, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 1945. године, у Винковцима.

ИЈИЋ Пантелије МИЛОРАД, рођ. 1921. године, у Такову, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 1945. године на Сремском фронту.

ЂОРЂЕВИЋ Живка ДРАГОЉУБ, рођ. 1923. године у Такову, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 1945. године на Сремском фронту.

ИВАНОВИЋ Светислава ЖИВОЈИН, рођ. 1923. године у Такову, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 1944. године у Срему.

ПАВЛОВИЋ Ранисава МИЛОСАВ, рођ. 1921. године у Такову, земљорадник у бригади од октобра 1944. године, погинуо 1945. године у Срему.

ВЕЛИМИРОВИЋ Ђурђа ВИДОЈЕ, рођ. 1925. године у Такову, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 1945. године у Срему.

ПЕТРОВИЋ Живка ДРАГОЉУБ, рођ. 1922. године у Такову, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 1945. године у Чаковцу.

ПЕТРОВИЋ Живорада РАДОМИР, рођ. 1924. године у Такову, земљорадник, у бригади од 1944. године, погинуо 1945. године у Береку Сремски фронт.

ПОПОВИЋ Живорада РАДОМИР, рођ. 1924. године у Такову, земљорадник у бригади од октобра 1944. године, погинуо 1945. године у Срему.

СИМЕУНОВИЋ Милорада МОМЧИЛО, рођ. 1923. године у Такову, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 1945. године у Срему.

НЕНАДОВИЋ Љубисава ПРЕДРАГ, рођ. 1922. године у Црвеној Јабуци, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 1945. године у Срему.

ВЕЛИМИРОВИЋ Живорада МИЛИЈАН, рођ. 1922. године у Црвеној Јабуци, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 1945. године на Сремском фронту, био је члан СКОЈ-а.

КУЗМАНОВИЋ Богосава БРАНИСЛАВ, рођ. 1923. године у Црвеној Јабуци, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 1945. године на Сремском фронту.

РАНКОВИЋ Милутина ЉУБИША, рођ. 1921. године, у Шарбанима, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 1945. године на Сремском фронту.

ПЕТРОВИЋ Рафаила СЛАВКО, рођ. 1919. године у Милорцима, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 20. X 1944. године у Срему.

МАРКОВИЋ Живојина ОБРАД, рођ. 1924. године у Новацима, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 7. јануара 1945. године у Чаковцу.

МАТИЋ Спасоја СЛАВКО, рођ. у Стубленици 1924. године, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 1945. године у Срему.

ИСАИЛОВИЋ Милосава РАДОВАН, рођ. 1923. године у Стубленици, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо јануара 1945. године у Срему.

ЂУРЂЕВИЋ Радоја ГАВРИЛО, рођ. 1920. године у Стубленици, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо децембра 1944. године у Срему.

ЈЕЛЕНИЋ Душана БОГОЉУБ, рођ. 1926. године у Стубленици, земљорадник, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 1945. године у Београду.

ТАНАСИЋ Живорада РАДИСАВ, рођ. 1926. године, погинуо јануара 1945. године у Срему, рођен у Стубленици, земљорадник.

БИЛМАНАЦ Никодија ЈЕВРЕМ, рођ. 1925. године у Врховини, у бригади од октобра 1944. године, погинуо 3. децембра 1944. године на Сремском фронту.